

LAAPAAU KUPANJ WEI MATIYEE NMAAWA TŌ Kutuluṭu

Matiyee takəlaya nté Laapaalənaa taa kancaalaya takəlaya. Ka taa ké tə naaki si Yesu ké Mesii pácó inəyəle wulav səsə tətə. Isə ləsəna-ı hatuu kancaalaya taa. Yuta nyəma ka taŋaa ké si Isə ká kpa pa taa ké wulav səsə nəyəlɔ na í fiti-weyɛ Lom nyəma ŋmakəlyu taa. Ama Matiyee húləyí si kawulaya ŋka ka təm Isə ka yəyətəa tə ka ta ke antulinya inɛ ı nyəŋka. Matiyee keesəyɛ Yesu ləlyu təm na ı Isə ləm səv na ı təmle na ı konyəntəyələ na ı səm na ı fem na ı kpaɔv ke ısətəa.

Isəna pa faya Matiyee takəlaya tə:

Luləŋ loosi na Yesu ləlyu, titite 1:1–2:23

Ləm səlv Yohaani təmle na Yesu mayasəyɔ, titite 3:1–4:11

Yesu təmle ke Kalilee tətə taa, titite 4:12–18:35

Yesu pote ke Yosalem, titite 19–27

Yesu səm na ı fem, titite 28

*Yesu caanaa caanaa
(Luku 3:23-38)*

¹ Apələham ləlyu tɔ nté Tafiiti, Tafiiti ləlyu tɔ Yesu Kilisiti ləlyu looŋa nté cəne.

² Apələham lula Isaaka, na Isaaka náá luli Yakəpɔ, na Yakəpɔv náá luli Yuta na ı newaa. ³ Yuta ná lula Falɛsɪ na Sela. Pɛle pa too keke Tamaa. Falɛsɪ ná lula Həsələŋ, na Həsələŋ náá luli Alam, ⁴ na Alam náá luli Aminatari, na Aminatari náá luli Naasəŋ, na Naasəŋ

náá lɔlɔ Saləma. ⁵ Saləma ná lɔlɔ Poosi, Poosi too keɛ Lahapɪ. Poosi ná lɔlɔ Opɛti, Opɛti too keɛ Luuti. Opɛti ná lɔlɔ Seseɛ, ⁶ na Seseɛ ná lɔlɔna wulav səsə Tafiti.

Tafiti ná lɔlɔ Salɔmən, Salɔmən too keɛ Yulii alɔ. ⁷ Salɔmən ná lɔlɔ Lɔpɔwam, na Lɔpɔwam náá lɔlɔ Apiya, na Apiya náá lɔlɔ Asafi, ⁸ na Asafi náá lɔlɔ Yosafati, na Yosafati náá lɔlɔ Yolam, na Yolam náá lɔlɔ Osiyasi. ⁹ Osiyasi ná lɔlɔ Yowatam, na Yowatam náá lɔlɔ Akasi, na Akasi náá lɔlɔ Isekiyasi, ¹⁰ na Isekiyasi náá lɔlɔ Manaseɛ, na Manaseɛ náá lɔlɔ Amon, na Amon náá lɔlɔ Yosiyasi. ¹¹ Yosiyasi ná lɔlɔna Cekoniyasi na ɪ newaa ke waatu wei pa kuu Iseyeli nyəma na pá pona Papiloni tɔ.

¹² Pa pona Iseyeli nyəma ke Papiloni tənə, ɪlənə Cekoniyasi náá lɔlɔ Selatəyeli, na Selatəyeli náá lɔlɔ Solopapɛɛli, ¹³ na Solopapɛɛli náá lɔlɔ Apiyuti, na Apiyuti náá lɔlɔ Iliyakim, na Iliyakim náá lɔlɔ Asə. ¹⁴ Asə ná lɔlɔ Satəki, na Satəki náá lɔlɔ Akim, na Akim náá lɔlɔ Iliyuti, ¹⁵ na Iliyuti náá lɔlɔ ɪlasaa, na ɪlasaa náá lɔlɔ Matan, na Matan náá lɔlɔ Yakəpɔ. ¹⁶ Yakəpɔ ná lɔlɔ Yosɛɛfɔ wei ɪ ké Malɪ paalɔ tɔ, na Malɪ ɪnɪ ɪ lɔlɔna Yesu wei pa yaa sɪ Mesii tɔ.

¹⁷ Ye mpɔ, ɪsu pa keɛsɔyɔ sɪ ɪnɛ ɪ lɔlɔ ɪnɛ na ɪnɛ ɪlé ɪ lɔlɔ ɪnɛ tɔ, pə kpaɣav hatoo Apələham haləna pé tala Tafiti tɔ, lɔlɔyɔ loosi kpɛnta naanɔwa na liyiti. Na pə kpaɣav Tafiti haləna pé tala waatu wei pa kuu Iseyeli nyəma na pa pona Papiloni tɔ, lɔlɔyɔ loosi we naanɔwa na liyiti tətɔ. Na lɔlɔyɔ loosi naanɔwa na liyiti tətəyɔ pə kpaɣav hatoo pa ponav Iseyeli nyəma ke Papiloni tɔ, haləna pé sɪna Mesii lɔlɔyɔ.

Yesu Kilisiti lolvov tɔm
(Luku 2:1-7)

¹⁸ Isəna pa lula Yesu Kilisiti tɔɣɔlɔ. I too Mali wei i kɛ Yosɛɛfu amɔsaya tɔ, i haya hɔɣɔ na Feesuyu Nanɛtɔ toma na pɔcɔ́ í saa. ¹⁹ I paalɔ Yosɛɛfu ka kɛ yulɔ kɔpaŋ kɛ, ilɛ i taa tisiyi si í kuli Mali waali kɛ yɔlaa samaa taa. Ilɛna í huɔ si i ká kisi-i mukaya tɛɛ. ²⁰ I huɔkaya i taa kɛ mpɔ, ilɛna Tacaɔ isɔtaɔ tillu kɔɔ i kin kɛ toosee taa, na í heeli-i si: Tafiiti lolvov tɔ Yosɛɛfu, taa nyana nyá amɔsaya Mali kpaɣav. Pə taɣa pulɔ, hɔɣɔ ŋka i hayaɔ tɔ, Feesuyu Nanɛtɔ kin kɛ ka lunaa. ²¹ I ká lɔli apalɔ pəyaya, na ń yaa-ke si Yesu. Pə taɣa pulɔ, pəyaya ŋkɛ kaa waasəna ka yɔlaa kɛ pa isayafɔ faa.

²² Pə tənaya mpɔ pə lapa na pɔcɔ́ tɔm nti Tacaɔ ka yɔɣɔtəna Iso kuyɔɣɔtɔtɔ teləsulɔ nɔɣɔ tɔ tɔ́ lá tampana si:

²³ I nyəni, pɛɛlɔ wei i ta nyənta apalɔ tɔ i ká haya hɔɣɔ, na í lɔli apalɔ pəyaya, na paa yaa-ke si lmaniyeli.

(Hətɛ tənɛ tɔ yɔɣɔtəɣi si Iso wɛ tá kin.)

²⁴ Yosɛɛfu fema, ilɛna í lá nti Tacaɔ isɔtaɔ tillu ka heela-i tɔ. I kpaɣa i amɔsaya Mali. ²⁵ Ama i ta nyəni-i haləna í tɛ pəyaya lolvov. Na Yosɛɛfu yaa-ke si Yesu.

2

Ilim təlulɛ nyəntaa kəma Yesu nav

¹ Pa lula Yesu kɛ Yuta Pɛtələhem taa kɛ wulav sɔsɔ Helɔti pɔɔlɛ taa. Mpóɣɔ isɔtulɔŋasi tɔm nyəntaa napəli pa luna ilim təlulɛ na pá tala Yosalem. ² Na pá pɔɔsi si: Lɛɣɛ pəyaya ŋka pa lula nɔɔnɔɔ na káa la Yuta nyəma wulav sɔsɔ tɔ ka wɛɛ? Tə na ka isɔtulɔŋa lu ilim təlulɛ kɛ na tɔ́ kɔɔ si tɔ sɛɛ-ke.

³ Wulaw Heloti nu mpv, ilena pá pekəli-ı səsəm. Pə pekəla Yosalem nyəma tənaya mpv tətə. ⁴ Ilena í koti kətəlaa səsaa təna, na Iso Təm seyesəlaa na í pəəsi-weyə timpı pə wεε sı paa ləli Mesii tə. ⁵ M'p'úgú pa cə-ı sı, Yuta Petəlehəm ké. Mpi tə, Iso kuyəgətutu teləsəlaa ηmaaWa sı:

⁶ Yuta taa Petəlehəm nyá,
tampana n ta ke Yuta acalεε səsəəna taa səkpεte paa pəcə.

Mpi tə, nyá taa ké wulaw ká luna,
wei ı ká təkı ma lseyeli nyəma ke teu tə.

⁷ Tənaya Heloti yaa nyəntaa mpεyε kpeenja na í pəəsi-weyə pə təna sı ı nyəη waatu wei maγamaya isətuləja luwa tə. ⁸ M'p'úgú ı hulaweyə Petəlehəm mpaav na í heeli-wε sı: ı polo na í pεeki pəyaya ηkeyε teu. Waatu wei í na-ke í heeli-m na ma maγamaya má polo na má seε-ke.

⁹ Nyəntaa tεma wulaw təm ntəyi nuw ilena pá tεε. Na isətuləja ηka kaa luwa ilim təlule na pá na-keye mpv tə ka tənaya pa nəgə təə, haləna ká tala timpı pəyaya ηke ka wεε tə, ilena ká səη. ¹⁰ Nyəntaa loosa isətuləja ηke, ilena pa laηa huləmı pə tu feı. ¹¹ M'p'úgú pa sıv təyaya taa na pá ná pəyaya na ka too Mali. Ilena pá həntı atε na pá seε-ke. Na pá hεtı pa wontu na pá ha-keye wəla na tulaalv kufəgətıv na tulaalv miili. ¹² Pə waalı ké Iso heela nyəntaa mpεyε toosee taa sı pá taa məli Heloti cəlw. Ilena pá cəlw mpaav na pá kpe.

Yesu seenav

¹³ Nyəntaa tεεwa ilena Tacaav isətava tillu nəgəlv í kəə Yosεεfv kın ke toosee taa na í heeli-ı sı: Kuli na n kpaγa pəyaya na ka too, na n se na n polo Icipiti,

na í caya tēna. Halēna waatu wei maa heeli-η si í mēli tō. Pē taya pulu, Helōti ká pēeki pēyaya ηke si i kyvu-ke.

¹⁴ Tēnaya Yosēfu kulaa na í krağa pēyaya na ka too, na pá tēe Icipiti ke ahoō anī. ¹⁵ Mprōyú i caya tēna halēna Helōti si. Ilena pá la nti Tacaā ka yōyōtēna Išo kyōyōtōtu telōsulō nōyō tō si: Ma lēsa ma pēyaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapv

¹⁶ Helōti nawa si nyēntaa puγusa-i, ilena pá sal-i sōsōm. Mprōyú i tilaa si pá kv Petēlehēm icatē na acalēē nna a cōna-tē tō pē apalōpiya tēna. Halēna nsi si pusi tala naale naale tō, na í keēsēna saa wei nyēntaa heela-i si isōtulōηa luwa tō. ¹⁷ Mprōyú pē lapa isi Išo kyōyōtōtu telōsulō Selemii ka kpaalaa tō si:

¹⁸ Pa nuwa kapuka ke Lama.

Wula na lanwakēlle sōsōlē mōla.

Laseeli wiina mprōyú i piya.

I ta tisi si pá puγusi-i ké si fēi tō pē tōō.

Yosēfu pa luw ke Icipiti

¹⁹ Helōti sēm waali Tacaā isōtaa tillu nōyōlō kōma Yosēfu kiη ke toosee taa ke Icipiti, ²⁰ na í heeli-i si: Kuli na í krağa pēyaya ηke na ka too na í mēli Iseyeli tētō taa. Mpa pa pēekaya si pá kv pēyaya ηke tō pa sōpa.

²¹ Tēnaya Yosēfu kulaa na í krağa pēyaya na ka too na pá mēli Iseyeli tētō taa. ²² Ama Yosēfu nuwa si Aaselayusi tōyō kawulaya ke Yuta ke i caa Helōti lonte. Ilena sōyōntō kpa-i na tētō nti tē taa pote. Išo tasa-i mprōyú hōlvōyō ke i toosee taa, ilena í lōyō i tōyi Kalilee tētō taa, ²³ na í caya icatē nte pa yaa si Nasaleti

tə tə taa. M̄p̄óyó pə lapa ɪsɪ ɪsə kuyəɣətutu teləsəlaa ka
yəɣəttaa tə si: Paa yaa-ɪ sɪ Nasaletɪ tu.

3

*ɪsə Lɔm Səlv Yohaani waasv
(Maləki 1:1-8; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)*

¹ Pə kəma na pə keesɪ ɪle, ɪsə lɔm səlv Yohaani kəma
Yuta wulaya tetu taa kele na í niki waasv lapv. ² Na í
təŋ si: ɪ layasɪ təntɛ, ɪsəttaa Kawulaya wusa kəntɛ ké.

³ Yohaani təm ke ɪsə kuyəɣətutu teləsɔlv ɪsayii ka
yəɣətaya saa wei ɪ yəɣəttaa si:

Nəɣəlv yəɣətəɣəna nəɣə səsəɣa ke wulaya tetu taa si:
ɪ tayani Tacaa mpaav.

ɪ heɛ-ɪ-kv na kv siɣisi.

⁴ Yohaani taka yooyoonaa hontv kunti, na í ləla
tənyv tampala ke ɪ tənaya taa. ɪ təɣənaɣa nté cələŋ
na taale tɪŋ nim. ⁵ M̄p̄óyó Yosalem nyéma na Yuta
tetu təna nyéma na Yaatanɪ nəɣə tetu təna nyéma svv
pote ke ɪ kin. ⁶ Na pá kuliɣi pa ɪsayatv təo ké yəlaa taa,
na Yohaani səkɪ-wɛɣɛ ɪsə lɔm ke Yaatanɪ pəɣə taa.

⁷ Yohaani nawa Falisanaa paɣale na Satusee
nyéma paɣale na pá puki ɪ cəlv sɪ í sə-wɛɣɛ ɪsə lɔm.
ɪlena í tə-wɛ si: Akala piya mɛ, awe kpaala-mɛ na
í seeki ɪsə pááná nna a kəŋ tə? ⁸ ɪ la mpa pa yela
ɪsayatv tə pa kɔlapələ. ⁹ ɪ taa teləsəɣi ləlv sɪ mə caa
kele Apələham. Ma heeliɣi-mɛ sɪ ye pələ pə təo ɪle,
ɪsə pəsəɣi na í lá na pɛɛ anɛ á pəsɪ Apələham piya.
¹⁰ Pa tema laale tɔyv ke tɪŋ si pa huɣu-ɪ na ɪ tɛɛ ké
te. Tɔyv ŋku ku lɔləɣi pɛɛ kɔpana tə, paa hu-kv na
pá tv kəkə. ¹¹ Ma ɪle, lɔm ke ma sənna-mɛɣɛ ɪsə lɔm
sɪ pə hólí sɪ í layasa təntɛ. Ama ma waalı wei ɪ kəŋ
tə, pɔntv kəla-m təŋ təcaɣacaya. Ma ta tala má husɪ ɪ

nəəhee taa ntaŋkpala mʊsʊyʊ maɣamaɣa. ʉlé ɪ ká sɔ-me na Feesuɣu Naŋŋtu na kəkə. ¹² ʉ təkə ɪ kʊfalʊyʊ ke ɪ niŋ taa. ʉ ká fala pə təna təcayacaya, na ɪ suu pee ke ɪ kprou taa. Ama ɪ ká tʊ ləɔtʊ ke kəkə ŋka kaa ten tɔ ka taa.

Yesu Iso lʊm sɔv
(*Maləki 1:9-11; Luku 3:21-22*)

¹³ M'p'ɔy'ɔ Yesu luna Kalilee na ɪ kəɔ Yaatanɪ ke Yohaani cɔlɔ si Yohaani ɪ sɔ-ɪ Iso lʊm. ¹⁴ Ama Yohaani ta tisi. Haləna ɪ tɔ si: Pə nəɣəsəna ɪsu n'á sɔna ma, na ń məli na ń kəŋ ma kiŋ na?

¹⁵ Tənaɣa Yesu cɔ Yohaani si: Yele na pə lá mpv. Pə wee si tə yoosi pə təna mpi Iso yəɣɔtaa si tɔ la tɔɣɔ.

M'p'ɔy'ɔ Yohaani tisa. ¹⁶ Pa tɛma Yesu ké Iso lʊm sɔv ʉlena ɪ lu lʊm taa. Tənaɣa ɪsɔtənyʊ hɛta kpakpa, na Yesu ná Iso Feesuɣu ɪsu alukuku na kʊ tiiki ɪ tɔɔ. ¹⁷ ʉlena p'á nu pə yəɣɔtəna ɪsɔtaa si: ʉnɛɣele ma luyʊ tɛe Pəɣaya, ma laŋle hɛena-ɪ sɔsɔm.

4

Satanɪ maɣasʊyʊ ke Yesu
(*Maləki 1:12-13; Luku 4:1-13*)

¹ Pə waali ké Feesuɣu pona Yesu ké wɔlɔɣa tetʊ taa si ʉlɔɣɔ ɪ maɣasi-ɪ. ² Yesu tɛma nəɣɔ həkuyʊ ke ɪlim na ahoɔ ke kʊyɛɛŋ nule. ʉlena nyɔɣɔsi kpa-ɪ. ³ M'p'ɔy'ɔ ʉlɔɣɔ kpəntəna-ɪ na ɪ təm-ɪ si: Ye n ké Iso Pəɣaya yəɣɔti na pee ane á pəsi tɔɣənaɣa.

⁴ Yesu cɔ-ɪ si: Pa ŋmaawa Iso Təm taa si pə taya tɔɣənaɣa tike ke yʊlɔ ká hikina weesuɣu. Ama təm təna nti tɔ lukəna Iso nəɣɔ taa tɔ tɔ kiŋ tɔtɔɣɔ.

⁵ Pæle pæ waali, Iløγov pona Yesu ké icate nanη nyøntε taa na í kpaasi-ι Isø tæseεle comcom nøγø taa,

⁶ na í tømι-ι si:

Ye n ké Isø Pøyaya,

lu cæne na ñ ηmaa ate.

Pæ taγa polo, pa ηmaawa Isø Tøm taa si:

Isø ká heeli ι isøtaa tillaa ke nyá tøm si pá paasæna-η teu.

Na paa teeli-η pa niη taa si pó taa koo na pæle natæli tæ co-η.

⁷ Ama Yesu cø-ι si: Pa ηmaawa Isø Tøm taa tæto si, n kaa maγasi nyá Caa Isø si n naa ι waali.

⁸ Ilæna Iløγov tasa Yesu ké ponav ke pyγv ηku kv kvla sæsøm tæ kv tæ na í hulι-ι antulinya kawulasi tæna na si teeli, ⁹ na í tømι-ι si: Ye n ka hæntι-m æte na ñ σεε-m, maa ha-η mpv ιni pæ tæna.

¹⁰ Mkýγú Yesu cø-ι si: Satañι, tæε. Pa ηmaawa Isø Tøm taa si, n ká σεε nyá Caa Isø, na ι tike ι tæmlε ke n ká la.

¹¹ Tænaya Iløγov yela Yesu. Ilæna isøtaa tillaa koo na pá paasæna-ι.

Yesu caaløyι ι tæmlε ke Kalilee

(Malaki 1:14-15; Luku 4:14-15)

¹² Yesu nuwa si pa tv Yoħaanι ke saløka, ilæna í tæena Kalilee. ¹³ I yela Nasaleti, ilæna í polo na í caγa Kapønahum. Icate nte tæ we Kalilee lom nøγø ke Sapuløn na Nefətali pa tetv taa tæ. ¹⁴ Mkýγú pæ lapa isu Isø kvγøγøtv telæsolv Isayii ka γøγøtaa tæ si:

¹⁵ Sapuløn tetv na Nefətali tetv,

na tenku tæ tæ, na Yaatanι waali,

na mpa pa ta ke Yuta nyóma tæ pa Kalilee.

¹⁶ Pæ yælaa mpa pa caγa sækpevyv taa tæ, pu na-we tønγau isu kækø.

Na mpa pa caya s̄əm s̄əkr̄et̄v̄ȳu ɪc̄at̄e taa t̄ə,
p̄u ná pa t̄ə t̄ənyau.

¹⁷ P̄ə k̄p̄aȳav̄ waat̄v̄ ɪn̄i t̄ə Yesu s̄v̄v̄ waas̄v̄ lap̄v̄ na í t̄əŋ
s̄i: ɪ laɣas̄i t̄ənt̄e, ɪs̄ətaa Kawulaya w̄usa k̄ənt̄e.

*Yesu yaav̄ ke tiina k̄palaa liyiti
(Mal̄əki 1:16-20; Luku 5:1-11)*

¹⁸ Yesu t̄əŋaya Kalilee t̄əŋku n̄əɣ̄ə n̄əɣ̄ə, ɪlena í ná
tiina k̄palaa ke naale. Sim̄əŋ wei pa yaa s̄i Piyee
t̄ə na ɪ neu Ant̄əli, na pá t̄v̄ɣi puluȳu ke t̄əŋku taa.

¹⁹ T̄əŋaya Yesu t̄əma-w̄e s̄i: ɪ k̄əə na má la-m̄e na í
puuki ȳəlaa ɪsu í puukuɣ̄u tiina t̄ə.

²⁰ M̄p̄úɣ̄ú p̄eɛ pa yela pa puluŋ na pá t̄əŋi-
k̄rak̄p̄aa.

²¹ ɪ t̄asa pote ke p̄əc̄ə, ɪlena í ná Sepetee p̄əyal̄v̄
Saaki na ɪ neu Yohaani na pa caa Sepetee pa w̄e
k̄pul̄v̄ȳu taa na pá t̄aȳan̄əɣ̄i pa puluŋ. T̄əŋaya Yesu
yaa-w̄e, ²² na pá yeɛ pa caa na k̄pul̄v̄ȳu na pá t̄əŋi-
k̄rak̄p̄aa.

²³ Yesu c̄əəwa Kalilee t̄et̄v̄ t̄əna na í s̄eɣ̄es̄i Yuta
nȳəma t̄ək̄ot̄ilena a taa, na í k̄p̄aal̄i ɪs̄ə Kawulaya
Laapaal̄i Kupaŋ. Na í waas̄əɣ̄i ȳəlaa taa kut̄ənt̄v̄naa
na acamaa t̄əna. ²⁴ M̄p̄úɣ̄ú ȳəlaa nu Yesu t̄əŋ ke Sili
t̄et̄v̄ t̄əna taa. Na pá k̄əna-ɪ ȳəlaa t̄əna mpa kut̄əməŋ
na w̄sas̄i p̄aȳal̄e t̄əŋna k̄v̄nȳəŋ t̄v̄ɣ̄v̄ t̄ə. Al̄əɣ̄əhilaa na
timle nȳəma na kut̄əŋ kut̄v̄v̄l̄v̄ȳu nȳəma, na í waas̄i-
w̄e. ²⁵ Samaa s̄əs̄ə t̄əŋaya-ɪ ké. Pa luna Kalilee na
Acal̄e Naan̄v̄wa t̄et̄v̄, na Yosalem na Yuta na acal̄e
nna a w̄e Yaatan̄i waal̄i t̄ə.

5

Yesu waas̄v̄ ke p̄v̄ȳv̄ t̄əə (titite 5 na 6 na 7)

¹ Yesu nawa samaa, ulena í kpa puɣu tɔɔ na í caya. Tɔnaya ɪ ifalaa kpɛtɛna-ɪ. ² M'p'ɔy'ɔ ɪ suu-weɣe seɣesuyɔ si:

Lelenɔ nulaa tɔm
(Luku 6:20-23)

³ Mpa pa feina kalampaani tɔ pa nu lelenɔ kɛ. Mpi tɔ, mpe pa tɛnna isɔtaa Kawulaya.

⁴ Mpa pa we laɲwakɛlle taa tɔ pa nu lelenɔ kɛ. Mpi tɔ, Isɔ ká heesi pa laɲa.

⁵ Mpa pa wena yulutu tɔ pa nu lelenɔ kɛ. Mpi tɔ, mpe paa tɔɣɔna tetu tɛna, ɪsu Isɔ ka heeluyɔ-we tɔ.

⁶ Mpa pa nyulɔɣi sɔsɔm si pá tɔɲ ɪsu Isɔ caa tɔ pa nu lelenɔ kɛ. Mpi tɔ, Isɔ ká sɛna-weɣe teu na pá tɔ mpu.

⁷ Mpa pa wena lelɛa pɛtɔtɛle tɔ pa nu lelenɔ kɛ.

Mpi tɔ, Isɔ ká nyɛni mpe pa pɛtɔtɛle.

⁸ Mpa pa lotu taa hɔwee tewa tɔ pa nu lelenɔ kɛ. Mpi tɔ, paa na Isɔ.

⁹ Mpa pa tɔɣɔnɔɣi yooɔ ke lelɛa heku tɔ pa nu lelenɔ kɛ.

Mpi tɔ, Isɔ ká yaa-weɣe ɪ piya.

¹⁰ Mpa pa laki Isɔ kuvacaam na pá naasɔɣi-weɣe pɛ tɔɔ tɔ pa nu lelenɔ kɛ.

Mpi tɔ, mpe pa tɛnna isɔtaa Kawulaya.

¹¹ Paa yɛlaa ka tɔvki-me, yaa pa naasɔɣi-me, yaa paa looli ɪsayatu na pá suu-me, si í kɛ ma ifalaa tɔ pɛ tɔɔ. ɪ nu lelenɔ kɛ. ¹² Waatu inɪ mɔ laɲa í hee sɔsɔm, í nu lelenɔ kɛ. Pɛ taya pulu tɔɔ, mɔ kasɔyaya ká tɔɔ sɔsɔm ke isɔtaa kɛ. Mpu inɪ pɛ maɣamaɣa ke paa naasa Isɔ kuvɔɣɔtutu telɛsɛlaa kuvɛma.

*Antulinya tòm na ı kəkə kupaŋka tòm
(Maləki 9:50; Luku 14:34-35)*

¹³ Meyele antulinya tòm. Ama ye tòm mپی پə ləŋ kəma na í sí, pepeye paa la na pəcó pə tasa ləŋ lapu? Pə kaa waasi pulu tətə ye pə taŋa ləu na yəlaa fei nəhəe.

¹⁴ Meyele antulinya kəkə. İcate nte pa ηmawa puŋu tətə tə fei ηmesuŋu. ¹⁵ Paa musəŋi fətəla na pá pamı-ı təkü tee. Ama pa pusiŋi-ı timpi taa í wee pu naa yəlaa tənaya təyaya taa təŋə. ¹⁶ Mpu inəŋi mə kəkə ká naaki teu ke yəlaa na pəcó pá ná mə təma kupaŋa, na pá sá mə Caa wei ı we isətaa tə.

İsə kusəsutu fei kuŋu

¹⁷ İ taa huŋu sı ma kəma sı ma kuŋi Moisi kusəsutu na İsə kuŋuŋətutu teləsəlaa takəlası. Ma ta kəu kuŋu. Ama ma kəma pə tampana huŋuŋu ké. ¹⁸ Tampana ke ma heeliŋi-me yoo maa cesəŋi, ye isətaa na ate pə wee, kusəsutu taa pəle kuləmtəle titiliya yaa tə suka we mپیŋú pə kaa saalı. Haləna pə təna pə kəu na pə yoosi na pəcó. ¹⁹ Pə tətə ké wei í ta təkü kusəsutu taa səkpətu na í seŋesı lelaa sı pəle pá taa təkü-tı tə, paa yaa-ı isətaa kawulaya taa səkpəlu. Ama ye wei í təkə tə təna na í heeliŋi lelaa sı pá la mپی, pəntu nté səsə ke isətaa Kawulaya taa. ²⁰ Ma heeliŋi-me sı ye ı ta təŋ isəna İsə caa tə na pə kəli ısu İsə Təm seŋesəlaa na Falisanaa pa təŋuŋu tə, í kaa suŋu isətaa Kawulaya taa.

Páána muŋu təm

²¹ İ nuwa nti pa heela mə ləŋtaa nyəma tə sı: N kaa ku yulu. Ye wei í kuwa, paa pona-ı huŋle. ²² Ama ma, ma heeliŋi-me sı, wei í təkə ı təŋəntəle na ı taa, paa pona-ı huŋle. Na ye wei í tuŋwa ı təŋəntəle sı:

Kumelen, paa pona-i Kotuyu səsəəv taa. Na ye wei í təma í təğəntəle si: Pə laki-η ké. Í nəğəsəna kəkə ηka ka wə tənəasəle səsəəle taa tə ka taa səv. ²³ Ye n pona nyá kvhaham ke kətəya təlate, na n təəsi si nyá təğəntəle wəna-η natəli, ²⁴ su nyá kvhaham ke təkətəle tənə, na n polo na nyá na nyá təğəntəle í təyanı-ti. Uəna n məli na n ha nyá kvhaham mpi.

²⁵ Ye n wakəla nəğəlv na í yaa-η nənəğə, la kookalı na nyá na-i í təyanı mə təm ke mpaav taa na í ta tata həvəlv kiη. Pə taa kəə na həvəlv nάά tv-η toηtəvna niη taa na pəle pά təkı-η. ²⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo ma əsəyi, n ka təm pə təna mpi pa pəla-η təğə fəlvəv paasi n ka luw təna.

Wasəηkalətv təm

²⁷ Í nuwa isəna pa yəğəta si: N kaa la wasəηkalətv tə. ²⁸ Ama má heeliyi-meγe tampana si, ye wei í nyəna ləlv əlv na í nyulı-i, í təma wasəηkalətv lapv ke í nyamle taa ké. ²⁹ Ye nyá ntəğəη isəle ká hu-η, ləsi-te na n lə-təγe pooluη. Sana n lan nyá tənəvəv təə ké pəlv kəlvməm na mpi paa pəti nyá tənəvəv tənəya tənəasəle səsəəle taa tə. ³⁰ Ye nyá niη ntəğəη ká hu-η, sətı-i na n lə pooluη. Sana n lan nyá tənəvəv təə ké pəlv kəlvməm na mpi paa pəti nyá tənəvəv tənəya tənəasəle səsəəle taa tə.

Alv na apəlv pa yav təm

(Matiyee 19:9; Maləki 10:11-12; Luku 16:18)

³¹ Pa tu yəğəta mpv tətə si: Ye yəlv təğənəyi í əlv, í ηmaa-i kisuyu takəlaya. ³² Ama má kpaaləyi-me si, ye yəlv təğəna í əlv na pə ta ké wasəηkalətv təə, í pona əlv inəyi wasəηkalətv taa ké. Ye isu ilé í tasa saav. Na ye pa kisa əlv na nəğəlv nάά təη na í kpaγa-i, pəntv lapa wasəηkalətv ké.

Tuunav tɔm

³³ Ɔ nu isəna pa yɔɔtɔ ta caanaa caanaa tɔ si: Ɔ tuuwa si n ká la mpi, n kaa ye-le-wi. Ama n ka la pə təna mpi n yɔɔtəna tuunav ke Tacaɔ isentaɔ tɔɔ. ³⁴ Ama má heeliyi-me si, i taa tu tuuna puluɔ paa pəcɔ. Paa isətaɔ. Pə taya pulu, Isə kumte nté. ³⁵ Paa atɛ. Pə taya pulu, i nəɔhɛɛ təsule nté. Paa Yosalem, pə taya pulu, Wulav səsə ɪcatɛ ké. ³⁶ Taa tu tuuna nyá nyuɔ tɔtɔ. Mpi tɔ, n kaa pəsi na ń la na nyá nyuɔ taa nyəlaya kulɔmɔɔ hɔlɔmɔ yaa ká pili. ³⁷ Ye n ká tisi si nn, n tisi nn. Ye aai ké, n tisi si aai. Nti yulu səsəyɔ tɔ tɔ tɔ tɔ lukəna lləyɔv kin ké.

Lɛɛtɔv tɔm

(Luku 6:29-30)

³⁸ Ɔ nuwa isəna paa yɔɔtɔɔ si: Ye wei í yɔka lelu isələ, paa yɔki i nyəntɛ, na wei í hola lelu kete, paa holi i nyəntɛ tɔ. ³⁹ Ama ma heeliyi-me si, í taa feli isayatu ke isayatu. Ye nəɔlɔv mpa nyá ntəyɔŋ ləkpaɔasaya, kɛɛsi-i lɛŋka. ⁴⁰ Ye nəɔlɔv pona-ŋ tɔm hɔv si i lɛkəyɔ nyá caɔa, tɛɛsi-i nyá kpaɔ ke cɛluɔv. ⁴¹ Ye tɔŋ tu sukə-ŋ səyɔla na tɔlasɔ si ń tɔ isu kilomɛɛtɛli kulɔm, ilɛ n tɔ kilomɛɛtɛlənɔ naale. ⁴² Ha wei i səlɔmɔyɔ-ŋ tɔ. Taa pɛ wei i caa ń kənti-i tɔ.

Kolontu səlɔv tɔm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³ Ɔ nuwa isəna paa yɔɔtɔɔ si: N ká səlɔ nyá taapalu na nyá taa kpaɔa nyá kolontu tɔ. ⁴⁴ Ama ma heeliyi-me si í səlɔ mə kolontunɔ na í səlɔmɔ Isə ké mpa pa tɔyɔ-meyɛ kɔnyɔŋ tɔ pa tɔ. ⁴⁵ Ilɛ í kpaɔa mə Caa wei i wɛ isətaɔ tɔ i wɛɛtɔ nté. Pə taya pulu, ilɛ i lakəna na ilim luki asaya na kɔpama pa təna pa tɔ, na í kɔpəntəyɔ mpa pa kɛɛsɔ na mpa pa ta kɛɛsi tɔ na

ί haaki tev. ⁴⁶ Ye ί sɔla mpa pa sɔla-me tɔ pa tike, pepeyele mɔ tɛwa ile? Lampuu mɔlaa mayamaya u laki mpv? ⁴⁷ Ye ί seeki mɔ taapalaa tike, ile ί tɛe lelaa ke we? Ma ta nyi isɔnaa mayamaya u laki mpv? ⁴⁸ I tɛ tɔkpataa ile, isu mɔ isɔtaa Caa teu tɔkpataa tɔ.

6

Nyá ti hɔlvɔv sɪ pa na-η tɔm

¹ I la laakali, ί taa laki yɔlaa isentaa kɛ mɔ Isɔsele kɔlapɔtv sɪ pá na na pá sa-me. Ye ί laki mpv sɪ yɔlaa ί na, mɔ Caa wei ι we isɔtaa tɔ ι kaa tasa-meɣe hav.

² Pɔ tɔɔ kɛ waatv wei n haaki liyitee ke kɔnyɔntɔnaa tɔ n kaa kpaali sɪ yɔlaa ί kena-η. Pɔ mayamaya ke cesɔlaa laki Yuta nyɔma tɔkotilenaa taa na harɛe tɔɔ sɪ pá sa-we. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesɔyi. Pa kasɔyaya ke pa hikiyi mɔpɔyɔ kpakpaa. ³ Ama nyá, ye n haaki kɔnyɔntɔnaa ke liyitee, taa yele na nyá taapalv wei ι we nyá kɔηkɔη taa mayamaya tɔ ί ná. ⁴ Saa inɪ nyá kɔcɔɔv kaa weɛ mpi yɔlaa tɔna nawa tɔ, na nyá Caa wei ι naaki mukaya tɛe tɔ ι ká feli-η.

Isɔ sɔlɔmɔvɔv hɔlvɔv (Luku 11:2-4)

⁵ Waatv wei ί sɔlɔmɔyi Isɔ tɔ, ί taa la isu cesɔlaa mpa pa sɔla isɔ sɔηvɔv ke Yuta nyɔma tɔkotilenaa taa na harɛe nɔɔsɪ na pá sɔlɔmɔyi sɪ yɔlaa tɔna ί na-we tɔ. Ma heeliyi-meɣe tampana sɪ pa kasɔyaya ke pa hikiyi mɔpɔyɔ kpakpaa. ⁶ Ama nyá, ye n caa Isɔ sɔlɔmɔvɔv, svv nyá nanη taa na η tɔki nyá tɔɔ, na η sɔlɔmɪ nyá Caa wei ι we tɔnaya ηmelav tɔ. Na nyá Caa wei inɪ ι naaki mpi n laki ηmelav tɔ ι ká ha-η nyá kasɔyaya.

⁷ Ye í sələməxi, í taa lələsəxi təm paɣalə ke yem isu ma ta nyi isənaa lakuyv tə. Pa huv si pa təm tayaləh təw kə pa hiki. ⁸ I taa keena-we. Pə taya pulv təw, mə Caa tēma nyəm ke mpi pə təm caala-me tə na pəcə í sələməxi. ⁹ Isəna í ká sələmi təɣələ si:

Ta Caa wei nyá n we isətaa tə,
nyá hətə í weē katə.

¹⁰ Təɣə nyá Kawuləɣa.

Yele na nyá luyv nyəntv la
atə cəne isu tə lapv isətaa tə.

¹¹ Haa-tuyv saŋa təɣənaɣa.

¹² Hólí-tuyv suulu ke timpi tə pəntəna-ŋ tə.

Isu ta hólíɣi mpa pa pəntəɣəna-tv təɣə suulu tə.

¹³ Taa yele na tə sɔv maɣasuyv isayav taa.

Ama ləsi-tuyv Isayav niŋ taa.

[Mpi tə, nyayalə kawuləɣa təɣəlv,
na pəsulv na teeli tv ke tam təw. Ami.]

¹⁴ Mpróɣú pə weē, ye mə təɣəntələnaa wakələna-me na í hólí-weɣe suulu, mə Caa wei i we isətaa tə i ká hólí-meɣe suulu tətə. ¹⁵ Ama ye u huləxi mə təɣəntələnaa ke suulu ke timpi timpi pa wakələɣəna-me tə, mə Caa kaa hólí-meɣe suulu tətə.

Nəhəkvv kɔpantv təm

¹⁶ Ye í həkə nəəsɪ, í taa wakəli mə isəntaa isu cəsəlaa lakuyv tə. Pa səŋəxi pa isəntaa si yələa təna í ná si pa həkə nəəsɪ. Tampana ke ma heeliɣi-me maa cəsəxi. Pa kasəyayə ke pa hikiɣi mpróɣú kɔakɔraa.

¹⁷ Ama nyá, ye n həkə nəɣə, saŋ nyá isə təcɛɛɛɛ, na ŋ seɣeli nyá nyəsɪ. ¹⁸ Yələa í taa nyi si n həkə nəɣə. Ama nyá Caa wei i we ŋməlav tə i tike i ka nyəna. Nyá Caa wei i naa mpi n lakv ŋməlav tə i ká ha-ŋ nyá kasəyayə.

*Kpanɲtu ləmaɣasɛɛ wɛ timpi tɔ tənaya ɪ akalɔyɔ wɛɛ
(Luku 12:33-34)*

¹⁹ Ɔ taa kaaki mə wɛnaw kɛ atɛ cənɛ timpi pukasi na kəkɔtaya wakələyi na ɲmulaa ká wakəli nənɔɔsi na pá ɲmulɪ tɔ. ²⁰ Ama í kaaki mə wɛnaw kɛ ɪsɔtaa timpi pukasi na kəkɔtaya fɛi sɪ pə wakəli pɔlv, na ɲmulaa kaa tɔli na pá ɲmulɪ tɔ. ²¹ Pə taya pɔlv tɔɔ, kpanɲtu ləmaɣasɛɛ í wɛ timpi, tənaya ɪ akalɔyɔ wɛɛ.

*Tɔnyɔv kɔnananam tɔm
(Luku 11:34-36)*

²² Yɔlv tɔnyɔv pilimile fətəla kɛlɛ ɪsɛ. Ye nyá ɪsɛ í naaki teu, pə waasəyi nyá tɔnyɔv tənaya. ²³ Ama ye nyá ɪsɛ í yɔlvmaa, nyá tɔnyɔv pilimile tənə wɛ səkɔɔtɔyɔ tɛɛ kɛ. Ye ɪsənə n naaki mpɔ tɔ pə pəsə səkɔɔtɔyɔ ɪlɛ, pɔwɛ, nyá səkɔɔtɔyɔ tɔm fɛi yɔɔtɔyɔ tɔtɔɔlɛ.

*Ɔsɔ na liyitee pə tɔm
(Luku 16:13)*

²⁴ Yɔlv kɔlvɔm kaa pəsi na í kɔɔi yəlaa naale na í laki pa tɔma. Ye ɪ kɔpəra mpɔ, ɪ ləmaɣasɛɛ kɔɲ a wɛɛ lɛlv tɔɔ na í yele lɛlv. Yaa ntanyi, ɪ paasənə lɛlv na í kisi lɛlv. Mɛ ɪ kaa pəsi na í kɔɔi Ɔsɔ na liyitee na í tɔɲ mpɔ.

*Naani tɔyɔv kɛ Ɔsɔ
(Luku 12:22-31)*

²⁵ Ɔ tá ná mpi pə tɔɔ ma heela-mɛ sɪ í taa nəɣəsəyi mə tɔɣənaya na mə kɔnyənɔɔm mpi pə wɛɛ sɪ í ká təkɪ na í nyəkɪ na í hiki weesɪɲ na mə tənəɲ tɔɔ kɔtakəm tɔ. Pə taya pɔlv tɔɔ, í ta na taa sɪ weesuyɔ kəla tɔɣənaya na yɔlvɔtɔnyɔv kəla wontu kɔsusuutu. ²⁶ Ɔ nyənna sumasi na í na. Su haləyi, pəyele su kɔɲ. Su nyəkəyi tɔɣənaya kɛ kɔpɛɲ taa. Paa na mpɔ mə Caa wei ɪ wɛ ɪsɔtaa tɔ ɪnɪ ɪ caləɣənə-sɪ. Na mə tá kəli

sumasi ke tam napæle? ²⁷ Paa mə taa yulu ká ku ı tæyi isæna pɔntu pæsæyi na í tuusi ı tæyi wɔle kulɔmtæle mayamaya?

²⁸ Na pepe tɔɔ ké í nəɣəsæyi mə tɔɔ kutakəm? ı nyænna tawa nyutu tukuyɔ hetu nti tɔ na í ná. Nyutu nti tu laki tæmlæ tæli. Pécó tu lukki pɔɔɲ. ²⁹ Paa na mpɔ ma heeliyi-me si wulav Salɔmɔɲ na ı tɔɲ tæna ı ta suu wontu na í tala paa tɔ taa kulɔmuyɔ ke kacɔka. ³⁰ Ye Isɔ laki kacɔka ke tawa taa nyutu nti tɔ we saɲa na cele isæntɔ pa tika-ti tɔ, ı kaa la-meyɛ kacɔka na pé kæli mpɔ? ı polo í tæ, ı tæɲ Isɔ na mə taa tæcaɣacaya tɔ se. ³¹ ıle í taa pekæli mə ti si: Tu tæɣɔ-we? Yaa, tu nyɔɔ-we? Yaa, tu taki-we? ³² Ma ta nyi isænna pæekæɣæna tælyɛ tam. Mə Caa wei ı we isætaa tɔ ı nyəmá mpi í nyulæyi tɔ. ³³ ı sɔ nyuyɔ na Isɔ Kawulaya na tæntɛ nte Isɔ caa tɔ tɔ pæekuyɔ, na Isɔ ká ha-me tɔtæɣɔ pə tæna mpi pə kaasaa tɔ. ³⁴ ıle í taa nəɣəsæyi cele nyæntu. Cele nyæntu tælyɛ cele ké. Nti tɔ mayana-ɲ saɲa tɔ, paasæna tæle tɔ tike.

7

Təma footuyɔ tam (Luku 6:37-38,41-42)

¹ ı taa footi lɛlaa, pé taa kɔɔ na Isɔ huɔna-me. ² Pə taya pulu tɔɔ, isæna í footiɣi mə tæɣɔntælenaa tæɣɔ Isɔ ká huɔna-me. Na isæna í mayasæyi mə tæɣɔntælenaa tæɣɔ Isɔ ká mayasi-me. ³ Isænaya pə lapa na ń naaki nyuliim wei ı we nyá tæɣɔntæle isəpæle taa tɔ, na ń kaa na kpátúyú ŋku ku we nyá nyæntɛ taa tɔ? ⁴ Na isænaya nyá pæsæyi na ń tɔ nyá tæɣɔntæle si: Səɲ təkpi na má læsi nyá isəle taa nyuliim, na pəyele kpátúyú kayə nyá nyæntɛ taa? ⁵ Cəsɔlu nyá, læsi kpátúyú ŋku ku

we nyá mayamaɣa nyá isəpəle taa tɔ, ilena pə́cɔ́ ń ná teu təcɛɛɛi na ń ləsi nyá tɔɣəntəle isəle taa nyuliim inl.

⁶ I taa kpaɣa mpi pə ké Isə nyəm tɔ na í pɛti hasi, sí taa kɔɔ na sí kuli mə tɔɔ na sí cəli-mɛ. I taa pɛti mpi pə tewa tɔɣə afanaa kin, paa feli.

Pɔɔsuɣu na pɛkɔɣu na nənəɣə mapu təm
(Luku 11:9-13)

⁷ I sələməɣi, paa ha-mɛɣɛ. I pɛkəɣi, í hikiyi ké. I maki, pa tɔləɣi-mɛɣɛ. ⁸ Sələməlu ke pa haaki. Pɛkəlu hikiyina. Matu ke pa tɔləɣi. ⁹ Wulee mə taa awe pəɣaɣa sələma-i kakalaya na í kpaɣa pəle na í cɛle-kɛ? ¹⁰ Yaa wulee mə taa awe pəɣaɣa sələma-i tinte na pɔntu cɛle-kɛɣɛ cimte ye? ¹¹ Ye asaɣaa mə mu pəsa mə piya ke kɔpantu lapu, mə Caa wei i we isəttaa tɔ i kaa la kɔpantu ke mpa pa sələməɣi-i tɔ?

¹² Isəna mə caaki si lɛlaa í la-mɛ tɔ, mu la-wɛɣɛ mpv tɔtɔ. Ye í lapa mpv, í təɣa kusəsutu təna na Isə kuyəɣətutu tɛləsəlaa təm təna nté.

Nənəɣə kɔkpulaya təm
(Luku 13:24)

¹³ I suuna nənəɣə ŋka ka we təfəku tɔ. Asaala tete nənəɣə walaa ké, na pə mpaav ke paɣale təɣəɣi. ¹⁴ Ama nənəɣə ŋka ka we təfəku tɔ ka we wahala ké, pə́cɔ́ weesuɣu nyəŋka nté. Yəlaa pəcɔ tike təɣəɣəna pə mpaav.

Tuyv nyəm na kv pəle kin
(Luku 6:43-44)

¹⁵ I la laakali na Isə kuyəɣətutu tɛləsəlaa pəpətuna. Pa kəɣ mə kin na pá cəsəɣi isu pa ké heen, sɛsɛ ilɛ sɔnsəməɣ kpitikpitinaa nté. ¹⁶ Pa kɔlapətuna kin ke í ká nyəna-wɛ. Yulu kaa kooli tuyv ŋku pa yaa

si læseŋ tɔ ku pee ke səsəu tɔə se. Pécó paa kooliyi tɔyɔ ŋku pa yaa si fiki tɔ ku pee ke kəlɔŋ tɔə. ¹⁷ Tɔyɔ kɔpəŋku lɔləyi pee kɔpəna ké, na tɔyɔ isayəu náá lɔli pee asayee. ¹⁸ Tɔyɔ kɔpəŋku u lɔləyi krai pəle se. Pécó krai tɔyɔ naa lɔləyi pəle kɔpənte tɔtɔ. ¹⁹ Tɔyɔ ŋku ku lɔləyi pee kɔpəna tɔ, pa setəyi-kuyɔ na pá tu kəkə. ²⁰ Pə tɔə ké í ká nyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa kɔcesaa mpe na pa kulapɔtɔnaa kiŋ.

*Yesu nyəm ke mpa pa nyəma-i tɔ
(Luku 13:25-27)*

²¹ Pə taya pa təna mpa pa yaa-m Tacaa Tacaa tɔ pa təna paa sɔvna isətaa Kəwulaya taa. Ama mpa pa laki ma Caa wei i we isətaa tɔ i luyɔ nyəntu tɔ pa tike paa sɔvna. ²² Kuyaku ŋku ku wule payale ká tə-m si: Tacaa Tacaa, nyá ton taa ké tə kraaləna Iso kəheelitu. Nyá ton taa ké tə təyənna aləyaa. Na nyá ton ke tə lapəna piti təma payale. ²³ Tənyaya maa cə-we təfoo si: Ma ta nyi-meyə paa pəcə. I tee í fəe-m, isayalataa mə.

*Layatu na kɔmɛleŋ pa kutuluŋ ŋmav
(Luku 6:47-49)*

²⁴ Wei i nukɔ təm nti ma yəyətə isəntə na í təkəyi-ti tɔ, pɔntu nəyəsəna layatu wei i ŋma i kutuluɔyɔ ke pətolaɔa taa tɔ. ²⁵ Ḿpɔyó tɔv nuna heelim səsəəm na pə casəyi kutuluɔyɔ ŋku, na pusi su na si lu. Kutuluɔyɔ ta hoti. Mpi tɔ, pa su ku kite ke pətolaɔa taa ké. ²⁶ Ama wei i nukɔ təm nti ma yəyətə isəntə na u təkəyi-ti tɔ, pɔntu nəyəsəna isu kɔmɛleŋ ŋku ku ŋma kutuluɔyɔ ke kanyəna taa təyɔ. ²⁷ Ḿpɔyó tɔv nuna heelim səsəəm na pə casəyi kutuluɔyɔ, na pusi su

na si lu. Tənaɣa kutuluɣu hotaa na pə təna pə pəsi ncaale təkpaataa.

Yesu toŋ təm

²⁸ Yesu tɛma sɛɣesɔɣɔ, ɪlena pə cɛ samaa laŋa ke teu. ²⁹ Mpi tɔ, ɪ sɛɣesaya-wɛɣɛ na toŋ ɪ ta nyá. ɪ fɛɪ ɪsu pa ɪsɔ Təm sɛɣesəlaa lɛlaa.

8

Yesu waasɔɣɔ ke asilima kɔtəŋ tu (Maləki 1:40-45; Luku 5:12-16)

¹ Yesu luna pɔɣɔ tɔɔ na í tii, ɪlena samaa sɔsɔ tu ɪ waali. ² Tənaɣa tənɔɣɔ tɔɔ asilima kɔtəŋ tu nəɣəlɔ ɪ kɔtəna-ɪ na í sopi ɪ tɛɛ na í təmɪ-ɪ si: Tacaɔ, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

³ Mɔpúyú Yesu kusa ninj na í tokina asilima kɔtəŋ tu ɪni na í cɔ-ɪ si: Teu ma tisaa, alaafəya í la.

Təne ɪnəɣi pə waa apalɔ ɪnəɣi kɔakɔpaa. ⁴ ɪlena Yesu kɔpaali-ɪ teu si: Taa heeli nəɣəlɔ. Ama tɛɛ kɔakɔpaa na kɔtɔlɔ na-ŋ. ɪlena n yiyisi ɪsu Moisi ka keesɔɣɔ tɔ na pá ná si pə waa-ŋ.

Yesu waasɔɣɔ ke Lom yoolaa nyɔɣɔ tu yom (Luku 7:1-10; Yohaani 4:43-54)

⁵ Yesu sukaɣa Kapənahum, ɪlena Lom yoolaa nyɔɣɔ tu nəɣəlɔ kɔtəna-ɪ na í wiina-ɪ ⁶ si: Tacaɔ, ma yom nəɣəlɔ hənta təyaya. Kɔtəŋ kutuulɔɣɔ təkəna-ɪ na í saləməɣi teu. ⁷ Yesu cɔ-ɪ si: Maa polo na má waasi-ɪ.

⁸ Tənaɣa yoolaa nyɔɣɔ tu ɪni ɪ pəsənaɔ si: Tacaɔ, ma ta tala si n sɔv ma təyaya. Ama yɔɣɔɪ kɔyɔɣɔɪ ke təm kɔlɔm na ma yom hiki alaafəya. ⁹ Má ɪsəntɔ ma see ma sɔsaa ké. Pəcɔ ma wɛna ma səkɔpema na pɛɛ pá laki ma luɣu nyəntɔ. Má heela pa taa wei si í polo

cəne, ílé ɪ puki ké. Má heela wei si í kəə, ílé ɪ kəə tətə. Pécó ye ma heela ma yom si í la pəne, ɪ laki ké.

¹⁰ Yesu nu təm təne, ílena í pəsəna mpa pa təhaya-ɪ tə pa təə na í tə si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi. Ma ta nata yulu ke íseyi nyéma taa na í tēma ɪ taa na íso ké ísəntə. ¹¹ Ma heeliyi-me tətə si, payale ká luna ilim təlule na ilim tətule, na pá na Apələham na Isaaka na Yakəru paa caya təyəu ke ísətəa Kawulaya taa. ¹² Ama mpa paa ké Kawulaya nyéma tə paa lə-weye awalí ké səkretuyə taa, timpi paa casəyi kapusi na pá n yasəyi pa təyi kela tə.

¹³ Ḿpógyó Yesu heela yoolaa nyuyə tu si: Kpe, ísəna mpi n tēma nyá taa na íso tə pu la ḿpógyó teitei.

Waatu inɪ ɪ maɣamaɣa ke pə waa yoolaa nyuyə tu yom.

*Yesu waasuyə ke kútəntənaa payale
(Maləki 1:29-34; Luku 4:38-41)*

¹⁴ Ḿpógyó Yesu pola Piyee təyaya, na í maɣana watu wena Piyee yəsə na í həntaa. ¹⁵ Ḿpógyó Yesu tokina kútəntə niŋ na ɪ watu ya kpakpaa. Ílena í kuli na í caləsi-we.

¹⁶ Taanaya taanaa ílena pá kəna Yesu ke aləyohilaa payale. Na í yəyətɪ kuyəyətɪ na aləyaa se, na í waa kútəntənaa təna tətə. ¹⁷ ɪ lapa mpə si pé la nti íso kuyəyətɪtɪ teləsulə ísayii ka yəyətəa tə si: ɪ ləsa tá ícəntə na í lə, na í mu ta kútəməŋ.

*Yesu tənyuyə nyullaa
(Luku 9:57-62)*

¹⁸ Yesu ná samaa kotina-ɪ, ílena í tə-we si pá tēsɪ tənku na waali. ¹⁹ Ḿpógyó íso Təm seyeəsələ nəyələ ɪ kpətəna Yesu na í tə si: Taca, maa təhəyi-ŋ nyá təpote təna taa.

²⁰ Yesu cə Iso Təm seyesəlv inı sı: Səəη wena ı lona na suması wena sı tana. Ama Yvlv Pəyaya má, ma feina nyuyv tətvlə mayamaya.

²¹ Tənaγa Yesu ifalaa taa nəγəlv ná təma-ı sı: Tacaa yele na má polo na má pi ma caa na pécó.

²² Ulena Yesu cə-ı sı: Təηı-m na ń yele na səttaa pi pa səttaa.

*Yesu heevuyv ke kacuculaya
(Maləki 4:35-41; Luku 8:22-25)*

²³ Mıpúγú Yesu na ı ifalaa pa svv kpvlvyv taa.

²⁴ Tənaγa heelim səsəəm kulə tenku təə na lvm hola waasəγı kpvlvyv. Ama pə pamna Yesu tooki.

²⁵ Mıpúγú ı ifalaa polaa na pá feesi-ı na pá təmı-ı sı: Tacaa, ya-tv, tə lepaya.

²⁶ Ulena Yesu cə ı ifalaa sı: Pepe təə ké səγəntv kpaamə? ı tá tē Iso na mə taa na pə təə suwe? Mıpúγú ı kulaa na í kaləna heelim na lvm, na pə təna pə hee təli. ²⁷ Ulena piti kpa pa təna na pá pəsəγı sı: Aweye inε inı na pə kpeηna heelim na tenku lvm na pə nukəna-ı?

*Aləγəhilaa naale na afanaa pa təm
(Maləki 5:1-20; Luku 8:26-39)*

²⁸ Yesu tesa tenku kotenη lenku təə ké Katalēe nyəma tətvl taa. Ulena apalaa naale luna pəlaaη taa na pá səηəγı-ı. Apalaa mpε paa hii aləγaa ké, na pa nyanη wε səγəntv. Yəlaa cəlaya pa mpaav ηkvv. ²⁹ Tənaγa pa svv kiisuyv sı: Iso Pəyalv, ta na-η suwe? N kəma sı n tvyı-tvyv wahala na pə waatv mayamaya ta tata?

³⁰ Pə pamna afanaa kaləkv səsəəv nakvli ku wε pə cəlv təna na kv tuliyı. ³¹ Mıpúγú aləγaa wiina Yesu sı:

Ye n ká tǝǝni-tv, yele na té suv afanaa kalǝkv kvne kv taa.

³² Yesu cǝ-we si: I polo. Ilena pá se apalaa naale inu i waali na pá tǝena afanaa taa. Ilena afanaa tv casǝle ke yem ke kprakaa, na pá tii kalakala na pá tv lvm na pá si.

³³ Mǝpǝyǝ afanaa tiikilaa ná loma kprakaa na pá polo icate taa, na pá keesi pǝ tǝna mpi pǝ lapa tǝ, na isǝna alǝaa mpe pa tǝm lapa tǝ. ³⁴ Tǝnaǝa icate nyǝma tǝna luwa si pa sǝǝǝyi Yesu. Pa na-i, ilena pá tǝeki-i si í lu pa tetv taa.

9

*Yesu waasvǝv ke kvtǝǝ kvtvlvǝv tv
(Malǝki 2:1-12; Luku 5:17-26)*

¹ Yesu suv kvplǝǝv na í tǝsi tenku na í polo i mayamaya i icate taa. ² Mǝpǝyǝ pa kǝna-i kvtǝǝ kvtvlvǝv tv na í hǝnta i kpatǝle tǝǝ. Yesu nawa apalaa mpe pa naani, ilena í heeli kvtǝntv si: Ma pǝyalv, tǝki nyá ti, nyá isayatu husaa.

³ Tǝnaǝa Isǝ Tǝm sǝǝsǝlaa napǝli pa huv pa taa si: Apalv inǝ i kprakǝyi i ti na í keesǝǝǝna Isǝ.

⁴ Yesu nyǝmá nti pa huvki tǝ, ilena í pǝǝsi-we si: Pepe tǝǝ ké í huvki huvǝǝ asayǝe ke mpv? ⁵ Na nti tǝ yǝǝtvǝv kǝla tǝlv: Nyá isayatu husaa, yaa Kvli na n tǝ? ⁶ Tǝǝ, ma hǝlí-me si Yvlv Pǝyaya má, ma pǝsǝyi na má huvsi isayatu ke ate cǝne.

Tǝnaǝa Yesu tǝma kvtǝntv si: Kvli na n kpraǝ nyá kpatǝle na n kpe.

⁷ Mǝpǝyǝ apalv inu i kvlaa na í kpe. ⁸ Samaa ná mpv, ilena sǝǝǝntv kra-we. Na pá san Isǝ ké mpi pǝ tǝǝ i ha yǝlaa ke pǝsvǝv ŋkv kv taka ke mpv tǝ.

Yesu yaav ke Matiyee
(*Malaki 2:13-17; Luku 5:27-32*)

⁹ Yesu lu tēna na í tēeki, ilēna í na apalv wei pa yaa si Matiyee tō, na í caɣa lampuu tēmvlē. Ilēna í yaa-i si: Kuli na n̄ tēɣi-m.

Tēnaɣa Matiyee kvlāa na í hu Yesu waali.

¹⁰ Yesu na ɪ ifalaa na lampuu mvlāa na asayaa paɣale pa kpenta Matiyee tē na pá tōki. ¹¹ Falisanaa na mpv, ilēna pá pōosi ɪ ifalaa si: Pepe tōó ké mē caa na lampuu mvlāa na yēlaa asayaa pa kpentəɣi na pá tōki?

¹² Yesu nu pa kypōosvto, ilēna í cō si: Pə taya alaafəya nyéma nyuləɣəna fetaa. Ama kutəntvnaa ké. ¹³ Pa ŋmaawa si: Kvpantv ke ma sōlaa, pə taya kətasi. ɪ polo na í pēeki ŋmaatv tōm tōne tō hōwēē. Mpi tō, ma kōmāɣa si ma yaaki asayaa, pə taya kvpama.

Yesu keesvɣv ke nəhəkvtv tōm
(*Malaki 2:18-22; Luku 5:33-39*)

¹⁴ M̄póyó Iso Lvm Səlv Yohaani ifalaa kpətəna Yesu na pá pōosi-i si: Pepe tōó ké ta na Falisanaa tē həkəɣi nōosi na nyá ifalaa u laki mpv?

¹⁵ Ilēna Yesu cō-we si: ɪ ká pəsi na í la na akpaɣalv taapalaa wēē lanwakəlle taa na í na-we pá wēē? Aai, pələ pə fēi lapv ke paa pəcō. Pɪ kōō na pə keesi kuyaku nakuli, ilēna pá ləsi-i pa hekv. Pələɣe paa hōkō nōosi.

¹⁶ Nəɣəlv fēi wei ɪ ka tō ɪ wontuɣu kypənvɣv na saaliya kvfalaya tō, pə taya pvlv tōó, saaliya ŋke kaa hō-kv na p̄óyó kəli ɪsu ku wēē tō. ¹⁷ P̄c̄c̄ nəɣəlv kaa suu svlōm kvfam ke svlōm hulvŋ kōpəŋ taa, tōfō hulvŋ ká ya na svlōm ti na hulvŋ n̄áa wakəli yem.

Ama huluj kofañ taa ké pa suuki solbm kufam, ilena pə təna pə caɣa teu.

*Yailu pɛɛlɔ na alv tɔɣɔllv pa tɔm
(Maləki 5:21-43; Luku 8:40-56)*

¹⁸ Yesu tɔɣna-weɣe tɔm tənɛɣe heeluɣu, ilɛ Yuta nyóma səsɔ nəɣɔlv ɪ kɔmɔɣalɛ, na í hoti Yesu nəɔhɛɛ tɛɛ na ɪ tɔ si: Ma pɛɛlɔ hɛɛ nəɔnɔɔ, kɔɔ na í tənɪ nyá niɲ kɛ ɪ tɔɔ, ɪ ká hiki weesuɣu.

¹⁹ Ḿpúyú Yesu na ɪ ifalaa pa kɔlaa na pá tɔɣi-ɪ.

²⁰ Ḿpúyú alv nəɣɔlv, wei hatoo pusi naanɔwa na naale taa ɪ tɔɣna tɔɣɔlvɔv na pá wɛ-ɪ tɔɣ tɔ, ɪ kpətəna Yesu na ɪ waali tɔɔ, na í tɔkina ɪ capa ntompɔle.

²¹ Mpi tɔ, alv inɪ ɪ ka tv ɪ taa ké si: Ye ma pəsaa na má tɔkina paa Yesu capa maɣamaya pu waa-m.

²² Tənaɣa Yesu pəsaa ɪ waali na í na-ɪ na í tɔmɪ-ɪ si: Taa nyá, n tɛma Isɔ na nyá taa tɔɣɔ pə waasa-ɲ ma pu.

Tənaɣa pə waa-ɪ kpakpaa kɛ tənɛ inɪ.

²³ Yesu tala Isɔ təsɛɛɛ səsɔ inɪ ɪ tɔɣaya taa na í maɣana həsɪ hullaa na samaa kəkɔtɛ. ²⁴ Ḿpúyú ɪ tɔma si: ɪ lu cənɛ, pɛɛliya ta si. Ama ka too kvtoo ké.

Ḿpúyú pa wɔɣa-ɪ. ²⁵ Pa tɛma samaa kɛ ləsuvv, ilena Yesu sɔv naɲ taa, na í tɔki pɛɛliya niɲ taa na ká kɔlv.

²⁶ Ḿpúyú pə tɔm yawa pa tɛtv təna taa.

Yesu waasvɣv kɛ yvlɔmaa naale

²⁷ Yesu lu təna na í tɛeki na í tala tiili, ilena yvlɔmaa napələɣi naale tv ɪ waali na pá kiisiɣi si: Tafiiti Pəɣaya nyənɪ tá pətɔtɔɛ.

²⁸ Yesu tala tɔɣaya taa, ilena yvlɔmaa mpɛ pá kpətəna-ɪ. Tənaɣa ɪ pɔɔsa-wɛ si: ɪ tɛma-m na mə taa si ma pəsəɣi na má la mpv?

Ilɛna pa c-i si:  e, Taɔaa.

²⁹ Mry Yesu tokina pa ise na  t si: P la isu  tɛma m taa t.

³⁰ Ilɛna pa ise kuli. Mry Yesu kraala-we na ton si: Tv,  taa yeke na nylv nu yoo.

³¹ Ama pa luwa na p ya si Yesu tm ke tetv tna taa.

Yesu loou ke lyv kamumuka

³² Pɛle pa lu mry kraakraa, lena p kna Yesu ke lyhilu kamumuka. ³³ Tnaya  tyna lyv, na kamumuka svv yytvv ke kraakraa. Piti kra samaa na p t si: T ta keesita isntyv lseyeli tetv taa.

³⁴ Ama Falisanaa n tma si: Alyaa wulav ton ke  tynyna alyaa lelaa.

Samaa pttle kra Yesu

³⁵ Yesu cakaya acalɛ na acalisi tna na  sɛyɛsyi Yuta nyma tkotilɛnaa taa. Na  laki waasv ke l Kawulaya Laapaali Kpan tm.  waakaya kutmh tna na acamaa tna. ³⁶ Yesu nynaya samaa na pttle kraa-. Mpi t, ylaa pane pa kawaya, pa feina apalv. Pa nysna heeh wei  feina tiikilu t. ³⁷ Tnaya  heela  ifalaa si: Kumtv twa ssm. Ama kountaa fei payale. ³⁸ Uɛ  wiina kumtv tv si  ss kountaa ke  kumtv taa.

10

Yesu ifalaa hla

(Malki 3:13-19; Luku 6:12-16)

¹ Mry Yesu yaa  ifalaa naanvwa na naale ke  kin, na  ha-weye psvyv si p tyn alyaa na p waa kutmh tna na acamaa tna. ² Tillaa mpe pa naanvwa na naale hla nt. Kancaalaya nyh nt

Simōn wei pa yaa si Piyee tō, na i neu Antēli, na Sepetee pəyalv Saaki na i neu Yohaani, ³ na Filipino na Paatelemii, na Tomaa na lampuu mulv Matiyee, na Aləfe pəyalv Saaki na Tatee, ⁴ na Seloti tv Simōn, na Yutaasi Isəkaleeu wei i tv Yesu ke i kolontunaa nin taa tō.

*Yesu tillaa naanvwa na naale tiluyv
(Maləki 6:7-13; Luku 9:1-6)*

⁵ Yesu tila yəlaa naanvwa na naale inu na i seye-si-we si: I taa polo tetv nti tō ta ke Yuta nyəma nyəntv tō tō taa, i taa svv Samalii acaləe taa. ⁶ Ama i polo Iseyeli nyəma mpa pa lepa isu heej tō pa cəlv. ⁷ I ká laki waasu na i heeliyi mə mpaav taa si: Isətaa Kawulaya wvsa kəntə. ⁸ I waa kvəntvnaa, na i feesi sətəa, na i waasi asilima kvətəy nyəma, na i təyənı aləyaa. Mə hika faalaa ké, i ha tətəy faalaa. ⁹ I taa tv mə sipanaa taa ké liyitee, paa nna. ¹⁰ I yele mə mpaav hulv. I taa tənı tokonaa, i taa ləe ntəykpala, i taa təkı kvátóyó. Mpi tō, təmlə latv na i caləsvyv ké.

¹¹ Ye i svv icate yaa icaliya nakəli ka taa, i pəeki wei i luyv wəe si i ká mv-mə tō, na i caya təna haləna mə tēv. ¹² Ye i svv təyaya nakəli ka taa ilə i tō si: Isə i ha-meyə alaafəya. ¹³ Ye təyaya ŋke ka nyəma i mv-mə, pu la-wə isu i kooluyv tō. Ama ye pa kisa-mə, mə koolee i məli mə tō. ¹⁴ Ye pa kisa-meyə mvyv yaa mə təm nuv ke təyaya nakəli yaa icate natəli tō taa, i lu na i kpiisi-weyə mə nəhəe mvsvyv na i tē. ¹⁵ Tampana ke ma heeliyi-mə yoo maa cesəyi, Sətəm na Kəməv tetv kaa na wahala ke Hvvlə wule na pə kəli icate nté.

*Wahalanaa mpa paa kəv tō
(Maləki 13:9-13; Luku 21:12-17)*

¹⁶ Ǫ nyəni, ma tiliyi-me isu heeŋ ke sɔnsɔməŋ heku. Ǫ la laɣatv isu tomaa, na təpamm isu alukukunaa. ¹⁷ Ǫ la laakali, yəlaa ká yaa-meɣe puloonaa taa. Paa ma-meɣe akpatεε ke Yuta nyóma təkotilenaa taa. ¹⁸ Paa yaa-meɣe nənəsi ke tetv təkəlaa na awulaa səsaa pa kiŋnaa ke ma təə. Ǫlena pə́cɔ́ í hólí ma təm tampana ke pa na mpa pa ta ke Yuta nyóma tə pa isentaa. ¹⁹ Waatv wei paa pona-meɣe puloonaa taa ké mpv tə, í taa nəɣəsi nti í ká yəɣətí na isəna í ká yəɣətí-tí tə. Pə waatv í talaa, pu tv mə luuŋ tee ké kpakpaa ke nti í ká yətətí tə. ²⁰ Mpi tə, pə taya mə kiŋ ke mə kuyəɣətutv ka luna. Ama mə Caa Feesuyv ká yəɣətəna na mə nəsí.

²¹ Yəlaa ká kuli na pá hólí pa taalvnaa yaa pa newaa sí pá kv-we. Cεcεnaa ká la pa piya ke mpv tətə. Piya səle sv kuli sí nyóma təə sí pá kv-we. ²² Yəlaa təna taa ká kpana-meɣe ma təə. Ama wei í nyaya apalv tv na í tala tənaya, pɔntv nyvɣv ke pu ya. ²³ Ye pə kəma na pá tv-meɣe konyəŋ ke icate natəli tə taa, í se na í polo lente taa. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cεsəyi, í kaa te Isyeli acalεε ke cəəv na pə́cɔ́ Yvlv Pəyaya má ma kəə.

²⁴ Təmle kpeləməlv ta kəli í hullv. Pə́cɔ́ ífalv nəɣəlv í fei wei í kəla í caa tə. ²⁵ Ye pə lapa təmle kpeləməlv isu wei í hólóyí tə, pə mayanaa ké. Na ye pə lapa ífalv isu í caa pə mayanaa tətəɣə. Pa ta kisi təyaya Caa ke tvv sv Pesepule, kacanfanə təyaya nyóma na?

*Isə seu təm
(Luku 12:2-7)*

²⁶ Ye mpv Ǫε, í taa nyana yəlaa. Pə təna mpi pə ŋmelaa tə, isu pə təma na pə kuli pə təə. Pə təna mpi pə lapa mukaya tee tə, isu pa təma na pá nyí-wí. ²⁷ Pə təə ké təm nti ma ŋmesəyi na má heeliyi-meɣe ahoo

tə, í kpaali-təyi ilim taa. Na nti pa weləta mə ħkpaŋŋ taa tə, í kpaali-ti na nəyɔ səsəyɔ. ²⁸ I taa nyana mpa pa pəsəyi na pá ləsi yulv weesuɣu tike, na pə waali paa pəsəyi pulv tə. Ama í se Iso, inɪ ɪ pəsəyənə na í kv yulv. Pəyele ɪ pəsəyi na í tv-ɪ tənaaasələ səsəələ taa. ²⁹ Pə taya sumpwɔwɔnaa naaleɣe pa pɛtəyi santii kulɔm taa? Pəyele kulɔm nyuvu u leki na pə tá luna mə Caa kiŋ. ³⁰ Mpu inɪ tətəyɔ na mə nyuvu taa nyəsəsi, Iso nyəmə sɪ tənə sɪ nyuvu ké. ³¹ Ye mpu í taa nəyəsɪ. I kəla sumpwɔwɔnaa təcayacaya.

*Yesu Kilisiti mɔyɔ yaa ɪ kisuyu
(Luku 12:8-9)*

³² Ye yulv ta ħmɛsɪ sɪ ɪ ké ma nyəŋ, ma maɣamaya maa tisi ma Caa wei ɪ we ɪsətəa tə ɪ ɪsɛntəa sɪ pɔntv ké ma nyəŋ tətə. ³³ Ama wei í kpɛɛsa yələa ɪsɛntəa sɪ ɪ ta nyɪ-m, ma maɣamaya maa tə ma Caa wei ɪ we ɪsətəa tə ɪ ɪsɛntəa sɪ ma ta nyəmɪ-ɪ tətə.

*Yələa fayav ké Yesu tə
(Luku 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ I huɔ sɪ heesuyv ké ma kənə antulinya taa? Aai, yooɔ ké ma kənəa. ³⁵ Ma kəmaya sɪ ma yoosiyi cɛcɛ na ɪ pəyaya, na pɛələ na ɪ too, na poolu na paŋ alv nyəŋ. ³⁶ Yulv təyaya nyəma maɣamaya ká pəsəna ɪ kolontunaa.

³⁷ Ye wei ɪ sələyɪ ɪ caa yaa ɪ too na pə kəli ma, ɪ ta tala í la ma ifalv. Na ye wei ɪ sələyɪ ɪ pəyalv yaa ɪ pɛələ na pə kəli ma, ɪ ta tala í la ma ifalv. ³⁸ Ye wei ɪ ta səyəlɪ ɪ səm tesika na í təŋɪ-m, pɔntv kaa pəsɪ na í la ma ifalv. ³⁹ Wei í nyənə ɪ weesuɣu təcūtutu, ɪ tɛŋna səpv. Ama wei í lapa ɪ təyi awusa ké ma tə, pɔntv ká hikina weesuɣu.

*Cele kasεεσι
(Malaki 9:41)*

⁴⁰ Ye wei í mu-me, maya ι muwa. Na ye wei ι mu-ma, puntu mu wei ι tila-m tayo. ⁴¹ Ye wei ι mu Iso kuyayotutu telosulu nayolu si ι ké Iso nyəη tə pə tə, puntu ká hiki kasəyaya ηka Iso kuyayotutu telosulu ká mu tə. Na ye wei í mu yulu wei Iso nyənəyi kupaη tə si ι ké kupaη tə pə tə, puntu ká hiki kasəyaya ηka paa ha yulu kupaη tə. ⁴² Tampana ke má, ma heeliyi-me, wei í ha lum sasala ane a mayamaya ke piya səne si taa nakəli ke ka ké ma ifalu tə pə tə, puntu kaa laη pə kasəyaya.

11

*Iso Lum Solu Yohaani tiluyu ke Yesu kiη
(Luku 7:18-35)*

¹ Yesu tema ι ifalaa naanowa na naale ke pə tənaya keesoyu ke mpv, ilena í kuli təna na í tee si ι seyesəyi na í laki waasu ke acalε taa.

² Lum Solu Yohaani we saləka taa na í nu pa yəyətəyi nti nti Kilisiti laki tə pə təm. Ilena í tili ι mayamaya ι ifalaa taa napəli, ³ si pá pəəsi-ι si: Nyayale wei ι təm paa təma si ι ká kə tə, yaa nayolu weε ι kəη tə taη ilε?

⁴ Mpyú Yesu cə-we si: I polo na í keesi Yohaani ke nti í nukı na nti í naaki tə si, ⁵ yuluma naaki, kaakalasi təη, na tənuytə tə asilima kutəη nyəma naaki nyuytə, ntamaa nukı, sətəa ná feη. Pécə kunyontunaa ná təηna Laapaali Kupaη ke nuw. ⁶ Wei ι naani kaa lu ma tə tə puntu nu leleη ké.

⁷ Yohaani ifalaa mpe pa kəma na pá kpe, ilena Yesu suw samaa ke Yohaani təm pəəsuytə si: Pepeye í ka pola wulaya tetu taa ké nav ye? Heelim makı na pé

ciyitiyi səsəncəŋa ŋka tə? Anı pə taya təle. ⁸ Ue pepe nav ke í polaa? Yaa yulv wei ı suu kacəka wontu tə? Təv mpa pa suuki kacəka wontu tə awulaa téesı taa ké pələ pa wεε. ⁹ Ue pepe mayamaya ke í ka tu pola nav? Yaa İso kuyəğətutv teləsulv nəğəlv? Tampam, İso kuyəğətutv teləsulv ké. Halı ma heeliyi-me sı ı tu kəla mpv. ¹⁰ ı təm ke pa tu ŋmaawa İso Təm taa sı: Nyəni, ma tillu ntə ma teləsəyi nyá nəğə təv, sı í tayanı nyá mpaav na ní kəŋ. ¹¹ Ma heeliyi-meγe tampana sı, yulvpiya təna taa nəğəlv fei wei ı kəla İso Lvm Səlv Yohaanı tə. Ue paa na mpv isətəa Kawulaya taa səkpəlu mayamaya tεε-ı. ¹² Hatoo pə krayav waatv wei İso Lvm Səlv Yohaanı lakaya waasv na pə tana saŋa tə, isətəa Kawulaya hikuyv ké isəle kuseemle təm ké. Na mpa pa sεesa isε tə mpe pa hikiyina-ke. ¹³ İso kuyəğətutv teləsəlaa təna na Moisi kəsəsutv kraala Kawulaya ŋke ka təm, haləna pə tala Yohaanı kəntε. ¹⁴ ı caa ma təm mvyv təğə, təfə ma heeliyi-me sı Yohaanı inəğəle İlii wei paa təma sı ı ká məli tə. ¹⁵ Ye í ké nulaa í nu.

¹⁶ Pepeγe maa kεəsəna kufalan yəlaa panε? Pa nəğəsəna ké isv piya cakuyv kataası taa na sı təŋ təma sı: ¹⁷ Anı tə mapa-meγe soo sı í paa, na í kisi. Pəcə tə wii səm wula, pə ta cε mə laŋa na í wii. ¹⁸ Təv, Yohaanı ná kəma, u təkı, u nyəəkı səlvm, na pá yəğətəyi ilé sı ı ké ıləğəhilu. ¹⁹ Yulv Pəyaya má, ma kəma na má təkı na má nyəəkı, ılena pá tayanıyi maya təm tətə sı ma ké hilitu na səlvnəğəlv. Aaiyee sı lampuu mvləa na asayaa pa ceu ké. Ama İso layatv hula pə teu.

*Yesu kalənav ke acalεε
(Luku 10:13-15)*

20 Μπρόγυ Yesu suv acalεε nna a taa ι wiisa piti tēma payale lapu tō a nyōma ke kalēnav na tonj. Mpi tō, pa ta layasi tōnte. I tōma-wεγε si: 21 Hai, Colaseη nyōma me, mō tōm we waiyo. Hai Petesaita nyōma me, mō tōm we waiyo ké. Piti tēma nna pa lapa-yεγε mō hekv taa tō, ye isu isēntō Tiii na Sitōη pa acalεε taa ke paa lapa-yε, isēntō paa tēma suuu ke lāyaga wontu isu fōlētōnaa taka na pá pēli pa tōō ké tōluma si pō hólí si pa caa pa layasi tōnte. 22 Pē tōō ké ma heeliyi-me si paa hólí suulu ke Tiii na Sitōη acalεε nyōma ke Hvule kvyaku wule na pō kēli-me. 23 Pē kaasvuv Karēnahum nyá tō, n hvu si n ká pu na í kalēsēna hatoo isētōnvuv na? Ama paa tisi-η ké tēfe ke tuu tēnaasēle sōsōle taa. Pē taya pulv piti tēma nna pa lapa nyá taa tō. Ye Sōtōm ke paa lapa-yε, isēntō ι ka tapēna saηa. 24 Pē tōō ké ma heeliyi-me si paa hólí Sōtōm ke suulu ke Hvule wule na pō kēli-me.

*Yesu kij heevuvv tōm
(Luku 10:21-22)*

25 Waatu inēgi Yesu yōgōtaa si: Hai, ma Caa, isōtaa na atē pē tv, ma sēε-η. N ηmesa tōm tēneyε layatōnaa, ilēna n kuli-tēgi piya. 26 Ma Caa, pōpōtv fēi ma sēε-η. Nyá inι nyá luvu tu lapēna mpv.

27 Ama ma Caa cēla-m pē tēnaya. Ye pē taya ma Caa tike nōyōlv ta nyi Pōyalv. Na pō taya Pōyalv tike, nōyōlv ta nyi Cēε tōtō. Aηha, ye Pōyalv nōkēna si ι hólíγι wei pē paasi.

28 Mē mpa ι kawa na mō sēyōla nu-me tō, mō tēna í kōō ma cōlv na má yelev na í heεsi. 29 I yelev na má tōki-meyε teu na má sēyεsi-meyε ma layatu. Pē taya pulv tōō, ma wēna suulu na má we tōpamm, na mō

mayamaya í ká hεεσι. ³⁰ Mpi pə təə tə, ye ma təkka-me í nukí lelenj ké, na səyəla nna maə sukí-me tə a fεi yunj.

12

*Yesu keε kuyaku kuhεεsyuv tu
(Maləki 2:23-28; Luku 6:1-5)*

¹ Pə waalı ké Yesu tεεkayana təyənaɣa pee taale natəli tə kinj ke kuyaku kuhεεsyuv nakuli ku wule. Mpyóyó nyəɣəsi kpa ı ifalaa, ılena pá suv təyənaɣa pee pεlɣuv na pá təkí. ² Falisanaa ná mpv, ılena pá yəɣətí-ı sı: Nyəni, nyá ifalaa lakuyv mpi pə fεi lapv ke kuyaku kuhεεsyuv wule tə yee?

³ Tənaɣa Yesu cə-we sı: Ye mpv í tá kala mpi Tafiti lapa waatv wei nyəɣəsi pu í na mpa paa we ı cələ tə? ⁴ ı suv ıso təyaya taa na í kpaɣa potopotonaa mpa paa su ıso tə na í na ı yəlaa pá təɣə. Pəyele potopotonaa ısu mpv tá ké mpa yəlaa təna ka təɣə tə. Ama kətəlaa tike ka wenna mpaa sı pá təɣə-we. ⁵ Yaa í ta kala Moisi Kusəsıtu taa sı kətəlaa ta nyi kuyaku kuhεεsyuv ke waatv wei pa təna təmle lapv ke ıso təsεεle taa tə. Pəyele nəɣəlv ı nyənəɣí-we ısu pa wakələɣí-ku. ⁶ Ma heeliyi-me sı pulɣv we cəne na pə kəla ıso təsεεle. ⁷ Pa yəɣəta ıso Təm taa sı: Kupantv ke ma səlaa, pə taya kətasi. Ye í ka cəkəna təm tənε tə huwεε í taa tv yəlaa panεɣε kupəntuyv ke yem ké mpv. ⁸ Yılv Pəyaya mayale kuyaku kuhεεsyuv Səsə.

*Nkpaləkpəkaya tu
(Maləki 3:1-6; Luku 6:6-11)*

⁹ Yesu lu təna, ılena í suv Yuta nyəma təkotile natəli tə taa. ¹⁰ Pə pamna nkpaləkpəkaya tv nəɣəlv ı ka we təna. Mpyóyó mpa paa we təna tə pa caakaya pa hiki timpi paa waana Yesu tə. ılena pá pəəsi-ı sı: Ta

mpaav taa, paa waasi yulb ke kuyaku kuhεεsuyv wule yaa isəna?

¹¹ Tənaɣa Yesu pəəsə-we si: Mə taa awe wena heu kulvm təkoŋ na heu inɪ í hoti púyó səsəv nakuli kv taa ké kuyaku kuhεεsuyv wule, na í yelev-ɪ ləsuyv si pə ké kuyaku kuhεεsuyv? ¹² Na yulb na heu ke we? Təv, ye mpv pa pəsəyi na pá waasi yulb ke kuyaku kuhεεsuyv wule mεε.

¹³ Ilena Yesu tə ŋkraləkpəkaya tv inɪ si: Təv, loosi nyá niŋ.

Nkraləkpəkaya tv loosa ɪ niŋ, ilena ɪ niŋ məli teu təmammam isu lələŋ. ¹⁴ Tənaɣa Falisanaa polaa na pá caya na pá maɣasi isəna paa la na pá kv Yesu tə.

Iso təmlε tv ləsuyv təm

¹⁵ Yesu nu mpv, ilena í se təna na yəlaa payale təŋɪ-ɪ. Ntəna í la na pa təna mpa paa ké kvətəntənaa tə pá hiki alaafəya. ¹⁶ Ama ɪ kpaala-wεyε teu si: I taa yelev na pá nyɪ ma təv. ¹⁷ Pə lapa mpv si pə la nti Iso kvəyətətv tələsulb Isayii ka yəyətuyv tə si:

¹⁸ Iso yəyətəta si,

ma təmlε tv wei ma ləsaa təyəlɔ.

Wei ma səlāa na ma lanle hεena səsəm tə.

Maa tv ma Feesuyv ke ɪ taa.

I ka heeli hυvnav təm ke piitimnaa.

¹⁹ I na nəyəlɔ pa kaa yoo.

Pəyelev pa kaa nu ɪ tan.

Pa kaa na-ɪ na í lakɪ faaci ke samaa taa ke ɪcətε patəma taa.

²⁰ I kaa tεεsi isəkpuluyv tv isələ ke nanɥuyv.

I kaa tεεsi teesuyv ke fətəla

wei ɪ kəkə təŋna fiyinuyv tə.

Haləna í tε siyisuyv təm nyuyv ke kusuyv.

21 Katenḡa tēna yēlaa ká tekiyi-i.

*Yesu cəv ke i təm tvlaa
(Maləki 3:22-30; Luku 11:14-23)*

22 Mḡyú pa kəna Yesu ke iləḡohilu wei u naaki pəyele u yəḡətəyi tə. İlena Yesu la na í suv yəḡətuyv na nav. 23 Mḡyú piti kpa yēlaa tēna na pá tə si: Yaa Tafiiti Pəyalv inəḡələ?

24 Ama Falisanaa ná kəma na pá nu mpu, ilena pá tə si: Aləḡaa səsə wei pa yaa si Pesepule toḡ ke apalv inə i təḡənəḡəna aləḡaa lemḡa.

25 Yesu ná cəkəna pa taa hḡwəe, ilena í tə-we si: Ye kawulaya í wəe na ka taa yēlaa fei nəḡə kuləmaya, nəənə ka yawaya. Na icatə í wəe na tə taa yēlaa yaa ye təyaya wenna na ka taa nyəma fei nəḡə kuləmaya, nəənə ka yawa. 26 Ye Satan i təḡənəḡi i ti, ilə pə wə isu i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike nté. Na saa in i kawulaya nyuyv nté ka isəna? 27 Ye iləḡəv Pesepule toḡ ke ma lookina aləḡaa isu mə huḡkuyv tə, ilə awe toḡ ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Tənaḡa mə pəyalaa mpe pa maḡamaya paa kəna mə təm. 28 Ama ye İsə toḡ taa ké ma lookina aləḡaa, ilə İsə Kawulaya wə mə tē mə tē ké.

29 Nəḡəlv kaa pəsi na í suv yulv toḡtv təyaya si i kuuki i wontu na í ta tēmi-i ḡmisi ke həkuyv. Ama i kpa-i ké na í həkə təkənkeḡ na pəc í suv wontu kuuu ke təyaya taa.

30 Wei i fei ma tə tə, puntv ké ma kolontu ké. Na wei u səḡna-m təsvuyv tə i yaasəyi ké. 31 Pə tə ké ma heeliyi-me təfoo si paa yēlaa kuwakələm ka tə isəna, yaa paa yəḡəti isayətv isu wə, İsə pəsəyi na í húlí-wəḡe suulu. Ama wei i ka yəḡəti isayətv ke Feesuyv Naḡḡtv tə tə, pa kaa húlí puntv ke suulu. 32 Ye wei

ι γῶστα Ὑλο Πᾶγαα μά, ma τῶ κέ ἰσαγatu, paa hólí púntu ke suulu. Ama wei í γῶστα Feesuyu Nanηtu τῶ κέ ἰσαγatu, púntu kaa na suulu, paa saηa, paa cele.

Tuyv nyam na kv p̄ale kinj
(Luku 6:43-45)

³³ Tuyv í lul̄ayi pee kupana ke pa t̄aj si kv k̄e tuyv kupan̄ku. Na tuyv í lul̄ayi pee asayee ke pa t̄aj si kv ke tuyv ἰσαγav. P̄e taya pulv τῶ, tuyv lul̄yuv kinj ke pa nȳηna-kv. ³⁴ Akala piya me, ἰσ̄naya me mpa í k̄e asayaa τῶ í k̄a p̄asi na í γῶστῖ t̄m kupantv? P̄e taya pulv, ἰσ̄na yulv lotu taa τῶwa τῶ ἠ̄p̄yú ι γῶστaya hól̄yí. ³⁵ Yulvpaη kupantv luk̄ana tuu ι lotu taa kupantv kinj k̄e. Ilena ἰσαγav ini íl̄e ι ἰσαγatu luna tuu ι lotu taa ἰσαγatu kinj. ³⁶ Ma heeliyi-me si Hv̄le wule paa p̄asi ȳlaa na paa heelina pa mayamaγa pa n̄asi ke paa t̄maya k̄pai nȳηka ηka pa γῶστα yem τῶ. ³⁷ P̄e taya pulv, nȳa γῶστaya taa k̄e paa nȳna si nȳa t̄m tewa yaa τῶ s̄pa.

Piti t̄amle nyulvyv
(Malaki 8:11-12; Luku 11:29-32)

³⁸ ἠ̄p̄yú Iσ̄ T̄m seγes̄laa nap̄eli na Falisanaa nap̄eli pa t̄ma Yesu si: Tacaa, τῶ caa si ḡ la-tuyv piti t̄amle nat̄eli na t̄e ná.

³⁹ T̄naya Yesu t̄ma-we si: Kv̄falan̄ ȳlaa asayaa mpa paa t̄aj Iσ̄ na pa taa τῶ pa caa p̄a ná piti t̄amle nat̄eli. Ue pa kaa na nat̄eli, ye p̄e taya Iσ̄ kv̄ȳȳt̄v̄ tel̄esulv Yonaasi nȳante. ⁴⁰ P̄e taya pulv, ἰsu Yonaasi cayav tinte s̄s̄ole lotu taa k̄e kv̄ȳeη tooso k̄e ilim na ahoo τῶ, mpv̄ t̄t̄ȳo Ὑλο Πᾶγαα μά maa caya t̄tv̄ t̄e k̄e kv̄ȳeη tooso ke ilim na ahoo. ⁴¹ Ye p̄e tala Hv̄le wule Ninifi nȳma k̄a kv̄falan̄ ȳlaa pane pa t̄m. P̄e taya pulv, kv̄yan̄ku p̄ele pa nu Yonaasi

waasu tɔ pa yela pa isayatu ke kpakpaa ké. Pəyele pulɔpu wɛ cəne na pə tɛɛ Yonaasi inɪ. ⁴² Na ye pə tala Hɔvle wule tɔtɔ, ilim mpətəŋ tɔ wulav av nyəŋ ká kv kɔfalan yəlaa panɛ pa tɔm ke mpi pə tɔɔ ílé ɪ ka luna tuu tetu pooluŋ taa na í kɔɔ si ɪ nukɪ isəna Salɔməŋ yəŋətayana nyəm tɔ. Pə́cɔ pulɔpu wɛ cəne na pə tɛɛ Salɔməŋ tɛcaɣacaya.

*Iləyɔv wei pa loowa tɔ ɪ mɔlvɔv
(Luku 11:24-26)*

⁴³ Waatu wei pá loowa iləyɔv, wɔlaya taa ké ɪ cɔɔkɪ si í heesi. ɪ lanəŋi ⁴⁴ ilena í tayani ɪ taa si: Maa məli təyaya ŋka ka taa ma luwa təyɔ. ɪ takɪ kele ka taa, ilɛ ɪ ká mayana pa hasa-ke na pá tayani pə tənaya teu, na nəŋɔlv fɛi ka taa. ⁴⁵ Pələ tɔ ɪ puki ké na í caa aləŋaa lɛlaa mpa pa kəla inəŋi isayatu təyɔ tɔm naatosompəŋəlaya, na pá kɔɔ na pá caya təyaya ŋke ka taa. Ilena ləŋ nyəntv náá məli na tɔ lá sana na nəɔnɔɔ nyəntv. Ḿpɔ́yɔ pə wɛɛ na kɔfalan yəlaa asayaa panɛ.

*Yesu too na ɪ newaa pa tɔm
(Maləki 3:31-35; Luku 8:19-21)*

⁴⁶ Yesu təŋna samaa ke yəŋətənav ke mpv, ilɛ ɪ too na ɪ newaa apalaa nyə́ma pa talaa kele, na pá səŋa awali na pá caa pa yəŋətəna-ɪ. ⁴⁷ Ḿpɔ́yɔ nəŋɔlv teləsa Yesu si: Nyá too na nyá newaa pa səŋna nteɣɛ awali na pá caa pa yəŋətəna-ŋ.

⁴⁸ Tənaya Yesu nəyɔ təkpaɪv si: Aweyɛ ma too, na mpaɣa ma newaa ye?

⁴⁹ Ilena Yesu hólí ɪ ifalaa ke nin na ɪ tɔ si: ɪ naa ma too na ma newaa ntɔ. ⁵⁰ Pə taya pulv tɔɔ, mpa pa laki mpi ma Caa wei ɪ wɛ isətaa tɔ ɪ caaki tɔ, mpeɣɛle ma newaa na ma toonaa.

13

Mətutuuna təm (Maləki 4:1-9; Luku 8:4-8)

¹ M̄p̄r̄ȳ kuyaku ŋku Yesu kula t̄yaya na í polo lum n̄ȳo na í caya na í seyesəyi. ² T̄naya ȳlaa kota ı kin̄ ke s̄s̄om p̄ fei kees̄ȳv. Hal̄ona í kul̄i na í kra k̄pul̄ȳv taa na í caya. Na ȳlaa n̄á s̄əŋa lum n̄ȳo. ³ İlena í la-w̄eȳe faaci ke teu na í seeki-w̄eȳe is̄onaa sı p̄á cek̄ana. İlena í t̄o sı: Tuulu pol̄əna tuutu. ⁴ İ tuukaya ı mətutuuna İlena, İenna hoti m̄p̄raav n̄ȳo n̄ȳo na suması tii na sı t̄ə̄s̄ı-ȳe. ⁵ M̄p̄r̄ȳ İenna hota k̄w̄aw t̄ə̄ timpi tet̄v ta lim t̄o. İlena a t̄əŋna nȳəv ke tet̄v w̄e t̄əȳasam t̄o p̄ə t̄ə. ⁶ İlim k̄əma na p̄ə han̄ na p̄ə nyaya m̄əhoo, İlena a w̄ul̄i, ke a ta hiki tet̄v sı a ka hoosi k̄v̄p̄aŋı t̄o p̄ə t̄ə. ⁷ Pee İenna n̄á hoti s̄əwa taa na ale a nȳə isu a ka kul̄i teu, İlena s̄əwa f̄et̄e-ȳe na a k̄p̄isi l̄vl̄ȳv. ⁸ Ama pee İenna n̄á hota tet̄v m̄v̄s̄v̄ŋ nȳənt̄v taa na ale á lá teu, İenna n̄á l̄vl̄i s̄ə̄s̄om s̄ə̄s̄om, İenna ke mayana, İenna ke p̄əc̄o.

⁹ Yesu t̄ema m̄p̄r̄ȳ ȳəȳətv̄ȳv İlena í c̄ȳȳusi sı: Ye í k̄é t̄əm nulaa í nu.

Yesu seyes̄ȳv na atuwa nȳȳv (Maləki 4:10-12; Luku 8:9-10)

¹⁰ T̄naya Yesu ıfalaa pola ı kin̄ na p̄á p̄ə̄s̄ı-ı sı: Pepe t̄ə̄ k̄é n̄ tukiyi-w̄eȳe atuwa ke k̄vtuku?

¹¹ M̄p̄r̄ȳ ı c̄ə-w̄e sı: M̄e p̄ə ha-m̄eȳe sı í nyi is̄otaa Kawulaya t̄əm k̄v̄ŋm̄es̄ətv̄. Ama p̄ə kaasa l̄elaa t̄o, p̄el̄e pa ta hiki t̄ə nȳəm. ¹² P̄ə t̄aya pul̄v t̄ə̄, wei ı w̄ena t̄o p̄aa s̄ə̄s̄ı-ı na p̄ə t̄ə̄l̄əna-ı t̄əh̄o. Ama wei ı f̄eina t̄o p̄aa l̄eeki p̄əciimaya wei ı w̄ena t̄o. ¹³ P̄ə t̄ə̄ k̄é ma tukiyi-w̄eȳe atuwa ke k̄vtuku. M̄pi t̄o, pa nȳə̄n̄əyi p̄aa

naa, pa keŋ ηkpaŋη pəyele paa nukɪ, paa cəkəŋəna.

14 Tə maɣamaɣa ke ɪsayii ka ná ləŋ na í yəŋətɪ sɪ:

ɪ ka nu teu yaa, ama í kaa cəkəna.

ɪ ká nyəni teu yaa, ama í kaa na.

15 Pə taɣa pulv tə,

yəlaa paŋe pa ləmaɣasɛɛ səpa.

Pa təkə pa ηkpaŋη,

pa wiisa pa ɪɛ sɪ pa ɪɛ í taa na,

pa ηkpaŋη í taa nu.

Sɪ pá taa cəkəna pə yaasi.

Pə taa kəw pá pəsəna ma tə.

Na má lá na pə waa-wɛ.

ɪsə yəŋətəna mpv yoo.

16 Ye me ɪɛ, mə nu leleŋ ké. Pə taɣa pulv tə, mə ɪɛ naaki na mə ηkpaŋη nukɪ. 17 Ma heeliyi-meɣe tampana təfoo sɪ ɪsə kuyəŋətutv teləsəlaa paɣale na ɪsə yəlaa taa paɣale nyula teu sɪ pá ná mpi í naaki ɪsəntə tə, pa ta na. Pa nyula sɪ pá nu nti í nukɪ ɪsəntə tə, pa ta nu.

*Yesu kilisuɣu ke mətutuuna hɔwɛɛ
(Maləki 4:13-20; Luku 8:11-15)*

18 Təv, pənente í yele na má kilisi-meɣe ɪsə wei ma sɛɛ-meɣe mpv tə ɪ hɔwɛɛ ɪɛ. 19 Mpa pa nukɪ ɪsə Təm na pá ta cəkəna-tɪ tə pa wɛɛ ké ɪsu mpaav kpeŋa tetv nti tə tə mətutuuna hotaa tə. ɪsayatv tv təŋəyi kpaɣpa ké na í ləsɪ təm nti pa nu mpv təŋə pa taa.

20 Lɛlaa ná wɛ ɪsu kɔwaw təw timpi pee lenna hɔta tə. Pɛɛɣeɛ mpa pa nukɪ ɪsə Təm na pá mv-təyi kpaɣpa na laŋhɔlvmlɛ. 21 Paa yeki sɪ tə sɔvna-wɛɣe teu. Pa təkəyi-təyi tətantaa. Saa wei wahala nəŋəlv ɪ ká tala, yaa ɪsə Təm təw kɔnyəŋ təŋəv ka kəw, ɪɛna pá lu ɪsə sɛɛv taa ké kpaɣpa. 22 Lɛlaa ná nəŋəsəna wena a

hota sɔwa taa tɔ. Mpi tɔ, pa teŋ Isɔ Tɔm nuu ɔlena atɛ cɛnɛ kolaputu nɔɣɔsɛɛ na wɛnɔw konyulɔɣu puɣusi-wɛ na pɛ kɔ tɔm ntɔɣi pa taa, na tɛ caŋ tɛ kpisi lulɔɣu. ²³ Pɛ kaasa pee lenna nɔ hɔta tɛtu mɔsɔŋ nyɛntu taa. Aŋhaa, alɛ a wɛnna ntɛ isɔ yɔlaa mpa pa nukɪ Isɔ Tɔm na pɛ cɛkɛna-tɔɣi teu na pɛ lulɔɣi pee tɔ. Lɛlaa kɛ sɔsɔm sɔsɔm, lɛlaa kɛ maɣana, na lɛlaa kɛ pɛcɔ.

Nyutu isayatu

²⁴ Mprɔɣɔ Yesu tasa-wɛɣɛ isɔ sɛɛu tɔtɔ si: Isɔtaa Kawulaya nɔɣɔsɛna isɛna tɔɣɔɔ. Apalɔ nɔɣɔɔ ɪ tuuna ɪ halɛm na ɪ tɛɛ. ²⁵ Mprɔɣɔ ɪ kolontu kɛɛsa ahoo hɛka kɛ waatu wei yɔlaa tɛna tookaya tɔ, ɔlena ɪ tuu nyutu isayatu kɛ kutɔɣu hɛkɔ na ɪ tɛɛ. ²⁶ Pɛ kɔma na kutɔɣu kɔli na kɔ pu, ɔlena pɛ tuti nyutu isayatu tɔlɛ tɔtɔ. ²⁷ Tɛnaɣa taalɛ ntɛ tɔ tu pɔyalaa pɔɔsa-ɪ si: Taca pɛ taya kutɔɣu kɛ n ka tuu nyɔ taalɛ taa? Pɛ lapa isɛna na nyutu isayatu siti pɛ hɛkɔ taa? ²⁸ Tɛnaɣa pa caa cɔ-wɛ si: Ma kolontu nɔɣɔɔ ɪ lapɛna mpu. Mprɔɣɔ apalɔ ɪni ɪ pɔyalaa mpe pa pɔɔsa-ɪ si: Tɛ polo na tɛ kpɛsi nyutu isayatu nti? ²⁹ ɔlena apalɔ ɪni ɪ cɔ-wɛ si: Aai, ɪ taa kpɛsi. Ye ɪ tɔma si ɪ kpɛsɔɣi-ti, ntanyi pu kpɛŋna kutɔɣu na pɛ kpɛsi. ³⁰ ɪ yele na pɛ tɛna pɛ kpɛnti puw kɛ mpu, halɛna pɛ tala kɔm. Pɛ tala kɔm ɪlɛ maɛ heeli kɔntaa si pɛ caalɛna nyutu isayatu kɛ setuɣu na pɛ hɔkɔ-ti tɛcapɪ tɛcapɪ, na pɛ tu kɔkɔ. ɔlena pɛcɔ paa kraɣa kutɔɣu na pɛ tu ma kprou taa.

Sɔɔɣa pile tɔm

(Malaki 4:30-32; Luku 13:18-19)

³¹ Mprɔɣɔ Yesu tasa-wɛɣɛ kɛɛsuɣu si: Isɔ Kawulaya wɛɛ kɛ isɔ yulɔ tuukuɣu sɔɔɣa pile kɛ ɪ halɛm taa tɔ.

³² Wontu pee tɛna taa ntɛ tɛ kɛlɛna wɛɛu tɛminimini.

Ama tə tēn nyəv tə tə puki tøyv ké na tə kəli tuusi lənsi. Haləna sumasi kəh na sí tøyi tana ke kv pilinasi təə.

Potopoto taa kəkvsəm təm
(Luku 13:20-21)

³³ Mpyóy Yesu tasa-weyge heeluyu si: Isətaa Kawulaya nəğəsəna ké isu alv mayasoyv molum ke cəmsə təpam, na í kpağa kəkvsəm ke pəcə na í tu na í huýuti, na pə təna pə kpa təfvu təğə.

Yesu tukuyu ke atuwa
(Maləki 4:33-34)

³⁴ Təmnəa pəne, Yesu yəğətəya-weyge samaa taa tə na atuwa ké. I ta səyəsı-weyge natələyi yem na í ta kəsəna pulv. ³⁵ I lakəya mpyóy si pə la nti Isə kuyəğətətə tələsəlv ka yəğətəa tə si:

Atuwa ke maa yəğətəna-wə.

Maa heeli-weyge təmnəa mpa paa wə

ıjmesəv ke hatoo antulinya lapv waatv tə.

Yesu kilisuyu ke nyutv isayətv təm həwəe

³⁶ Mpyóy Yesu yela samaa na ıni í polo təyaya. İlena ı ifalaa polo ı kin na pá təmı-ı si: Kilisi-tuyv haləm taa nyutv isayətv nti tə təm na tə nu.

³⁷ Tənəya Yesu cə-wə si: Kətəğəv tuulu nté Yəlv Pəyaya ma. ³⁸ Na antulinya ıneyele taale ınté. Na mpi pa tuuwa təğəle mpa pa ké Isə Kawulaya nyəma tə. Nyutv isayətv nté mpa pa ké Isayətv tv nyəma tə.

³⁹ Kolontu wei ı tuu nyutv nti təğəle İləğəv. Na kəmtv waatv keke antulinya təm. Isətaa tillaa nté kəntaa.

⁴⁰ Isu pa təsəyəv nyutv na pá tv kəkə tə, mpyóy pu la antulinya təm waatv. ⁴¹ Yəlv Pəyaya má maa tili ma isətaa tillaa, na paa ləsi ma Kawulaya taa ké mpa pa

tusiyi lēlaa ke isayatu lapu taa na mpe pa mayamaya pa laki mpi pə fei teu tō. ⁴² Na pá tu-weye kəkə səsəŋka taa timpɪ paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela tō. ⁴³ Na saa ɪni mpa pa nukəna Iso tō, pɛle paa tee kəkə ke pa Caa Kawulaya taa isu ilim. Ye í kē nɪlaa í nu.

Kvɔam mpi pə ηmelaa tō

⁴⁴ Isəttaa Kawulaya wɛɛ kē isu pa ηmesuyuu liyitihutaya puluyv tetv tɛɛ, na nəyɔlv kəɔ na í hii-wi, na í tayani-wəyi ηmesuyv ke teu. ɪlena í tɛɛna laŋhulɔmle na í polo í pɛɛti pə təna mpi ɪ wɛna tō na í kəɔ í yana tetv nti tō.

Luluyv kvɔankv təm

⁴⁵ Isəttaa Kawulaya wɛɛ kē isu payatlv wei ɪ pɛɛkəyi lutv kvɔantv tō. ⁴⁶ Waatv wei ɪ suliyina nakvli ɪlena í pɛɛti pə təna mpi ɪ wɛna tō na í yanakv.

Kvɔama na asayaa pa fayav

⁴⁷ Isəttaa Kawulaya wɛɛ kē isu pa pɛtuyv tiina puluyv ke lule taa na pə kpa tiina ke yem yem tō. ⁴⁸ Puluyv suyi ɪlena tiina kpalaa hə-kv na pá luna kpeenɔ, na pá caya na pá təɔsi mpi mpi pə we teu tō na pá tv təkɔ taa. Pə kaasəyi mpi pə fei teu tō, ɪlena pá mələna na pá pɛti lvm taa. ⁴⁹ Mpu tətəyɔ pu la antulinya tɛm wule. Isəttaa tillaa ka kəɔ na pá təɔsi kvɔama. ⁵⁰ Pə kaasəyi asayaa ɪlena pá tv kəkə səsəŋka taa. Tənya paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela.

Kvɔantv kvɔantv na kvfatv

⁵¹ Mpyóy Yesu pəɔsa-we si: ɪ cəkəna təm nti tə təna na? ɪlena pɛle pa cə si: ɛɛ, tə cəkənaa.

⁵² Tənaɣa ɪ təma-wɛ sɪ: Ye Iso Təm seɣesəlv nəɣəlv ɪ pəsə ɪsətəa Kawulaya taa ɪfalv, ɪ wɛɛ kɛ ɪsu təyaya tv kupaŋ wei ɪ ləsəɣɪ ɪ wontu təsulɛ kɛ kofatv na nti tə taŋŋaa təɣə waatv waatv təɣə.

*Nasaletɪ nyəma kisuyu kɛ Yesu
(Maləki 6:1-6; Luku 4:16-30)*

⁵³ Yesu təma-wɛɣɛ ɪsənəa panɛɣɛ sɛɛv, ɪlɛna ɪ kulɪ təna ⁵⁴ na ɪ polo ɪcatɛ nte tə taa ɪ ka puwa tɔ, na ɪ sʊv təna Yuta nyəma təkotile taa na ɪ seɣesəɣɪ. Tənaɣa ɪ nyəm lapə mpa paa wɛ təna təɣə piti, na pá təŋ sɪ: Leyɛ ɪnɛ ɪ hika nyəm pənɛ ɪnɪ pə taka? Leyɛ ɪ hikina piti təma lapv toma? ⁵⁵ Pə taya kaafənta pəyalv ɪlé taa? Pə taya Malɪ lɪləna-ɪ? Pə taya ɪ newaa nté Saaki na Yoseɛfv na Siməŋ na Yuti? ⁵⁶ Pəyele ta na ɪ newaa alaa nyəma tə wɛnna. Leyɛ ɪ hikina toma anɛ ɪnɪ?

⁵⁷ Pə tənaɣa mpv pə lapə pa laŋa kɛ kpɪsəŋ, na pá kpisi Yesu təm mɣv. Tənaɣa Yesu təma-wɛ sɪ: Iso kuyəɣətətʊ tələsʊlv ta laŋ sam kɛ tiili ye pə taya ɪ mayamaɣa ɪ ɪcatɛ taa, na ɪ təyaya nyəma hɛkv.

⁵⁸ Yesu tá pəsɪ na ɪ lá piti təma kɛ mawaa nəɣəlvɣv tənaɣa pa ta tv Iso kɛ naani tɔ pə tɔ.

14

*Lvm Səlv Yohaani kvɣv
(Maləki 6:14-29; Luku 9:7-9)*

¹ Waatv ɪnɪ ɪ taa kɛ Kalilee kvfənɛɛ Heləti nu Yesu taŋ. ² ɪlɛna ɪ yəɣətɪ ɪ təmlɛ nyəma kiŋ sɪ: Lvm Səlv Yohaani ɪlé ɪ tayanna fem. Pə tɔ kɛ ɪ pəsəɣɪ na ɪ lakɪ piti təma.

³ Kɔpam Heləti ɪnɪ ɪ ka təmna sɪ pá kpa Yohaani na pá həkə-ɪ na pá tv-ɪ saləka taa. Pə taya pulv tɔ kɛ Heləti lapə mpv, ɪ ka kpaɣa ɪ taalv Filipv alv

Helotiyati ké, ⁴ na Yohaani yóçoti-i si: Pə ta muna si nı la Helotiyati ke alv.

⁵ Tənaçə Heloti nyulaa si i kuyi Yohaani. Ama i nyaçayana Yuta nyóma. Mpi tə, pəle pa maçamaya pa nyənaçə-i İso kuyçotutu teləsulv ké.

⁶ Mıpúçú Heloti ləlvuy acima wule Helotiyati pəelə polaa na í paaki mpa pa yaa təçov tə pa isentaa. Tənaçə pə lapa Heloti ke leleñ. ⁷ Haləna í yətəti na í tuu si: Paa mpiyi n sələma-m maa ha-ñ-wi. ⁸ İlena i too səçesi-i si: Polo si í ha-ñ Lvm Səlv Yohaani nyuyv ke nyənaçə taa.

⁹ Mıpúçú wulav lañle wakəlaa. Ama isı i ka tema tuunav ke i muvlaa isentaa ile, pə fei si i ká kisi.

¹⁰ Tənaçə i kusa yulv na í polo í seti Lvm Səlv Yohaani nyuyv ke saləka taa. ¹¹ Na pá tv-kuyv nyənaçə taa na pá cəla pəeliya ñke, na ká polo ká cəla ka too.

¹² Mıpúçú Yohaani ifalaa kəma na pá kraçə-i na pá polo pa pi. İlena pá polo pá keesi Yesu ké isəna pə lapa tə.

Yəlaa iyisi kakpası caləsvyv

(Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

¹³ Yesu nu təm tənə, ilena í svv kpuvluyv na í tēe i tike ke kpeñə. Samaa nu mpv, ilena pá luna acaləe taa na pá maləyi lvm na pá təñəçi Yesu waalı. ¹⁴ Yesu luna kpuvluyv taa na í ná yəlaa ke səsəm ke mpv, ilena pa təm lapi-i pətətəle na í waa pa kutəntvnaa.

¹⁵ Pə kəma taanaçə, ilena Yesu ifalaa polo na pá təmi-i si: Cənə ké nyutv taa ké na ilim tema. Təçəni yəlaa pañe na pá polo acaləe taa na pá ya kutəçov na pá təçə.

¹⁶ Tənaçə Yesu cəwa i ifalaa si: Yəlaa í taa nəki tēev, mi hana-wəçə təçənaçə ke mə maçamaya.

17 Tənaɣa Yesu ifalaa cəwa si: Ntəŋ potopotonaa kakpası na tiina naaleɣe tə wəna yaa. 18 M̄p̄óyó Yesu təma ifalaa si: Ɔ kəna potopotonaa kakpası na tiina naale inı.

19 Ɔlena Yesu heeli yəlaa si: Ɔ caya atɣe nyutu tə. Tənaɣa ı kpaɣa potopotonaa kakpası na tiina naale inı, na í teki ıse na í see Ɔso ké í na təmlɛ. Ɔlena í fayawe na í cɛla ı ifalaa si pá tala samaa inı. 20 M̄p̄óyó pa təna pa təɣaa na pá haɣa na pé kpisi həɣolası, haləna ı ifalaa koti-sı na si su təkəŋ naanɔwa na naale. 21 Pəyele mpa pa təɣə mpv tə pa nyəəŋ tala ısu iyisi kakpası. Alaa na piya pa paasi.

*Yesu təntɛ kɛ lvm təə
(Maləki 6:45-52; Yohaani 6:15-21)*

22 M̄p̄óyó Yesu təma ı ifalaa ke pə waalı ké kpakpaa si: Ɔ svv kpulvɣv na í tɛɛ-m nəɣə na í tɛsi kutɛŋ lɛŋkɔ. Ɔlena inı í saalı təna na í paasəna samaa yasvɣv. 23 Yesu təma samaa ke yasvɣv, Ɔlena í kpa pɣvɣv nakvli kv təə ké ı tike si ı sələməɣi, haləna ahoə caŋ na a yu-ı tənaya ı tike. 24 Saa inəɣi mpv tə na kpulvɣv náá təma pote ke pooluŋ ke lvm həkv taa na lvm hola taŋ-kv. Mpi tə, heelim makı tulɔŋa ké na pé mələɣəna-we na waalı waalı. 25 M̄p̄óyó Yesu təma lvm təə na í puki ı ifalaa kin. Waatu inı tə pə wəsəna kampaan koou ke mpv. 26 Pa ná ı təŋ lvm təə, Ɔlena səɣəntv kpa-weɣe səsəm si asənaalı ké, na pá svv kapusi mapv. 27 Ama ı təma-weɣe kpakpaa si: Ɔ təkı tənəŋ, maɣa, í taa nyá. 28 Tənaɣa Piyɛɛ təma Yesu si: Taca, ye nyaya tampana, tə si má tə lvm təə na má kəə nyá kin. 29 M̄p̄óyó Yesu təma-ı si: Ɔɛ, kəə. Tənaɣa Piyɛɛ lu kpulvɣv taa na í svv lvm təə ké təntɛ na í puki Yesu kin. 30 Ama Piyɛɛ kəma na ı ləmaɣasɛɛ

polo heelim kin, dena sɔɔɔntu kra-i. Tənaɣa pə sɔv-i tisuyu ke lum tee na í kiisi si: Hai, Taca, ya-m.

³¹ Ilena Yesu siisi kprakpa na í kra i nin taa na í pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ ké n lapa sika. Ama n ta te nyá taa na Iso na pɔ tɔɔ yoo.

³² Ḿpɔ́yó pa naale pa kra kpuɔyɔ taa, dena heelim hee tɔli. ³³ Tənaɣa Yesu ifalaa mpa paa we kpuɔyɔ taa tɔ pa luŋa akula ke i tee na pá tɔm-i si: Tampana n ké Iso Pəyaya.

Yesu waasvɔv ke kvtəntvnaa ke Kenesaletɔ
(Maləki 6:53-56)

³⁴ Yesu na i ifalaa pa teesa tesvɔv ke lum, dena pá tala Kenesaletɔ tetv taa. ³⁵ Təna nyəma nyəma si Yesu, dena pá heeli na pə teləsi təmaya pa tetv təna taa si Yesu kəma. Ilena pá kəna-i kvtəntvnaa mpe pa təna. ³⁶ Na pa wiikayana-i si í yeke na pá tokina i kra i ntumpee mayamaya. Na pa təna mpa pa tokina i kra i ni tɔ pə waa-we.

15

Falisanaa kuvɛɛsətv ke kətasi tɔɔ
(Maləki 7:1-13)

¹ Ḿpɔ́yó Falisanaa na Iso Təm seɛsəlaa luna Yosalem na pá kɔɔ pá mayana Yesu, na pá pɔɔsi-i si:

² Pepe tɔɔ ké nyá ifalaa naa təŋɔyi isəna ta caanaa suwa si pá laki tɔ? Pə taya pulv, paa saŋɔyi isu Iso seetv taa pə wee si yulv ká la na pə́sɔ́ í tɔɔ tɔ.

³ Ḿpɔ́yó Yesu ná pɔɔsa-we tətɔ si: Pepe tɔɔ ké me mə yeki Iso kuvɔɔtɔtv ke təŋvɔv na í təŋɔyi mə mayamaya mə kuvɛɛsətv? ⁴ Iso ka yɔɔtəa si: Se nyá caa na nyá too, na tətɔ si: Ye wei i tvv i caa yaa i too, isu pa kv-i. ⁵ Ama me mə seɛsəyi si yulv pəsəyi na

í heeli ι caa yaa ι too si: Mpi ma læsa ma wɛnaw taa na má tena-me tɔ pə pəsa kɔhaham mpi pə ké Iso nyəm tɔ. ⁶ Saa ini pə fɛi si ι tenj ι caa tɔtɔ. I tá ná timpɪ í wakələyɪ Iso Təm na í təhəyɪ mə maɣamaɣa mə kuseɣesətu tɔ. ⁷ Cɛsəlaa mɛ, Iso kuyəɣɔtutu teləsulu Isayii ka nawa mə təm ké təkɛlekele na pə́cɔ́ í ηmaa-təyɪ ι takələya taa si:

⁸ Nəɣɔ taa ké yəlaa panɛ pa sanj-m yem.

Paa caa-m paa pəcəɣɔ hatoo pa taa.

Iso yəɣɔtəna mpv.

⁹ Pa sɛɛki-m yem ké.

Pa kpaɣa yəlaa kuyəɣɔtutu na

pá sɛɣesəyɪ isu Iso nyəntu.

*Mpi pə lakɪ yulu ke isayaw tɔ
(Maləki 7:14-23)*

¹⁰ Pələ pə waali Yesu yaa samaa na í tɔ-wɛ si: I nu təm tənɛ na í nyɪ si ¹¹ mpi pə suuki yulu nəɣɔ taa tɔ pu lakɪ-ι isayaw. Ama mpi pə lukəna yulu nəɣɔ tɔ mpi pə lakəna-ι isayaw.

¹² Ḿpúyú Yesu ifalaa pola ι kinj na pá təmɪ-ι si: Ntənj n yəɣɔta mpv tɔ n nawa si pə ta la teu ke Falisanaa?

¹³ Ḿpúyú Yesu cɔ-wɛ si: Ma Caa wei ι wɛ isɔtaa tɔ ye ι ta sɔ tɔyɔ ηku, paa kpɛsi-kuyɔ na pá pɛti. ¹⁴ I yele pɛle, pa ké mpa pa húləyɪ lɛlaa ke mpaav na pə́cɔ́ mpe pa maɣamaɣa pa isɛ u naa təɣɔ. Ye yulum hən yulum lɛlv, pa təna paa kpɛntɪ na pá hoti púyú taa ké.

¹⁵ Tənaɣa Piyɛɛ tɔma Yesu si: Kilisi-tɔyɔ ituule tənɛ tɔ hɔwɛɛ.

¹⁶ Tənaɣa Yesu tɔma si: Pə kpɛɲna-me mə ta cɛkəna-təɣələɛ? ¹⁷ I ta nyɪ si pə təna mpi pə suuki yulu nəɣɔ taa tɔ, pə tiiki ι hiluyɔ taa na pə tɛ tɔ pə lukəna ι tapuyɔ? ¹⁸ Ama mpi yulu nəɣɔ ná yəɣɔtəyɪ tɔ

hatoo ɪ lotu taa ké pə lukəna, na mpv pə lakəna yulv ke ɪsayav. ¹⁹ Pə taya pulv təɔ, yulv lotu taa ké ɪsayatv hʊwɛɛ caaləɣi na a pukina-ɪ yulvkuɛ na wasaŋkalətv na asilima lapv taa, na ŋmuləm na kaloolaya na yəlaa cayanav taa. ²⁰ Mpi pə lakɪ yulv ke ɪsayav təɣəɛ. Ama si ń təɣə na ń tá saŋ nyá niŋ ɪsu yulv ká la ɪsə sɛɛv taa na pə́cɔ́ ɪ təɣə tə, pələ pu lakɪ yulv ke ɪsayav.

Kanaan alv təm
(*Maləki 7:24-30*)

²¹ Yesu lu təna, ɪɛna ɪ polo tɛtv nti tə wɛ Tiii na Sitəŋ pə cəɔv tə tə taa. ²² Pə pamna Kanaan alv nəɣəlv ɪ ka wɛ tɛtv nti tə taa. Ḿpúɣú alv ɪni ɪ kəma Yesu kiŋ na ɪ wiina-ɪ na nəɣə səsəɣa si: Tafiiti Pəyalv Tacaa, nyəni ma pətəətəɛ. Ma pɛɛlv hiina aləɣaa na pə təkə-ɪ tɛv.

²³ Ama Yesu ta cə alv ɪni si pulv. Tənaɣa Yesu ɪfalaa polaa na pá tə Yesu si: Təɣəni-ɪ, ɪ kələɣi ta ŋkraŋŋ təkuyv na ɪ təŋəɣi-tv. ²⁴ Tənaɣa Yesu heela-ɪ si: ɪsɛɣɛli yəlaa mpa pa lepa ɪsu heeŋ tə pa waali ké ma kəma.

²⁵ Ama alv ɪni ɪ kulaa na ɪ kəɔ ɪ sopi Yesu tɛɛ na ɪ tə si: Hai, Tacaa, waasi-m. ²⁶ ɪɛna Yesu náa cə alv ɪni si: Pə ta muna si pá kraɣa piya təɣənaɣa na pá tv hasi.

²⁷ Ḿpúɣú alv ɪni ɪ təma si: Hai, ma cɛ, paa na mpv hasi təŋəɣi na si təəsəɣi mpi si nyóma təkɪ na pə putətəɣi atɛ tə mɛɛ.

²⁸ Ḿpúɣú Yesu təma-ɪ si: Puvɛ, alv nyá, nyá naani təwa yoo. Mpi n caa tə n ka na-wi. Tənaɣa ɪ pəɣaya hika alaafəya ke kraɣaa.

Yesu waasvɣv ke kvətəntənaa pəɣalɛ

²⁹ Ḿpúɣú Yesu kulə təna na ɪ polo Kalilee tenku nəɣə, na ɪ kra puyv nakvli kv təɔ na ɪ caya. ³⁰ Na yəlaa samaa samaa kəɔ ɪ kiŋ na pá kraŋna kvətəntənaa ke

paɣale mpa pa tɔŋ tala tɔ na yolumaa na acamaa na kamumusi na kutɔmɔŋ lɛlɔŋ nyɔma tɔtɔ. Pa pona kutɔntɔnaa mpe na pɔ si-wɛye Yesu kin, ɛlɛna Yesu la na pɔ hiki alaafɔya. ³¹ M'pɔyɔ pɔ lapa yɔlaa kɛ piti kɛ ɛsɛna kamumusi suv yɔɔɔtɔyɔ na acamaa hiki toma na tala tɔntaa nɔɔ tɔŋ teu na yolumaa nɔɔ suv nav tɔ. Tɔnaɣa pa suv lɛyɛli lɛɔ kɛ sam.

*Yɔlaa iyisi liyiti calɔsvyɔ
(Malaki 8:1-10)*

³² M'pɔyɔ Yesu yaa ɪ ifalaa na ɪ tɔ si: Yɔlaa pane pa tɔm wɛ-m pɔtɔɔtɔlɛ. ɪ nyɛni, kuyɛɛŋ tooso kɔlɔ pa wɛ ma kin cɛnɛ na pa kutɔyɔv tɛma. Pɔyɛle ma luyɔ fɛi si mɔ yɛle na pɔ kpɛna nyɔɔɔsi, pɔ taa kɔɔ na pɔ kpisi tɔnɔŋ kɛ mpaav taa.

³³ Tɔnaɣa ɪ ifalaa pɔɔɔsa-ɪ si: Nyutv taa cɛnɛ, lɛyɛ tu hiki tɔyɔnaya na tɔ cɛla samaa inɛ ɪ taka?

³⁴ ɛlɛna Yesu pɔɔsi-wɛ si: Potopotonaa ɛsɛnaya ɪ wɛna? ɛlɛna pɛlɛ si: Potopotonaa naatosompɔyɔlaya na tiinisi kɛ pɛɔɔ.

³⁵ M'pɔyɔ Yesu heela samaa si: ɪ caya atɛ. ³⁶ Tɔnaɣa Yesu kpaɣa potopotonaa naatosompɔyɔlaya inɪ na tiina anɪ, na ɪ sɛɛ lɛɔ kɛ ɪ na tɔmlɛ na ɪ cɛli, na ɪ cɛla ɪ ifalaa na pɛlɛ pɔ tala samaa. ³⁷ M'pɔyɔ pa tɔna pa tɔyaa na pɔ haya. ɛlɛna ɪ ifalaa koti hɔyɔlasɪ nsi si kpisaa tɔ na pɔ su tɔkɔŋ naatosompɔyɔlaya. ³⁸ Pɔyɛle mpa pa tɔyaa tɔ pa wɛ yɔlaa iyisi liyiti kɛ, alaa na piya pa paasi. ³⁹ Yesu tɛma samaa inɔyɪ yasvɔv ɛlɛna ɪ kpa kpuɔlvɔv taa na ɪ tɛɛ Makatan tɛtv taa.

16

*Waavɔnaa cɛkɔnav
(Malaki 8:11-13; Luku 12:54-56)*

¹ Μπύγύ Falisanaa na Satusee nyóma pa kóma Yesu kin na pá tómi-ι si: La piti tómlé natéli na pé hólí si nyá toη luna Iso kin. Pa kuukaya Yesu náxo ké kukuu ké. ² Tónaya Yesu cò-we si: Ilim í kóma tóxu na isótubnhasi sεεwa, í toη si: Cele isótaa ká ce tónaηη. ³ Na ye tanaη tóhulu ké pə sεεwa na pé we tósutii, ι toη si: Tev ká kóo saηa. Mpi tó, isótónuyu sεεwa na pé we səkpetuyu. Pə lapa isəna na í nyəη mpi mpi pə laki isótónuyu taa tó, na ι nyəη mpi pə laki kuyeyη ιne ι taa tó. ⁴ Kufalanη yəlaa asayaa mpa paa teη Iso na pa taa tó pa pəkəyi si pá la-weye piti tómlé. Ama pa kaa na piti tómlé natéli se. Ye pə taya Yonaasi nyónte.

Ι yəxota mpu, ιlena í yele-we na í tee.

*Falisanaa na Satusee nyóma pa kukusom
(Maləki 8:14-21)*

⁵ Yesu ifalaa kóma na pá tesι lóm kutēη lēηku tóo, ιlena pá sáa potopotonaa kpayav. ⁶ Μπύγύ Yesu tóma-we si: Ι la laakali na Falisanaa na Satusee nyóma pa kukusom.

⁷ Ιlena Yesu ifalaa suv tómayá tóm si: Tə ta kpayá potopotonaa tóxo ι yəxotəyi mpu.

⁸ Yesu nu nti pa toηna yəxotuyu ke mpu tó, ιlena í pəəsi-we si: Pepe tóo ké í toη si í feina potopotonaa tó pə tóo? Ama í ta te Iso na mə taa na pə tóo yoo.

⁹ Haləna saηa í tá cekəna kεle? Ι tá tóəsi potopotonaa kakpasι wei ma fayaa na apalonyóη iyisi kakpasι tóxo tó ι tóo? Na təkūη isəna pə kpisaa na í kpayá tó, í sáa ílé ι nyuyu na? ¹⁰ Na í ta tóəsi tótóxo potopotonaa naatosompəxólaya wei ma fayaa na apalonyóη iyisi liyiti tóxo tó ílé ι tóo? Na təkūη isəna pə kpisaa na í kpayá tó, í sáa ílé ι nyuyu na? ¹¹ Isənaηa pə lapa na í ta cekəna si pə taya potopotonaa tóm ke ma yəxotəyi?

Ɔ taa yelee na Falisanaa na Satusee nyɔma kukusum suu-me.

¹² Waatu inɔgi Yesu ifalaa cekɛnaa si pɛ taya kukusum mayamaɣa tɔm ke Yesu yɔɔtaya. Ama Falisanaa na Satusee nyɔma pa kuseɣesɛtu ke ɪ tɔɣ.

Piyee hɔlvɔv si Yesu kɛ Mesii
(Malaki 8:27-30; Luku 9:18-21)

¹³ Mɔɔyɔ Yesu pola Sesalee Filipu tetu taa kɛ tiili. Ilena ɪ pɔɔsi ɪ ifalaa si: Yɔlaa tɔɣ si Yulv Pɔyaya mɔ ma kɛ awe?

¹⁴ Mɔɔyɔ pɛle si: Pa tɔɣ si n kɛ Lum Solv Yohaani. Lɛlaa si Ilii kɛ, na lɛlaa si n kɛ Selemii yaa Iso kuyɔɔtutu telɛsɛlaa taa nɔɔlv. ¹⁵ Tɔnaya Yesu pɔɔsa-we si: Na me se, mɔ hɔvki si ma kɛ awe?

¹⁶ Mɔɔyɔ Simɔɣ nɔɔ tɛkɔv si: N kɛ Iso weesuyu tu Pɔyalv Mesii.

¹⁷ Tɔnaya Yesu tɔma-ɪ si: Yohaani pɔyaya Simɔɣ, n nu leleɣ kɛ. Mpi tɔ, pɛ taya yulv cɛpɛna-ɣ tampana anɛ. Ama ma Caa wei ɪ we ɪsɔtaa tɔɔ. ¹⁸ Na mɔ, mɔ heeliɣi-ɣ tɔfoo si nyɔ hɛte yɔɔtɔɣi si, Pɔle, na pɔle nyɔ nyɔ tɔɔ kɛ maa su ma yɔlaa kɔkɔle. Na sɛm kaa pɛsi na pɛ la-weɣe pulv cɛcɛka. ¹⁹ Maa cɛle-ɣ ɪsɔtaa Kawulaya saafɔnaa. Na mpi n kaa ha mɔpɔv ke atɛ cɛne tɔ, pɛ kaa na mɔpɔv ke ɪsɔtaa. Na mpi n kɔ ha mɔpɔv ke atɛ cɛne tɔ, pu hiki mɔpɔv ke ɪsɔtaa.

²⁰ Ilena Yesu kɔpɔli ɪ ifalaa si: Ɔ taa heeli nɔɔlv si ma kɛ Mesii.

Yesu sɛm na ɪ fem pɛ tɔm
(Malaki 8:31-9:1; Luku 9:22-27)

²¹ Pɛ kɔpɔv waatu inɔ tɔɔ Yesu suu ɪ ifalaa ke heeluyu tɔfoo si: Pɛ weɛ si mɔ polo Yosalem na nyɔv nyɔma na kɔtɛlaa sɔsaa na Iso Tɔm sɛɣɛsɛlaa

πά τυ-m konyōη ke tēnaya sōsōm. Paa kv-m, na maa fe pə kyeyēη tooso wule.

²² Μπόγύ Piyee yaa Yesu na í luna kpeenja na í tēki-
i-ti, si: Aai Tacaα, Isō í taa yele na tēle tē kōō.

²³ Tēnaya Yesu pēsaa tēkpeu na í tō Piyee si: Satani
tēe ma tōō. Isayatu taa ké n caa n tusi-m. Nyá hōwēē
ta ke Isō nyēna, yēlaa nyēna ké.

²⁴ Pēle pə waali, ilēna Yesu pēsēna i ifalaa tōō si:
Ye wei i caa si í tēηi-m pōntu í la i tēηi awusa na í
sēηali i sēm tesika na í tēηēyēna-m. ²⁵ Pē taya pulu, ye
wei í pēekēyē i weesuyu tēcututu i tēηna sēpu. Ama
wei í lapa i tēηi awusa ke ma tōō, pōntu ká hikina
weesuyu. ²⁶ Ye yulu pēsaa na í hiki antulinya nyēm
tēna ilēna in i si, i kawaaγa ntē we? Pulupu wēē mpi
yulu ká kraγa na í layasēna i weesuyu tō? ²⁷ Mpi tō
Yulu Pēyaya má, maa kraγa ma Caa teeli na má na
ma isōtaa tillaa tē kōō na má fēli paa wei ké isēna i
kvlapōtu wēē tō. ²⁸ Tampāna ke ma heeliyi-me yoo
maa cēsēyē, mpa pa wē cēne tō pa taa lēlaa ká ná Yulu
Pēyaya má na má kēη isu wulau sōsō na pēcō pá si.

17

Yesu isēntaa layasvyy
(*Malēki 9:2-13; Luku 9:28-36*)

¹ Kyeyēη naatoso tēēwa, ilēna Yesu kraγa Piyee na
Saaki na ilē i neu Yohaani na pá polo puγu kukuluyu
nakuli kv tōō ké pa tike. ² Tēnaya i layasa pa isēntaa
ké kprakpaa, na i isēntaa tee kōkō. ³ Μπόγύ i ifalaa
tooso in i na Moisi na Ilii, na pá na Yesu pá yēyōtēyē.
⁴ Tēnaya Piyee tōma Yesu si: Tacaα, isu tē wēu cēne
isēntō tō pə wē teu napōlēyē te. Ilē ye n caaki maa

siki coka tooso. Nyaga lente, Moisi ke lente, na Ilii ke lente.

⁵ Piyee tagna mpóyó yáótóyó ile isáhmuntóyó kúhólómóyó lailai náǵóló í kámayále ná í takí-wé. Ná pá nu pə yáótəyi hmuntóyó hku kú tée sí: Ma luyú tée Pəyaga hka ma lanle hólóməna səsəm tǵóló. Í nuna-ke.

⁶ Yesu ifalaa nu təm təne, ilena sáǵóntú kra-wéye səsəm ná pá hoti pa nəsí tǵó. ⁷ Mpóyó Yesu polaa ná í tokina-wé ná í tǵó sí: Í kúli, í taa nyá.

⁸ Tənaga pa kusa ise ná pá nyəni, ilena pá mayana Yesu tike təkəj.

⁹ Yesu ná í ifalaa pa tiikayana puyú tǵó ilena Yesu kraali-wé sí: Í taa heeli náǵólóyó mpi í nawa mpú tǵó. Haləna kuyanku Yúlú Pəyaga má maa sí ná má fe tǵó.

¹⁰ Mpóyó Yesu ifalaa pəsa-í sí: Pepe tǵó ké Isə Təm seyesəlaa ná tǵj sí Ilii ká caaləna kəntə?

¹¹ Tənaga í cə-wé sí: Tampana pə wée sí Ilii ká kǵó ná í tayani pə tənaga teitei ná pǵcǵ. ¹² Ama ma heeliyi-me sí Ilii təma kəntə. Ama yəlaa ta nyəmi-í, ilena pá lana-í isú pa sǵlaa tǵó. Ná mpú tǵtǵǵ paa la Yúlú Pəyaga má ma mayamaya ke nyaj.

¹³ Tənaga í ifalaa nyəmə krapkrapa sí Isə Lum Sǵlú Yohaani təm ke í yáótəyi.

Pu náǵóló í alǵaa loou

(Maləki 9:14-29; Luku 9:37-43)

¹⁴ Yesu ná í ifalaa pa tala timpí samaa ka kotaa tǵó, ilena apaló náǵóló í polo í lunj Yesu tée, ¹⁵ ná í tǵmi-í sí: Hai, Taca, nyəni ma pəyaga pətǵtǵle. Timle wenna-ke. Təm payale pə pətəyi-keye kəkəsí taa ná lum taa. ¹⁶ Ma kəna-keye nyá ifalaa ntǵó, ná pá kpisi ka waasuyú.

17 Μρύγύ Yesu tōma ι ifalaa si: Ιι τηη Ισο na mē taa, pácó ί kέ kotakεεσəη kέ. Wεε ισənaγa má na-me tu caγa na má təkι mē konyəη? Ι kəna-m pəγaγa ηkeγε cəne.

18 Ιlena Yesu kaləna ιλəγəυ wei ι ka wε pəγaγa ηke ka waali tə na toη na ί təγəni-ι. Ιlena pəγaγa hiki alaafəya ke kpaκpaα ke təne ιni.

19 Μρύγύ Yesu ifalaa pəσα-ι pa tike si: Pepe təə kέ tə ta pəsi na tə loo ιλəγəυ ιni?

20 Μρύγύ Yesu cəwa ι ifalaa si: Ι ta té Ισο na mē taa na pə təə təγə. Təmpəna ke ma heeliγi-me yoo maα cεsəγi. Ye mē taa tεmnav ke Ισο ka tu tala ιsu səγa pile ke γasəlaya, ί pəsəγi na ί tə pulaya kanε si ká kpesi na ká layasi, kaα kpesi kέ. Pulə kaα wεε mpi ί ká kpisi tə. [21 Ιλəγəυ ιsu mpυ, ye pə taya Ισο sələmvγυ na Ισο sələmvγυ, na nəhəkətυ na nəhəkətυ, pulə ι təγənəγi-ι.]

*Yesu səm na ι fem pə təm tətə
(Maləki 9:30-32; Luku 9:43-45)*

22 Μρύγύ kuyaku nakuli pə pamna Yesu ifalaa kota təntəmle ke Kalilee tətυ taa. Tənaγa Yesu heela-wε si: Paa tυ Yυlv Pəγaγa maγa γəlaa niη taa, 23 na pele pá kv-m. Ama wεε tooso wule maα fe.

Μρύγύ təm təne tə wakəla ι ifalaa laηa ke səsəm.

Ισο təsεεle lampuu felvγυ

24 Yesu na ι ifalaa pa tala Kapənahum, ιlena Ισο təsεεle səsəəle lampuu mvlaa polo pa pəəsi Piyεε si: Mə Caa naα feləγi Ισο təsεεle səsəəle lampuu γεε? 25 Ιlena Piyεε si: Ι feləγi.

Saa wei Piyεε svbkaya təγaγa ιlena Yesu caali-pəəsυγυ si: Siməη, η hvυ suwe? Le nyéma feləγəna antulinya ινε ι awulaa ke lampuunaa na patantənaα

ye? Tetu piya yaa muɓɓaa? ²⁶ Μύροϋ Πιϋεε cɔwa si: Muɓɓaa feɓɓa. Μύροϋ Yesu tɔma si: Tampana ke te, pə fei si tetu piya í feɓi lampuu se. ²⁷ Paa na mpv tu caa si pə la yɔlaa pane pa taa ké pɔlv, ɓe polo pəɓɔ taa na ń tu kulaya. Kancaalaya tinte nte n ká kpa tɔ, wiili tɔ nɔɓɔ taa, n ká mayana liyitee nyəɓəlvv. Ləsi-ku na ń kɔɔ na ń feɓi ma na-ŋ tá lampuu.

18

Sɔsɔantv tɔɔ hɔm

(Maləki 9:33-37; Luku 9:46-48)

¹ Waatu inəɓi Yesu ifalaa pola i kin na pá pɔɔsi-i si: Aweyele sɔsɔ ke isɔtaa Kawulaya taa?

² Tənaɓa Yesu yaa peiya na í su-keɓe pa isentaa, ³ na í tɔ-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, ye í tá layasi na í pəsi isu peisi, í kaa svv isɔtaa Kawulaya. ⁴ Wei i pasəyi i ti na í pəsi isu peiya kanɛ tɔ, inəɓɛ isɔtaa Kawulaya taa sɔsɔ. ⁵ Na wei i ká mv peiya isu kanɛɓe ma nyvɓv tɔ tɔ, maya pɔntv mɔwa.

Lɛlaa tusuyu ke isayav taa

(Maləki 9:42-48; Luku 17:1-2)

⁶ Ye wei í lapa na piya nsi si mv ma tɔm ke isəntɔ tɔ si taa nakəli pənti, pə nəɓəsəna pá tv pɔntv luyv tɛɛ ké namle sɔsɔle na pá tvsi-i tenku taa. ⁷ Ama antulinya inɛ i tɔm we waiyo ké. Mpi tɔ, mpi pu la na yɔlaa hoti isayav taa tɔ pə weɛ ké. Mpi pu tusi yɔlaa ke isayav taa tɔ pə kaa lan. Ama wei í lapa na i tɔɓəntɛle la isayav, pɔntv ká ná.

⁸ Ye nyá nin yaa nyá nɔɓhəle tusiɓina-ŋ isayav lapv taa, seti-te na ń lɔ poolv. Sana keɓe si ń svv weesuyv kupaŋku taa na nin kulvməŋ yaa nɔɓhəle kulvmtɛle, na mpi n ká weɛna nyá nin naale yaa

nəəheε naale na pá peti-η kəkə tam nyəηka taa tə. ⁹Ye nyá isəle tusiyina-η isayatu lapu taa, həyəsı-te na n̄ lə pooluη. Sana n̄ hiki weesuγu kupaηku na isəle kvləmtələ, na mpi n ká wεena isε naale na pá peti-η kəkə ηka ka wε tənaaasəle səsəle taa tə.

*Heu kvlepu təm
(Luku 15:3-7)*

¹⁰ ɪ la laakalı na piya sənε sɪ taa nakələyi nyənuyu ke yem. Pə taya pulu tə, ma heeliyi-me sɪ tampana tə sɪ isətaa tillaa səηa tam ké ma Caa wei ɪ wε isətaa tə ɪ isəntaa ké. [¹¹Mpi pə lepa tə pə maγamaγa pə nyuyu yapu tə ké Yulu Pəyaya má ma kəma.]

¹² Awe wεna heeη nunuwa (100) na ɪ taa kvləm le, na í kaa yeke pəyələyafei nunuwa ineyε pulaya tə na í tεε na í suv kulepu ineyε pεekuyu? ¹³Ye ɪ kəma na í hii-i, pəpətu fei, ɪ laηle hvləməyənə-i ké na pə kəli pəyələyafei nunuwa wei ɪ ta le tə. ¹⁴Mpu tətəyɔ mə Caa wei ɪ wε isətaa tə u caa sɪ piya sənε sɪ taa nakəli í le.

Təyəntələ pəntənav təm

¹⁵Ye nyá təyəntələ pəntəna-η, polo na n̄ yaa-i mə naale na n̄ huli-i timpi ɪ pəntəna-η tə. Ye ɪ nuna-η, pə lapa n waasa-i kéle. ¹⁶Ama ye ɪ kisaa, n yaa nəyəlɔ yaa napələyi naale na í na-i na pécó pə lá isu pa ηmaav Iso Təm taa tə sɪ: Paa təm nti tu wεena seliya nyəma ke naale yaa tooso. ¹⁷Ye saa inu ɪ tasa kisuyu, ɪle n heeli Yesu seelaa kpekəle. Na í kisa Yesu seelaa kpekəle ke nunav tətə, ɪle n nyənı-i isu ma ta nyi Iso yaa isu lampuu mvlə.

Yəlaa í wε timpiyi naale maa wεε pa həku

18 Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, pə təna mpi í kaa ha mpaá ke atə cəne tə, pə kaa na mpaá ke isətaa. Na pə təna mpi í ká ha mpaav ke atə cəne tə, pu ná mpaav ke isətaa.

19 Ma tasəyi-me ye heeluyu si: Ye mə taa naale lapa nəyo kulumaya na pá sələmi pulv, ma Caa wei i we isətaa tə i ká ha-weye-wi. 20 Pə taya pulv tə, yəlaa naale yaa tooso í kota timpixi ma pulv lapv tə, ma we pa hekv ké.

Təmlə tv wei i feli i təyəntələ pətətələ tə

21 Mpyó Piyee pola Yesu kin na í pəəsi-i si: Tacaa, ye ma təyəntələ pəntəyəna-m tam na má suma, təm isənaya pə talaa ma kaa su? Təm naatosompəyolaya na? 22 Tənaya Yesu cə-i si: Ma heeliyi-η si pə taya təm naatosompəyolaya se. Ama təm nutoso na naanowa naanowa ke təm naatosompəyolaya ké. 23 Pə tə ké isətaa Kawulaya nəyəsəna isu wulav səsə nəyəlv wei i caakaya si í mv i kəma ke i təmlə nyəma kin tə. 24 I cayaa na í tənna i kəma ke mapv, ləna pá kəna-i apalv nəyəlv. Apalv inu lə i wəna-i kəmlə ke liyitee nyəyətv iyisi iyisi. 25 I ta nyi isəna i ká la na í hiki liyitee anu na í feli tə. ləna wulav tə si: I kpa kəmlə tv inu na i dlv na i piya na i wontu təna na í pəeti, na má hiki ma liyitee. 26 Tənaya apalv inu i hota wulav tē na í wiina-i si: Hai, tacaa, la-m suulu, ye ma hikaa maa feli-η pə təna təciv. 27 Mpyó wulav inu i nyəna təmlə tv pətətələ na í cəpi-i, na í yele-i na í tē.

28 Təmlə tv inu i tē mpv, ləna í sulina i təmlə taa taapalv nəyəlv, íl i ka wəna inəyi kəmlə ke liyitee nyəyətv ηmυnəyo. Tənaya təmlə tv inu í ləla i taapalv luyv tē təkem, si í feli-i i kəmlə ke í feli-i. 29 Mpyó

ι ταπαλβ ινι ι hota ινι ι tεε na ι wiina-ι si: Hai, la-
m suulu, ye ma hikaa maa feli-η. ³⁰ Ama tæmle tu
ινι ι kisaa na ί kpa ι ταπαλβ ινι na ί pona na ί tæki
salæka taa, si ί feli ιnæγι ι kæmle. ³¹ Wulav səsə ινι
ι tæmle nyéma lɛlaa ná mpv, ɪlena pa laηa wakæli
səsəm, haləna pá polo pá heeli-tæγι pa caa. ³² Tənaγa
pa caa ινι ι yaa tæmle tu ινι na ί təmι-ι si: Tæmle tu
isayav nyá, nyá wiina-m na má ce-η tækpatakpa.
³³ Pə nəχəsəna isu nyá tətə nyaa nyəni nyá ταπαλβ
pətətəle isu má nyənvγv nyá nyənte tə. ³⁴ Tənaγa
pááná kpa pa caa ιnæγι səsəm na ί kpa tæmle tu ινι na
ί to-ι naasəlaa niη taa si ί feli ι kæmle təna tæciwciw na
pəcó ί lu.

³⁵ Tənaγa Yesu təma-we si: Ḿpógý ma Caa wei ι we
isətaa tə ι ká la-me. Ye u hvlæγι mə təγəntəlena ke
suulu na lotu kvlvmtv.

19

Apalv na alv pa yav təm (Maləki 10:1-12)

¹ Waatv wei Yesu tɛma ḿpógý seχesvγv, ɪlena ί kvli
Kalilee tɛtv na ί tεe Yuta tɛtv nti tə we Yaatanι waali
tə tə taa. ² Tənaγa samaa ke səsəm təηa-ι na ί waa pa
kvttəməη.

³ Ḿpógý Falisanaa napəli pa polaa si pa kuuki Yesu
nəγə, ɪlena pá pəəsι-ι si: Tά mpaav taa yvlv pəsəγι na
ί təγəni ι alv ke natəli tə tə?

⁴ Tənaγa Yesu pəəsə-we si: I ta kala nti pa ηmaa
Iə Təm taa tə? Pa ηmaaɥaya si: Hatoo kancalaya,
antulinya ιne ι latv lapa-weye apalv na alv ké. ⁵ ɪlena ί
tə si: Mpv pə tə kə apalv ká yele ι caa na ι too na ί na
ι alv pá caya na pa naale pá pəsι yvlv kvlvmt. ⁶ Saa ινι

apalu na alu pa ta ke yɔlaa naale tɔtɔ. Ama pa pɛsa yulu kulɔm kɛ tɔkoŋ. Ye mpɔ ulɛ, yulu í taa yasɪ mpi lɔɔ kpɛntaa tɔ.

⁷ M̀pɔ́yó Falisanaa pɔɔsa-ɪ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ Moisi naa ha mpra sɪ apalu pɛsɛyi na í la ɪ alu ke kisuyu takɔlaya na í tɔɔnɪ-ɪ?

⁸ Tɛnaya Yesu cɔ-we sɪ: Mə lanɔkpɛsɛŋ tɔɔ kɛ Moisi ka ha-mɛyɛ mpraɔ sɪ í tɔɔnɪ mə alaa. Ama hatoo kancaalaya pə taa wɛɛ mpɔ. ⁹ Ma heeliyi-mɛ tɔfoɔ sɪ, ye yulu tɔɔna ɪ alu na pə tá kɛ sɪ alu inɪ í lapa wasanɔkalɔtv tɔ pə tɔɔ, ulɛna apalu tɛɛ na í kpaɔa alu lɛlv, pɔntv lapa wasanɔkalɔtv kɛ.

¹⁰ Tɛnaya Yesu ifalaa tɔma sɪ: Ye m̀pɔ́yó pə wɛ apalu na alu pa hekv, ulɛ pə kɔla teu sɪ yulu í caya itantɛ ulɛ.

¹¹ M̀pɔ́yó Yesu cɔ-we sɪ: Yɔlaa tɛna u pɛsɛyi na pá mu sɛyɛsɔyɔ kɔnɛ. Ama mpra lɔɔ ná ha pə tɔma tɔ pɛlɛ pa pɛsɛyi. ¹² Mpi pə kayatɛyi yɔlaa ke alaa kpaɔav tɔ pə wɛ ŋkanɔka kɛ. Lɛlaa kin ulɛ, pa lɔlɔyi-wɛyɛ mpɔ na pá fɛina pa ti. Lɛlaa ulɛ, yɔlaa lapɛna-wɛyɛ kataasi. Pə kaasi lɛlaa ná kisa alaa kpaɔav ke kukisu ke ɪsɔtaa Kawulaya tɔɔ. Ye wei ɪ ká pɛsɪ na í mu sɛyɛsɔyɔ kɔnɛ, í mu-ku.

Piya sɔkpesi kɔpantv kooluyu tɔm

(Malaki 10:13-16; Luku 18:15-17)

¹³ Yɔlaa pukayana piya kɛ sɪ Yesu í tɛnɪ sɪ tɔɔ kɛ nin na í sɔlɛmɛna-sɛyi lɔɔ. Tɛnaya ɪ ifalaa kalɛna sɪ kɔntaa. ¹⁴ Ulɛna Yesu tɔ ɪ ifalaa sɪ: ɔ yɛlɛ na piya kɔɔ ma kin, í taa kayati-sɪ. Pə taya pulv tɔɔ, mpra pa wɛ ɪsu piya tɔ mpe pa tɛnna ɪsɔtaa Kawulaya.

¹⁵ M̀pɔ́yó ɪ tɛna nin kɛ sɪ tɔɔ. Ulɛna í kɔlɪ tɛna na í tɛɛ.

Yulv toŋ tv tɔm
(Maləki 10:17-31; Luku 18:18-30)

¹⁶ M̄p̄ȳḡ apalv nəɣəlv pola Yesu kin na í p̄ɔsɪ-ɪ sɪ: Taca, k̄v̄p̄antv ntiɣi p̄ə wɛɛ sɪ maa la na má hiki weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔ?

¹⁷ M̄p̄ȳḡ Yesu cɔ-ɪ sɪ: Pepe tɔw k̄é n p̄ɔsəɣi-m k̄v̄p̄antv tɔw? Yulv kulvm təkōŋ kɛna k̄v̄p̄aŋ. Ye n caa sɪ n̄ hiki weesuɣu, təŋ mpi pa kɛesa kusəsutv taa tɔ. ¹⁸ Tənaɣale apalv ɪnɪ ɪ p̄ɔsa Yesu sɪ: Kasɪ ntiɣi pa kɛesa ye?

ɪlena Yesu cɔ apalv ɪnɪ sɪ: Taa kv̄ yulv, taa la wasaŋkalətv, taa ŋmulɪ, taa suu ləlv kɛ tɔm. ¹⁹ Se nyá caa na nyá too. Sɔɔli nyá təɣəntələ ɪsu nyá ti.

²⁰ Tənaɣa ifepu ɪnɪ ɪ tɔma sɪ: Ma tɔka kusəsutv nti tə tənaɣa. ɪle pepeɣe p̄ə kaasa má la tɔtɔ? ²¹ Tənaɣa Yesu tɔma-ɪ sɪ: Ye n caa n te tək̄p̄ataa, polo na n̄ p̄ɛɛti p̄ə təna mpi n wena tɔ na n̄ tala k̄v̄nyəntvnaa kɛ p̄ə liɣitee, na cele n̄ sv̄v toŋ kɛ ɪsɔtaa. N̄ tɛma mpv̄ p̄ə lapv̄ ɪle n k̄ɔw na n̄ təŋi-m.

²² Ama ifepu ɪnɪ ɪ nu mpv̄, ɪlena ɪ lanɣle wakəli tətəɣətəɣə. Pə taya pulv̄ tɔw, ɪ ka wena k̄é p̄ə tu fɛɪ.

²³ Tənaɣa Yesu tɔma ɪ ifalaa sɪ: Tamp̄ana kɛ ma heeliɣi-mɛ yoo maa cɛsɪɣi, liɣitee tv̄ ɪsɔtaa Kawulaya sv̄sv̄v wɛ katɛ k̄é p̄ə tu fɛɪ. ²⁴ Ma tasəɣi-mɛɣe heeluɣu sɪ: ɪsəna mpi p̄ə wɛ yooyoo k̄é katɛ sɪ í sv̄vna p̄ənyalaya p̄óȳḡ na í lu tɔ, mpv̄ tətəɣə p̄ə wɛ liɣitee tv̄ kɛ katɛ sɪ í sv̄v ɪsɔ Kawulaya taa, halɪ p̄ə tu tɛɛ mpv̄.

²⁵ ɪ ifalaa nu tɔm nti ɪlena p̄ə la-wɛɣe piti na pá tɔ sɪ: ɪle awe ka tuləna nteɣe-ti ɪle?

²⁶ Tənaɣa Yesu nyəna-wɛ, ɪlena í tɔ sɪ: Yəlaa kin kɛ p̄ə fɛɪ p̄əsuv̄v. Ama ɪsɔ ɪlé, p̄ə təna təlev̄ k̄é.

²⁷ M̄p̄ȳḡ Piyee nəɣə tək̄p̄av̄ sɪ: Pepeɣe taa hiki ɪle?

28 Μρύγύ Yesu cə-wε sɪ: Təmpana ke ma heeliyi-me yoo maa cεsəγɪ, waatu wei Ýulɔ Pəyaya ma maa caya ma teeli kumte təw kέ aləsanna taa tə, me mpa í təŋa-m mə naanɔwa na naale tə, í ká caya mə kumlee təw tətə, na í huɔna lseyeli kpeka naanɔwa na naaleγε təm. 29 Na pa təna mpa paa yelee pa tεεsɪ, yaa pa taalɔnaa, na pa kəγənaa, na pa newaa, yaa pa caanaa, yaa pa toona, yaa pa piya, yaa pa tawa ke ma təw tə, paa hiki mpi mpi pa yela mpɔ tə pə təm nuɔna (100). Pəyelee paa hiki pa paa nyəm ke weesuyu ŋku ku tɛŋ tə ku taa. 30 Mpa pa we lələ kέ kayana tə pa taa payale ká məli waali. Na waali nyəma taa payale náá məli lələ.

20

Apaa nyəma təm

1 ɪ naa isəna isəttaa Kawulaya nəγəsənaa təγələ. Səsə nəγəlɔ ɪ kuləna tananɟ ahula tεe təpam sɪ ɪ caa apaa nyəma na í tu ɪ lesɛŋ taale taa. 2 Μρύγύ ɪ tisaa sɪ: Ilim í tɛma maa feli-mεγε liγitee nyəγələyɔ kulɔmɔyɔ kulɔmɔyɔ. ɪlena í heeli-wε sɪ: ɪ tεe na í luŋ ma taale taa. 3 Ilim kəma na pə kpa pəcɔ ɪlena í tasa luw na í maγana napəli, pεle pa caya yem kέ nənəγə tεe. 4 Tənaγa ɪ heela pεle sɪ: ɪ tεe ma lesɛŋ taa, maa feli-mεγε isəna pə nəγəsənaa tə. 5 ɪlena pεle pá tεe. Μρύγύ səsə ɪnɪ ɪ kəma na í tasa luw ke ilim sikuyu na í hiki napələγɪ mpɔ tətə. Pə kəma na pə tala ilim huɔ ɪlena í tasa lelɛa ke hikuyu na í pona ɪ taale taa tətə. 6 Pə kəma taanaγa ilim ɪlena í lu na í maγana napəli, pεle pa caya nənəγə tεe. ɪlena í pəsɪ-wε sɪ: Pepe təw kέ í caya yem ke mpɔ? 7 Μρύγύ pεle pa cə-ɪ sɪ: Tə ta hiki

wei i ká kpaɣa-tuyv tæmle tɔɣɔ. Tənaya i tɔma si: Ye mpv, í polo ma læseŋ taale taa yaa.

⁸ Ilim kɔma na pə te ilena səsə inɪ í yaa i tæmle tɔ nyənllv na í tɔmɪ-i si: Tɔv, yaa apaa nyəma mpe na ń felɪ-wɛɣe pa liyitee. Caaləna mpa pa təkəna kpaɣav tɔ na ń teesəna mpa pa caala kpaɣav tɔ. ⁹ Ḿpúyó mpa i ka hika taanaya ilim tɔ pɛle pa kɔma na pá hiki liyitee nyəɣəlɔyɔ nyəɣəlɔyɔ. ¹⁰ Ḿpúyó mpa pa caala tæmle taa ké svvv tɔ pa huɔwa si mpe pa nyəna ká kəli panɛ pa nyəna. Ama liyitee nyəɣəlɔyɔ nyəɣəlɔyɔ ké pa cɛla-wɛ. ¹¹ Səsə inɪ i felɔyɔ-wɛɣe mpv tɔ pə ta maɣa-wɛ. ¹² Ilena pá tɔ si: Mpa pa kɔma nɔɔnɔ tɔ kalifu kvlɔm ke pɛle pa lapa tæmle, ilena ń məli na ń kpenti-tuyv kufelɔyɔ kvlɔmɔyɔ na? Pəyele tá kana na ilim nyaya-tuyv hatoo tananɛ teɛ. ¹³ Tənaya səsə inɪ i cɔ pa taa lelɔ si: Ma taapalv, ma ta muyuli-ŋ se. Ma na-ŋ tu su ḿpúyó si ń lapa ilim na pə tem maa felɪ-ŋ liyitee nyəɣəlɔyɔ, yaa pə taya mpv? ¹⁴ Mv nyá liyitee na ń teɛ ń fɛɛ-m. Má nəkəna si má cɛla wei pə təkənaa tɔtɔɣɔ teitei isv ma cɛla nyá tɔ. ¹⁵ Ma feina mpaav si má lana ma liyitee ke isəna ma sɔɔlaa tɔ? Ma lapa kupantu tɔɣɔ pə wɪki-ŋ yaa? ¹⁶ Tənaya Yesu tasaa si: Waali nyəma ká məli lɔlɔ, na lɔlɔ nyəma náá məli waali.

*Yesu səm na i fem pə təm tɔtɔ
(Maləki 10:32-34; Luku 18:31-34)*

¹⁷ Ḿpúyó Yesu pukaya Yosalem, ilena í yaa i ifalaa ke kpeɛŋa ke waatu wei pa we mpaav taa tɔ na í tɔ-wɛ si: ¹⁸ Tɔv, tɔ kpaɣa Yosalem isəntɔ tɔ, paa kpaɣa Yvlv Pəyaya má na pá tv kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa pa niŋ taa. Paa tɔ si pá kv-m. ¹⁹ Paa tv-m ma ta nyi isənaa niŋ taa, na pɛle pá paana-m na pá

casa-m akpateε na pá ka-m sēm tesika tɔɔ. Na kyyeεη tooso wule maa fe.

*Saaki na Yohaani pa sələma mpi tɔ
(Maləki 10:35-45)*

²⁰ Tənaɣa Sepetee pəyalaa na pa too pa pola Yesu kin, ɪlena pa too lun Yesu tee na í wiina-ɪ si: La-m kɔpantv natəli. ²¹ Tənaɣa Yesu pɔɔsa-ɪ si: Pepeye n caa má la-η?

ɪlena alv cɔ-ɪ si: Ma caa si ń tɔ si ma pəyalaa pane pa naale paa caya nyá kin ke waatv wei n ká təɣɔ nyá Kawulaya tɔ. Lelv ke nyá ntəɣɔη tɔɔ, lelv ke nyá mpətəη tɔɔ. ²² Ḿpɔ́yó Yesu cɔ-we si: ɪ tá nyɪ mpi í sələməɣɪ tɔ yeε? ɪ pəsəɣɪ na í təɣɔ wahala sɔsɔ wei maa təɣɔ tɔ? Tənaɣa pa tɔma si: Tu pəsi. ²³ ɪlena Yesu cɔ-we si: Tampana í ká təɣɔ wahala sɔsɔ wei maa təɣɔ tɔ. Ama pə taya má ləsəɣəna mpa paa caya ma ntəɣɔη tɔɔ, na mpa paa caya ma mpətəη tɔ tɔ. Mpa pa tɔ ma Caa tayaɲa lona anɪ tɔ pɛle pa kena a nyóma.

²⁴ Yesu ɪfalaa naanvwa wei pə kaasaa tɔ pɛle pa ná mpv, ɪlena pa taa wɪna Sepetee pəyalaa mpe pa naale. ²⁵ Tənaɣa Yesu yaa pa təna na í tɔ-we si: ɪ nyəmə si mpa pa ké yəlaa awulaa tɔ, pɛle pa tɔki kawulaya ke lɛlaa tɔɔ. Na mpa pɛle pa ké kɪfeela tɔ, pɛle pa ηmakəɫəɣɪ səkpeɲa. ²⁶ Ama pə feɪ si pu weε ḿpɔ́yó mə kin. Nti təɣɔle si, ye mə taa wei í caa ɪ la sɔsɔ ke mə hekv, pɔntv í pəsi mə pəyalv. ²⁷ Na ye mə taa nəɣəlv í caa ɪ la mə nəɣə tv, pɔntv í pəsi mə yom. ²⁸ Mpv tətəɣɔ Yvlv Pəyaya má, ma ta kɔɔ si má təɣɔ ceceεle. Ama ma kəɲaya si má pəsi yəlaa təna təmlɛ tv, na má ha ma weesuɣu na pə ce yəlaa paɣalɛ ke pa yomle taa.

*Yesu kuluɣu ke yulɔmaa naale ise
(Malaki 10:46-52; Luku 18:35-43)*

²⁹ Waatu wei Yesu luna Yeliko icate taa tɔ samaa tuutuuma tɔŋa i waali. ³⁰ Pə pamna yulɔmaa naale ka caɣa mpaav nɔɣɔ. Pa nuwa si Yesu tɛɛna nté, ilɛna pá sɔv kouu si: Tafiiti Pəyalɔ, Tacaɔ, nyəni tá pətətəle.

³¹ Tənaɣa samaa kaləna-we na pá heeli-we si pa su. Ama pɛle pa sɔsa kouu ke sɔsəm si: Tafiiti Pəyalɔ, Tacaɔ, nyəni tá pətətəle.

³² Ḿpúɣú Yesu sɛŋaa na í yaa-we na í pɔsɔsi-we si: I caa ma la-mɛɣe-we?

³³ Ilɛna pɛle pa cɔ-i si: Tacaɔ, tɔ caa ké si n kuli tá ise.

³⁴ Ḿpúɣú pa təm lapa Yesu ké pətətəle na í takɪ pa ise na pá sɔv nav ke tənɛ inəɣi kpaakraa na pá tɔŋ i waali.

21

*Yesu caɣa kraŋaya
(Malaki 11:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)*

¹ Ḿpúɣú pa tala Petafasi ke Olifinaa puɣu tɔɔ. Waatu inɪ tɔ pa fɛi pooluŋ na Yosalem. Tənaɣa Yesu tila i ifalaa naale si: ² I polo icate nte tɔ we mə nɔɣɔ tɔɔ tɔ taa. Ye í tala tɔ taa ké kpaakraa í ká ná pa tɔ kraŋaya toto nɔɣɔlɔ na i pile ke i kin, í heɪti-si na í kəna-m. ³ Ye nɔɣɔlɔ í pɔsɔsa-mɛ si pulɔ, í cɔ puntu si Tacaɔ caakəna. Ye í cɔ mpɔ paa yeɛle-mɛ na í tɛɛna.

⁴ Pə lapa ḿpúɣú si pə la nti Isə kuyɔɣɔtutu teləsulɔ ka yɔɣɔtaa tɔ si:

⁵ I heeli Siyənɪ icate nyəma si, í nyəni, mə wulav kəŋ mə kin,

na í caya kpanaya toto tɔɔ, na í we tɔpamm.
Nn na í caya kpanaya pɔyaya tɔɔ.

⁶ Ḿpóyó Yesu ifalaa mpa i tilaa tɔ pa tɛwa na pá lá isu í keesa-we tɔ. ⁷ Ḿpóyó pa kɔna kpanaya toto iní na i pile, na pá kpaɔa pa wontu na pá pɔ si tɔɔ, na Yesu kpa na í caya pɔ tɔɔ. ⁸ Na yɛlaa paɔale ke sɔsɔm náá pɔ pa wontu ke mpaav taa. Lɛlaa náá ce akɔɔ na pá pɔ mpaav taa. ⁹ Samaa wei i ka we Yesu nɔɔ tɔɔ na wei i ka we Yesu waali tɔ pɛle pa tɔɔna yɔɔtɔyɔ na nɔɔsi sɔsɔnsi si: Paa wei í tu Tafiiti Pɔyalu ke teeli. Isɔ í we wei i kɔɔna Tacaɔ tɔɔ i waali. Paa wei í tu Isɔ ké teeli ke isɔtaa.

¹⁰ Yesu kɔma na í sɔv Yosalem taa, ilena icate la yun tɛkemm, na yɛlaa pɔɔsɔyi si: Aweye ye? ¹¹ Ilena samaa cɔ si: Kalilee Nasaleti Isɔ kuyɔɔtɔtu telɔsɔlu Yesu ké.

Yesu ke Isɔ tɛsɛle taa
(*Malaki 11:15-19; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22*)

¹² Ḿpóyó Yesu sɔv Isɔ tɛsɛle taa na í tɔɔni pa tɔna mpa pa pɛɛtaɔaa na mpa pa yakaya tɔ. Na í pɔsi liyitee yɔkɔlaa taapɔlɔnaa ke alele na alukukunaa pɛɛtɔlaa kpelasi tɔtɔ. ¹³ Ilena í tɔ-we si: Pa ηmaaɔwa Isɔ Tɔm taa ké si: Paa yaa ma tɔyaya si Isɔ tɛsɔlɔmɔle. Ama mɔ pɔsɔna-keɔye ηmulaa tɔyaya.

¹⁴ Ḿpóyó yulɔmaa na sɛkɔllaa pa pola Yesu kin ke Isɔ tɛsɛle taa na í lá na pá hiki alaafɔya. ¹⁵ Isu Yesu lapa piti tɔma ke mpɔ, na pɔ kaasi na piya náá yɔɔtɔyɔna nɔɔsi sɔsɔnsi ke Isɔ tɛsɛle taa si: Paa wei í tu Tafiiti Pɔyalu ké teeli tɔ, pɔ ta maɔa kɔtɔlaa sɔsaa na Isɔ Tɔm sɛɔsɔlaa nté. ¹⁶ Tɔnaya pa pɔɔsa Yesu si: N nukɔ nti pa yɔɔtɔyɔ tɔ? Ilena Yesu náá cɔ-we si: Eɛ,

ma nukı. Μρύγύ ί pəəsa-wε sı: I ta kaləta Iə Təm taa ké timpi pa ηmaawa sı: Piya səkpesi na ahuləmnaa nəəsi taa ké n yelaa na nyá sam luna tə yee?

¹⁷ Pə waalı ké ι yela-wε na ί lu na ί se pa ιcate, na ί polo ί suv kəyaηkuyu Petanii.

*Fiki tuyv mpusi təηsvyv
(Maləki 11:12-14,20-24)*

¹⁸ Ku fema ilena Yesu kuli na ί mələyi ιcate taa, ilena nyəəəsi kra-ι mpaav. ¹⁹ Μρύγύ ι loosa fiki tuyv ke mpaav nəəə. Ilena ί polo na ί mayana hatv tike. Tənaəa ι təma fiki tuyv sı: N kaa tasa pile ləlvəy ke paa pəəə.

Ilena tuyv ηkv ku wuli tənaəa kpakpaa təwəηwəη. ²⁰ Yesu ifalaa ná mpv, ilena pə la-wεyε səəəntv ke səsəm. Ilena pá pəəsi Yesu sı: Isənaəa pə lapa na fiki tuyv ηkv ku wuli kpakpaa ke mpv?

²¹ Tənaəa Yesu cəwa sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye ί tv Iə ké naani na ί tá lá sika, pə taəa mpi ma lapa fiki tuyv kune tə pə tike ké ί ká la. I pəsəyi na paa pulaya kane ί tə-ke sı ká kpesi na ká hoti tenku taa, pə lakı ké. ²² Ye ί wena naani pə təna mpi ί sələməyi sı Iə ί la-me tə, ι lakı-meəe-wəyi.

*Yesu pəsvyv təm
(Maləki 11:27-33; Luku 20:1-8)*

²³ Μρύγύ Yesu suv Iə təsele taa na ί niki seəesuyv. Ilena kətəlaa səsaa na Yuta nyəma taa səsaa polo na pá pəəsi-ι sı: Kanante nteye n makı nyá taa na í lakı isəntə? Yaa awe tu ha-η pə mpaav?

²⁴ Tənaəa Yesu cəwa Yuta səsaa mpe sı: Təv, ma mayamaya maa pəəsi-meəe təm kuləmtv təkəη. Ye ί cə-m ile, maa heeli-meəe kanante nte ma makı ma taa na má lakı isəntə tə. ²⁵ Iə yaa yəlaa tilina Yohaani

σι ί σοῶκι γῆλαα κε Ισο λυμ? Μῦρόγυ πα μαγασα-τῆγι πα τaa πα tike.

Uena Yuta s̄s̄saa mpe pá t̄o si: Ye t̄o t̄oma si Iso tilina-ι, ι ká p̄ōsi-tv si na pepe t̄o k̄e t̄o ta mv ι t̄om il̄e? ²⁶ P̄eyle ye t̄o t̄oma si yvl̄o tilina-ι k̄ōb, t̄o wena samaa s̄ōōntv. P̄e taγa pvl̄o t̄o, pa t̄ona pa nȳōmá si Yohaani k̄e Iso k̄ȳōōt̄o t̄o tel̄ōs̄ōl̄o k̄e.

²⁷ Μῦρόγυ Yuta s̄s̄saa mpe pa p̄ēs̄ōna Yesu si: T̄o ta nyi. T̄onaγa Yesu ná c̄o-w̄e si: Ān̄haa, má kaa heeli-meγe kan̄kante nte ma mak̄i na má lak̄i is̄ōnt̄o t̄o.

Apalv na ι p̄eγalaa naale pa t̄om

²⁸ Μῦρόγυ Yesu tasa Yuta s̄s̄saa mpe si: Ι na-weγe t̄one t̄o taa? Apalv n̄ōγ̄ōlv ka wenna p̄eγalaa ke naale. Uena ί heeli l̄ēlv si: Akele polo na η̄ hala ma l̄ēsēn̄ taale taa k̄e sān̄a. ²⁹ T̄onaγa p̄eγalv c̄o-ι si: Ma kaa polo. P̄e p̄e waali il̄ena p̄eγalv k̄ōō ί laγasi huw̄ee na ί polo. ³⁰ Μῦρόγυ pa caa in̄ι ι polaa na ί heeli l̄ēlv ke mpv t̄o t̄o. Ūe si: T̄o yaa, paapa. Ama ι ta polo. ³¹ Pa naale pa taa awe lap̄ōna nteγe ι caa luyv t̄e nȳōntv? Μῦρόγυ Yuta s̄s̄saa c̄o-ι si: Kan̄caalaya nȳōn̄. T̄onaγa Yesu t̄oma-w̄e si: Tampana ke ma heeliγi-me yoo ma c̄ēs̄eγi, lampuu m̄v̄laa na wasan̄kal̄ōnaa ká t̄ēe-meγe n̄ōγ̄ō ke Iso Kawulaya taa. ³² P̄e taγa pvl̄o t̄o, Yohaani ná k̄ōma si ι h̄ōl̄ōγ̄i-meγe m̄paav̄ k̄ōpān̄kv na ί kisi ι t̄om m̄ōγv. Ama lampuu m̄v̄laa na wasan̄kal̄ōnaa ná mv ι t̄om. Paa na m̄ō k̄ōma na ί ná m̄p̄ōγ̄ō waali waali t̄o, ί t̄a t̄o si ί laγas̄eγi m̄ō taa huw̄ee na ί mv ι t̄om.

T̄amle nȳōma asayaa t̄om

(Mal̄aki 12:1-12; Luku 20:9-19)

³³ Μῦρόγυ Yesu tasa Yuta s̄s̄saa mpeγe γ̄ōōt̄oγv si: Ι nu, ma s̄ēeki-meγe is̄ō l̄ēlv. S̄ōs̄ō n̄ōγ̄ōlv ι ka s̄ōna l̄ēsēn̄

ke taale tæcu na í ηma kolun̄a na í cəəna. Na í lá timp̄i
 ı ká nyaasəyi pə lum̄ tə. Na í ηma akele tan̄kau wei ı
 təə pa səhəyi na pá fen̄iyi tə. ı tēma mp̄u ılena í caa
 yəlaa na í su tə taa, ılena í tēe yela. ³⁴ Pə kəma na
 pə tala t̄uη ıni ı kooluȳu waatu, ılena í kus̄ı ı tillaa
 nap̄eli si: ı polo ma təmle nyəma kin̄ na pá cəle-m
 ma tete. ³⁵ Tənaɣa təmle nyəma mp̄e pa kra ı tillaa
 mp̄e na pá má ləlv ke teu, na pá kv̄ ləlv, na pá yoo
 ləlv ke p̄e. ³⁶ M̄p̄úȳ səsə ıni ı tayana tillaa ləlaa ke
 kus̄uȳu ke paɣale na pə kəli kancaalaya nyəma. ılena
 təmle nyəma tasa p̄eləȳe lap̄u ke teitei ısu paa lap̄u
 kancaalaya nyəma tə. ³⁷ Tənaɣa ı tēesa ı pəyalv̄ ke
 tiluȳu, na í hv̄ki si paa nyá ı pəyalv̄ ıšəle. ³⁸ Ama
 təmle nyəma ná kəma na pá loosi ı pəyalv̄, ılena pá
 heeli təma si: ı loosiyi kpancoou t̄u kəηna nte? ı kəə
 na tə kv̄-ı na ı taale p̄əsi tá nyənte. ³⁹ Tənaɣa pá kra-ı,
 na pá ləsi-ı taale na waali na pá kv̄-ı.

⁴⁰ Tənaɣa Yesu p̄əsa Yuta səsaa mp̄e si: Taale t̄u í
 kəma na í kəə, ıšənaɣa ı ká la təmle nyəma pane?

⁴¹ M̄p̄úȳ Yuta səsaa cə Yesu si: ı kaa nyəni yəlaa
 asayaa pane pa p̄ətətəle. Ama ı kv̄yi-w̄eɣe, na í kraɣa
 taale na í cəla ləlaa mpa pə tala pə waatu paa cəle-ı ı
 tete tə.

⁴² Tənaɣa Yesu p̄əsa Yuta səsaa si: ı tá kaləta nti
 pa ηmaa ıšə Təm̄ taa tə yee? Pa ηmaawaya si:
 Pəle nte tət̄u ηmalaa ηmaakaya na pá lə tə,
 ńté tə təə kələ ηmatv̄ təna məlaa na tə səη.
 Mpi Taca lapa na tə nyənəyi na pə w̄e-tuȳu piti
 t̄əȳəle.

⁴³ M̄p̄úȳ Yesu tasa-w̄e si: Pə təə kə ma heeliyi-m̄e
 si paa l̄eki-m̄eɣe ıšə Kawulaya na pá cəla-k̄eɣe yəlaa
 mpa pa m̄ona ka təmle tə. [⁴⁴ Ye pə cəpa wei na í hoti

pæle nté tə tɔɔ, tə pʊtətəɣi-i ké, i kaa wɛɛ hiiu. Yaa pə cəpa yulu nəɣəlv na pəle nté tə nyəkɪ-i, tə taaləɣi-i na atɛɣɛ.]

⁴⁵ Kətəlaa səsaa na Falisanaa pa nu mpv, ilena pá nyi si mpeɣɛ Yesu sɛɛna iso inɪ. ⁴⁶ Tənaɣa pa sʊv mpaav pɛɛkʊɣv si pá kpa-i. Ama pa nyamna samaa. Pə taya pʊlv tɔɔ, pɛle pá nyənaya Yesu ké Iso kʊyɔɣɔtʊtv tɛləsvlv ké.

22

Mpa pa yaa tɔɣəv na pá kisi tɔ (Luku 14:15-24)

¹ Ḿpɔ́ɣú Yesu tasa isənaa sɛɛv kɛ mpa pa nukaya i tɔm tɔ si: ² Ii naa isəna isətaa Kawulaya nəɣəsənaa tɔɣəlv. Wulav nəɣəlv i lapəna tɔɣənaɣa kɛ i pəyalv alv kpaɣav tɔɔ. ³ Ḿpɔ́ɣú i tila i tɛmlɛ nyəma si: I polo í yaa mpa ma lapa tɔɣənaɣa tɔ. Tənaɣa pɛle pa kisa kəntɛ. ⁴ Ilena í tayavɪ kʊfama kɛ tiluɣv si pá heeli mpa i yaa tɔɣəv tɔ si: Ma kʊ naav kataasi na wontu nim nyəntv, na pə təna pə tɛma piw na pə caɣaa. Pá kəɔ na pá tɔɣə ma akpaɣalɛ tɔɣənaɣa. ⁵ Ama mpa pa yaa mpv tɔ pa taa nəɣəlv ta kɛ. Paa wei i tɛɛ i nyəŋkʊ ké. Inɛɣɛ ílé i taale, inɛɣɛ ílé i kʊyakv. ⁶ Pə kaasi lelɛ na pɛle pá kpa tillaa mpe na pá h́lí-wɛɣɛ kankanjsi na pá kʊ-wɛ. ⁷ Tənaɣa pə lapa wulav kɛ pááná na í tili i yoolaa si pá kʊ ylvkʊlaa mpe, na í sɔ pa icatɛ. ⁸ I tɛma mpv ilena, í heeli i tɛmlɛ nyəma si: Təv, akpaɣalɛ tɔɣənaɣa piwa. Pəyele mpa ma yaawa tɔ pa larɣaa. ⁹ Mpv tɔ í polo nəvəsɪ səsəvnsɪ tɛɛ na pa təna mpa i ká ná tɔ í yaa-wɛ si pá kəɔ na pá tɔɣə. ¹⁰ Ḿpɔ́ɣú pɛle pa tɛwa nəvəsɪ tɛɛ na pá kotɪ pa təna mpa pa nawa tɔ, asayaa na pə kʊpama kɛ mpv, na yəlaa su acima kutuluɣv.

11 Μρύγύ wulav suwa si i naa mpa pa pola təγəv tə. Uena í mayana nəγəlv, i ta suu akpaγale wontu.
 12 Uena í pəəsi-i si: Ma taapalv, isənaya n̄ suv cəne na n̄ tá suu akpaγale wontu? Apalv in̄ i ta cə si pulv.
 13 Tənaγa wulav heela i təmlə nyəma si: I həkə i nin na i nəəhəe na í polo í pəti-i səkrətyv taa. Tənaγa i ká casa kapusi na í nyasəγi i təγi kela. 14 Uena Yesu tə si: Pa yaa paγale, ama pəcəγə pa ləsaa.

Lom wulav səsə lampuu təm
(Maləki 12:13-17; Luku 20:20-26)

15 Μρύγύ Falisanaa caγaa na pá seγesi isəna paa nyi Yesu ké katəka na təm kypəəsutv na pá hiki-i tə.
 16 Μρύγύ pa tila pa ifalaa taa napəli na Heləti kpekəle nyəma napəli tətə si pá polo na pá tə Yesu si: Taca, tə nawa si tampana ke n yəγətəγi na n̄ seγesəγi teu, na isəna mpi pə mayamaγa Isə caa si yəlaa í la tə pə tampana ke n heeliγi. Nn nyaηna nti yəlaa huv tə, na nn paasəγəna tə, pəcó nn faγasəγi yəlaa. 17 Pə we mpv tə, ta mpaav taa pə muna pá fel̄i lampuu ke Lom wulav səsə na? Heeli-tvγv nti n huvki tə.

18 Ama Yesu ná tēma nyəm ke pa hūwēē asayēē. Uena í pəəsi-we si: Cēsəlaa mē, pepe təw kē í nyək̄i-m katəka. 19 I huli-m liyitee wena í feləγi lampuu tə na má ná.

Μρύγύ pa ləsa liyitee nyəγəlvγv na pá cēle-i.
 20 Uena í pəəsi-we si: Awe nyvγv fotoo na i hətē ke pa ηmaa pə təw cəne? 21 Μρύγύ pa cə-i si: Lom wulav səsə ké.

Μρύγύ Yesu ná cə-we si: Ye mpv í cēla Lom wulav səsə ke mpi i ti tə, na í cēla Isə ulēγē mpi ilē i ti tə.

22 Pa nu təm tənē uena pə la-wēγē piti ke səsəm. Na pá yele-i na pá tēē.

*Tu si na tə fe na tə wee isəna tə
(Maləki 12:18-27; Luku 20:27-40)*

²³ Μρύγύ kvyakv ηkv kv mayamaya Satusee nyəma napəli pa kəma Yesu kin. Satusee nyəma mpε pa təηayana si paa pə la isəna səttaa kaa tε na pá fe. Μρύγύ pa pəssa Yesu ²⁴ si: Taca, Moisi ka təma si ye yulv í səpa na í feina pəyaya, i neu həη i alv ke leelu na í hikina i taalv səl v ke piya. ²⁵ Təv, yəlaa naatosompəyələya ka we tá hεkv, yulv na i newaa. Μρύγύ taalv kpaγa alv ilena í si, i feina pəyaya. Ilena ílé i neu hə leelu. ²⁶ Μρύγύ naale nyəη səpa, pəyaya fei, na tooso nyəη tətəγə mpv. Haləna pé polo pə siyili pa naatosompəyələya ηke ka tənaya mpv təpai, nəγəlv ta hikina-i pəyaya. ²⁷ Pə waalv kέ alv iní ílé i teesa səpv. ²⁸ Təv, səttaa fem wule pa taa aweyele alv tv? Mpi tə, pa naatosompəyələya iní pa təna pa kpaγana-i alv.

²⁹ Μρύγύ Yesu cə Satusee nyəma mpε si: I ta nyi Isə Təm na i təη təγə pə liyitiyi-me. ³⁰ Mpi tə, waatv wei səttaa ká fe tə, akpaγale təm kaa wee. Ama apalaa na alaa paa wee kέ isu isəttaa tillaa wev tə. ³¹ Ye səttaa fem təm ilε, í ta kala nti Isə heela-me tə yeε? I təmayā si: ³² Ma kέ Apəlaham na Isaaka na Yakəpv pa Isə kέ. Isə kέ weesuγv nyəma nyəη kέ, i ta ke səttaa Isə.

³³ Yəlaa samaa wei i nu Yesu seγesəyv ηkv tə, pə lapa-weye piti.

*Isə kvəsəstv taa səsəəntv
(Maləki 12:28-34; Luku 10:25-28)*

³⁴ Waatv wei Falisanaa nuwa si Yesu lapa na Satusee nyəma ta hiki kvəcətv ilena pá koti. ³⁵ Ilena pa taa Isə Təm seγesəlv nəγəlv í kəv si í kuuki Yesu

nəγə. İlena í pəəsı Yesu sı: ³⁶ Tacaa, İso kəsəsutu taa təm ntiyile səsəəntu? ³⁷ Tənaγa Yesu cə-i sı: N ká səəli Tacaa nyá İso na luyu kuləmuyu na nyá ləsaγa suu-i təmmammam. ³⁸ Kəsəsutu taa səsəəntu nté, na nti tə kələna tə təna. ³⁹ Na kəkələtu lentı tətəγəle, sı n ká səəli nyá təγəntəle ke İsu nyá ti. ⁴⁰ Təm naale İne i təə kə Moisi kəsəsutu təna na İso kuyəγətutu tələsəlaa təm təna səηaa.

Tafiiti pəγaya nté Mesii

(Maləki 12:35-37; Luku 20:41-44)

⁴¹ Falisanaa kota mpu, İlena Yesu pəəsı-we sı: ⁴² İ huu suweye Mesii təə? Awe ləlyu tu ke-i? M'p'uyú p'ele pa cə-i sı: Tafiiti ləlyu tu kə.

⁴³ Tənaγa Yesu pəəsı-we sı: Ye pə we mpu, İe İsənaγa pə lapa na Feesuyu Nəηηtu náá lá na Tafiiti yaa-i sı Tacaa? Pə taya pulu təə, Tafiiti yəγətəa sı:

⁴⁴ Tacaa İso heela ma Səsə sı,
caya ma kəηkəη taa,
haləna má kəna nyá kolontunaa ke nyá nəəηe tēe.

⁴⁵ Ye Tafiiti ná yaa-i i Səsə, İe İsənaγa Mesii ná məlaa na í kə Tafiiti ləlyu tu tətə?

⁴⁶ Pa taa nəγəlu ta pəsi na í cə. Pə krayau kuyaku ηku tə nəγəlu u nyuləγı sı i pəəsıγı-i təm.

23

Falisanaa na İso Təm seγesəlaa tooluyu

(Maləki 12:38-39; Luku 11:43,46; 20:45-46)

¹ M'p'uyú Yesu heela samaa na i ifalaa sı: ² İso Təm seγesəlaa na Falisanaa təmle nté sı pá kéesı yəlaa ke Moisi kəsəsutu. ³ İ ká nuna-weye teu na í la pə təna mpi pa heeliyi-me sı í la tə. Ama í taa la İsu mpe pa mayamaγa pa lakı tə. Pə taya pulu təə, nti pa seγesəyi

tə, pə taɣa ntəɣi pa laki. ⁴ Pa kɾakəɣi səɣəla yuŋ nyəna na pá sukəɣi lelaa. Pəyele mpe paa caa si pá tu taa-wɛɣe taav maɣamaɣa. ⁵ Pa laki pə tənaya si yəlaa í na-wɛ. Pə təw kə pa ŋmaaki Iso Təm loosi na pá tuɣi, na pá kəkki pa kɾaina a təcɛɛɛɛ. ⁶ Acima taa səsaa səsaa təcəɣale ke pa pɛəkəɣi na pá caki. Na Yuta nyəma təkotilenaa taa teeli teeli təcəɣale ke pa pɛəkəɣi. ⁷ Pa səla pá sɛɛki-wɛɣe samaa taa kə na pá luŋiɣi na pá yaaki-wɛ si ta caa ta caa. ⁸ Ama me, í taa yelee na pá yaa-me si ta caa ta caa. Pə taɣa pulv təw, mə təna ɪ wɛ teitei kə, na mə səsə nté kulvm. ⁹ ɪ taa yaa a tɛ cənɛɣe nəɣəlv si mə caa. Pə taɣa pulv təw, mə Caa wɛ kulvm kə təkəŋ, na inəɣəle wei ɪ wɛ ɪsətəa tə. ¹⁰ ɪ taa yelee si pá yaa-mɛɣe səsə səsə. Pə taɣa pulv təw, mə səsə wɛ kulvm kə təkəŋ, inəɣəle Mesii. ¹¹ Mə taa səsə í pəsi mə təmle tu. ¹² Wei í kɾaasa ɪ ti paa tisi-ɪ, na wei ɪ tisiɣi ɪ ti paa kusi ɪ nyuɣu.

Falisanaa waali kuluyu

(Maləki 12:40; Luku 11:39-52; 20:45-47)

¹³ Iso Təm səɣesəlaa na Falisanaa, cəsəlaa me, mə təm wɛ waiyo. ɪ təkəɣi yəlaa ke ɪsətəa Kawulaya. Mə maɣamaɣa ɪ suuki, pəyele ɪ yeke si mpa pɛle pa luɣu wɛɛ tə pá suv.

[¹⁴ Iso Təm səɣesəlaa na Falisanaa, cəsəlaa me, mə təm wɛ waiyo. ɪ lɛəkəɣi lelaa ke pə təna mpi pa wɛna tə, na í sələməɣi Iso na pə taɣaləɣi si pə hılı si mɛɣe kɾama. Pə təw kə í ká tɛ na í ná katatəlaya nav napələɣi teu.]

¹⁵ Iso Təm səɣesəlaa na Falisanaa, cəsəlaa me, mə təm wɛ waiyo. ɪ cəkki kateŋa təna, na pə kɾeŋna tɛŋku təw si í hiki Iso sɛɛlv kulvm maɣamaɣa təkəŋ. Na í tu hika-ɪ kəlv, í lapɪ-ɪ ɪsaɣav. Haləna ɪl í nəɣəsəna

tənaasəle səsəəle taa sʊʊ na pə kəli ɪsu mɛɣe təm naale.

¹⁶ Mpa me í hən̄ ləlaa pəyele mə ɪse naa naa tə, mə təm we waiyo. Í tən̄ sɪ ye yʊlʊ tuuna ɪsə təsɛɛle səsəəle pə we ɪsu ɪ ta tuu kɛle. Ama ye ɪ tuuna ɪsə təsɛɛle səsəəle taa wʊla ɪle ɪ tuuwayale. ¹⁷ Ama mə kʊmɛlɛntʊ na mə yʊlʊmlɛ təwə yoo. Pepe kəlaa? Wʊla yaa ɪsə təsɛɛle səsəəle nte tə lapa wʊla ɪnəɣi kate pʊlʊ tə? ¹⁸ Í yəɣətəɣi tətə sɪ ye yʊlʊ í tuuna kətaya təlate pə we ɪsu ɪ ta tuuna kɛle. Ama ye ɪ tuuna mpi pə mayamaya pa lapa kətaya na pə we kətaya təlate ɪle ɪ tuunaa kɛle. ¹⁹ Yʊlʊmaa me, pepe kəlaa? Kətaya təlate yaa kətaya nyəm mpi kətaya təlate laki na pə pəsɪ kate pʊlʊ tə? ²⁰ Ye yʊlʊ tuuna kətaya təlate, ɪ kpeɲna pə tən̄a mpi pə we kətaya təlate taa təɣə na í tuuna. ²¹ Yʊlʊ í tuuna ɪsə təsɛɛle səsəəle, ɪ kpeɲna ɪsə wei ɪ cakɪ ɪsə təsɛɛle nte tə taa təɣə na í tuuna. ²² Yʊlʊ í tuuna ɪsətənyʊ, ɪ kpeɲna ɪsə kumte na ɪsə wei ɪ caya tə tə təɣə na í tuuna.

²³ ɪsə Təm seɣesəlaa na Falisanaa, cɛsəlaa me, mə təm we waiyo. Ye ɪ hika nyutʊ nti pa yaa səmanti na fenuwili na kumɛɲ, í ləsəɣi pə həɣələn̄ naanʊwa taa kʊlʊm na í cɛləɣi ɪsə. Pə kaasi na í ləkəna mə lumasi waali ké kʊsəsutʊ taa səsəəntʊ. Tələɣele siyisuyu na kʊpantʊ na tampana tən̄nyʊ. Pəcɔ tələɣe pə mʊna í seesəna ɪsələ. ɪle í taa sə həɣələn̄ naanʊwa taa kʊlʊm ɪn̄ ɪ tə. ²⁴ Mpa me í hən̄ ləlaa, pəyele mə ɪse naa naa tə, ye ɪ na mə lʊm taa ké kacəka í ləsəɣi ké. Ama ye yooyoo ɪle, í kpeɲtəna na í li.

²⁵ ɪsə Təm seɣesəlaa na Falisanaa, cɛsəlaa me, mə təm we waiyo. Iyisi na nyənasi waali ké í nyaaləɣi təlailai, na sɪ taa suna mə kʊɲmuləm na mə ɪsəɣatʊ hʊweɛ. ²⁶ Falisanaa yʊlʊmaa me, pə weɛ sɪ iyaya taa

κέ ί κά nyaali na ί kpenna waali, na pə təna pə la tənəηη.

²⁷ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I wee ké isu pəlaaη wei pa huləsaa na ι nyənnyu we teu, na ι taa suna mowa na kusəyətə nti tə təna tə. ²⁸ Mpu tətəyō ί wee, yulu ί nyəna-meyε isentə, ι təη ké si ί ké kəpama. Ama mə taa ilε, cesuyu na isayatu pə mayaləna.

*Yesu kpaalbyu ke Falisanaa na Iso Təm seyesəlaa
(Luku 11:47-51)*

²⁹ Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. I tayənəyi Iso kuyəyətutu teləsəlaa pəlaaη ke teu təmmam, na ί laki kacəka ke mpa pa təηa tampana tə pa pəlaaη. ³⁰ Na ί təη si: Ye tu we waatu wei ta caanaa kəkaya Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpe tə, tə taa təη-we na tē kv-we. ³¹ Na ήpύγύ ί huləyəna si ί ké mpa paa kuwa Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpe tə pa piya. ³² Mpu tə, pa akpaa ke ί təηəyi, na mpi pεle paa caalaa na pά su tə mpəyi ί tεεσəyi. ³³ Tuma piya me, akalanaa me. I təη tə, ί tά ké tənəasəle səsəle taa suvlaa nte? ³⁴ Pə təw ké ma heeliyi-me si ί nu yoo. Maa tili Iso kuyəyətutu teləsəlaa na layatunaa na isekullaa ke mə kiη. I κά kv lεlaa ke kəkuyu, na ί κά lεlaa ke səm tesikası təw. I κά ma lεlaa ke akpatεε ke mə təkotilēnaa taa na ί təη na ί pεeki-weyε acalεε taa. ³⁵ Mpa paa kuwa yem ke tulum tə, mə nyəη taa ké pa kulaa isayatu κά məli. Pə kraγau yulpaη Apeeli kuyu na pə polo Palasii pəyalu Sakalı wei ί kv kate taa kate na kətaya təlate pə hekv tə ι nyəm tə. ³⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, kayana nyəma nyəη taa ké pu tēna.

Yosalem yəkuyv təm
(Luku 13:34-35)

³⁷ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa ké pa kuyi Isə kuyəətətəv teləsəlaa, na nyá taa tətəəə pa yooki Isə tillaa ke pee na pá kuyi. Təm payale ke ma səlāa si ma kpeyeligi nyá taa yəlaa təna təkotokoto isu kantuyv papuyv ku piya təə tə. Ama pa kisaa. ³⁸ Təv, mə təyaya ká təkí kaav təkpatāa, nəəəlv kaa paasəna-ke. ³⁹ Pə təə ké ma heeliyi-me təfoo si, pə kpayav saŋa tə í kaa tasa-m keesuyv. Haləna pə tala wole nte í ká tə si: Isə í səna Tacaā tillu tə.

24

Isə təsele wakəlvv təm
(Maləki 13:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Yesu luna Isə təsele taa na í təŋna tēv, iləna i ifalaa kpətəna-i na pá huli-i Isə təsele ηmatv. ² Təyaya Yesu təma-we si: Ntəŋ í nawa pə təna isəntə? Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesiyi, pə kaa kaasi pəle lentə na tə təna lentə təə, paa tusi pə təna.

Mpi pə lapv ká hvli antulinya tēm tə
(Maləki 13:3-13; Luku 21:7-19)

³ Yesu kəma na í caya Olifinaa puyv təə, iləna i ifalaa fayasi na pá pəəs-i si: Heeli-tuyv kuyanjku mpv unu pu la tə. Nmaatəle nteye pu húlí na tə nyəna nyá kənte na antulinya tēm.

⁴ Mpyú Yesu cə i ifalaa si: U la laakali, í taa yele na nəəəlv kəə na í tolisi-me. ⁵ Mpi tə, payale ká kəə na pá ha pa təyi ma hətə si mpeyele Mesii. Halí paa tolisi payale. ⁶ U ká nu yoon təŋ ke mə cəlv mə cəlv. Paa heeliyi-meye pooluŋ yoon təmnaa. Ama í taa yele

na mpv iní pḗ ce mə lanja. Pə wεε si mpv iní pəle pu la ké. Ama waalı waalı ké antulinya náá kəə na í tenj. ⁷Tetu katenja lenka ká yoona lenka nyóma, kawulaya lenka ká kuli lenka təə. Nyəyəsı ká la tiiliwe tiiliwe, tetv ka sele tiiliwe tiiliwe tətə. ⁸Pəne iní pə təna pə wəna ısu alv ləlvəy na pə caalı-ı wuv ke səhənsəhə tə.

⁹Yəlaa ká kuli na pá hólí si pá tu-meyε kunyən, na paa kv-mε. Katenja təna yəlaa taa ká kpána-meyε ma təə. ¹⁰Yəlaa payale ká lə lə səev təm ke waatu iní, na paa lu təma waalı, na pa taa kpána təma. ¹¹ləə kuyəyətutv teləsəlaa pəpətənaa ká lu payale na pá tolisi yəlaa ke səsəm. ¹²Isayətv ká təə səsəm səsəm, haləna yəlaa payale səəlvəy ká pasa. ¹³Ama ye wei ı nyaya apalutv na í tala tənaya, pəntv nyəyε ke pu ya. ¹⁴Pə wεε si paa kpaalı ləə Kawulaya Laapaalı Kəpañ ke antulinya təna taa ké na paa piitim mpi pḗ nu. Ye pə təma mḗpəy ləpv ke antulinya ka tε.

Acaalətv təm

(Maləki 13:14-23; Luku 21:20-24)

¹⁵Mḗpəy Yesu təma si í ká kəə na í ná acaalətv taa acaalətv nti tə təm ləə kuyəyətutv teləsəlv Taniyeełi ka yəyətəa təyə katε taa. Wei ı kaləyi tə í cekəna-təyi teu. ¹⁶Mpv iní tə, mpa paa wε Yuta tə pá se na pá kra pḗəñ. ¹⁷Ye pə mayana wei na í wε kutuluəy təə na í tiıwa, ı taa tə si ı svukı təyaya na í kpaaya ı pulv. ¹⁸Na wei pu mayana ı wε taale tə í taa tə si ı kpeñ ı tε na í kelı ı kraı. ¹⁹Ahusitənaa na asəñ təm ká la waiyo ké waatu iní. ²⁰ı sələmi ləə na mə kvseu kvne kv taa pamsəna watv waatu yaa kuyaku kuhεesəy wule. ²¹Pə taya pulv, waatu iní wahala ká la səyəntv ke səsəm pə tu feı. Pa ta nata wahala iní ı taka ke hatoo antulinya kancaalaya na pḗ kəə sanja, na pa

kaa tasa i taka ké nav. ²² Na ye pə taɣa isu Isə huɔwa si i ká pasa kuyeeɲ inɪ tɔɔ, nəɣəlv kaa tɔli-ti. Ama i pasa pə kuyeeɲ inəɣi yəlaa mpa i ləsa a tɔ pa tɔɔ.

²³ Na ye yɔlv tɔma-me si: I nyəni, Mesii we cəne yaa cəne, í taa nu. ²⁴ Pə taɣa pulv tɔɔ, Mesiinaa na Isə kuyəɣətutu telesəlaa pəpətɔnaa ká lu na pá lá kəkəlv nyəmnāa na piti təma. Halɪ ye paa pəsaya pa puɣusiɣi mpa pa maɣamaya Isə ləsa a təɣə. ²⁵ Tɔɔ, ma laalaa na má kpaali-meyele.

²⁶ Mpu tɔ ye pa kɔma na pá heeli-me si: I nyəni, i wenna nteɣe wɔlaya tetv taa, í taa polo. Yaa si, inɪ i ɲmeləna nteɣe cəne, í taa nu. ²⁷ Yɔlv Pəyaya ma ma kənte ká la ké isu tev nyəɣəsuyv hatoo tev kite tɛɛ na pə kaləsəna kv nəɣə tɔ. ²⁸ Timpi pulv səpa na pə həntaa tɔ tənaya yepelekunaa kotiyi.

Yɔlv Pəyaya kənte

(Maləki 13:24-27; Luku 21:25-28)

²⁹ Wahala kuyeeɲ inɪ i teeki kpaakpaa tɔ, ilim ká si təkpitii, isətv kaa tasa hulomuyv. Isətulɔɲasi ká luna isətaa na si hoti. Pu ciyiti isətaa kəkəlɔnaa.

³⁰ Waatv inəɣi paa nu Yɔlv Pəyaya má ma taɲ ke isətvntuyv taa. Katenja təna taa yəlaa ká kpa pa laɲa na pá wii səsəm. Paa na Yɔlv Pəyaya má ma səɲa isəɲmɔntuyv tɔɔ na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ³¹ Akantəle səsəle ká wii, ulena má tili ma isətaa tillaa ke antulinya həɣələɲ təna taa. Pə kpaɣav ilim təlule na pə tətule tɔ, na pə polo pə ntəɣəɲ na pə mpətəɲ tɔɔ, si pá cəɔ pá koti mpa ma ləsa a təɣə antulinya təna taa.

Fiki tɔyɔv təm

(Maləki 13:28-31; Luku 21:29-33)

32 Ǫ nyænna fiki tuɣu na í cekæna. Saa wei ku neɣetæɣi na ku hatu yeɣelæɣi tæ, í nyæmá kprakpaa si heesuyu talaa kelee. 33 Mpu tætaɣo waatu wei í ká ná pæ tænaya mpu pæ laki tæ, í nyi si pæ wwsaa kelee, pæ caa lapu nté. 34 Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesæɣi, yælaa mpa pa we isæntæ tæ pa kaa si pa tæna na pécó pæ tænaya mpu pæ la. 35 Isætænuyu na ate ká muki yem. Ama ma kuyæɣætutæ kaa saali paa pæcæ.

Isæ tike nyænna antulinya tæm

(Malæki 13:32-37; Luku 17:26-30,34-36)

36 Næɣælv fei wei i nyæmá pæ waatu yaa pæ wule tæ, paa isætæa tillaa na Pæyaya má ma mayamaya. Ama Tacaa tike tækon nyænna. 37 Isæna pu lapa Nowee pææle taa tæ, mpu ini pæ mayamaya pu lana kuyanɣku Yulv Pæyaya má maa kææ tæ. 38 Kwapam, kuyeeɣ wei i taa lum taa waasæta tetu tææ tæ, pæ tækaya ké na pé nyææki, na pé haa tæmaya alaa, na pé kprakæɣi mpu yoo, halæna kuyanɣku Nowee suv kpuluyu taa tæ. 39 Pa caya mpuýú yem ké mpuýú, pa ta huv pulv tææ. Halæna lum sæsæm kææ na pé tæɣo pa tæna tæpai. Mpuýú pu la kuyanɣku Yulv Pæyaya má maa kææ tæ. 40 Pu pana apalaa naale ká wee taale. Pu kraɣa lelv na pé yelev lelv. 41 Pu pana alaa naale we nama tææ na pá nanæɣi. Pu kraɣa lelv na pé yelev lelv. 42 Ǫ feɣ, pæ taya pulv tææ, í ta nyi kuyanɣku mæ Sæsæ ka kææ tæ. 43 Ǫ nyi teu si ye nyæm ka nyænaya na tæyaya caa nyi waatu wei ɣmulv ká kææ ahoov tæ, i ka cayana i ise ké. I kaa yelev-i na í suv i tæyaya. 44 Pæ tææ ké me tææ mu tayanu mæ tæɣi mpu. Yulv Pæyaya má ma kæn kænne ke waatu wei í kaa huv tæɣo.

Tæmle tv isayav na kwapɣ pa tæm

(Luku 12:41-48)

45 Aweye tæmlɛ tu kupaŋ na layatu? Ye pə taɣa wei
 ɪ caa yelina-ɪ tæmlɛ nyéma lelɛa sɪ í nyənəxi-we, na
 pə talaa ɪ cɛɛ-weye pa kutəɣu tə? 46 Cɛɛɛ inɪ í kəma
 na í mɛli na í maɣana tæmlɛ tu inɪ ɪ isɛle sɛɛna tæmlɛ
 n̄tɛ tə lapu, ɪ nyuɣu lapa leleŋ ké. 47 Tampana ke ma
 heeliyi-me yoo maa cɛsəxi, təɣaɣa caa ka tu tæmlɛ tu
 inəxi ɪ kupam təna təw feŋuɣu ké. 48 Ama pə cəpa
 tæmlɛ tu inɪ na í tu ɪ taa sɪ: Ma caa kaa kəw ləŋ se.
 49 Ilena í suu ɪ taapalaa ke maru, na í təkɪ, na í na
 solɔnyɔɔlɛa lelɛa pá suu solɔm nyɔw na pə kuyi-we.
 50 Pu kəw na kuyaku ŋku na isəma waatu ɪ taa tu ɪ taa
 sɪ təɣaɣa tu ka tala tə, ílé ɪ ká suu təkpuu. 51 Na í la
 tæmlɛ tu inɪ təkəŋkəŋ, na í mələna-ɪ na í pɛti-ɪ cɛsɛlɛa
 təw. Tənaɣa ɪ ka casəxi kapusi na í nyasəxi ɪ təxi kɛla.

25

Pɛɛlɛa naanwa tɔm

1 M̄pɔɣú Yesu tɔma sɪ: M̄pɔɣú pə weɛ, isɔtaa
 Kawulaya ká nəɣəsəna ké isu pɛɛlɛa naanwa wei
 ɪ kpaɣa fətəlanaa na í tɛɛ akpaɣalu səŋuɣu tə. 2 Pa
 taa kakpasɪ ke kumɛɛmɛŋ na kakpasɪ ke layatunaa.
 3 Kumɛɛmɛŋ ná kpaɣa fətəlanaa, ilena pá yeɛle nim
 cosuɣu sɪ pa təkəxi pa təw. 4 Ama layatunaa ná kpaɣa
 pa fətəlanaa, ilena pá cosɪ nim ke kpaɛlɛpanaa taa na
 pá təkɪ pa təw tətə. 5 Akpaɣalu fɛɪ í kəw ləŋ, ilena tom
 caŋ na pə kɛli-we na pə tɔo pa naanwa inɪ.

6 M̄pɔɣú pə kɛɛsa ahoɔ heka, ilena pá nu pə kiisaa
 sɪ: Akpaɣalu n̄tɛ, í kuli na í səŋɪ-ɪ. 7 Tənaɣa pɛɛlɛa
 mpe pa fema na pá nyɔsəxi pa fətəlanaa. 8 M̄pɔɣú
 kumɛɛmɛŋ tɔma layatunaa sɪ: I pasa-tuɣu mə nim,
 ta fətəlanaa caa tem. 9 Ilena layatunaa náá cə-we sɪ:
 Ye tə pasa-me pə kaa tala tá. I polo pɛɛtɛlɛa cəɔ na í

ya. ¹⁰ Waatu wei kumeleməḡ tēe ḡpṛyḡ nim yapu tṵ, ilena akpaxalu tala. Na í na mpa pa sṵəlv ka puwa mpv tṵ pṵ sṵv akpaxale kutṵyṵv tṵtṵyṵle taa, na pṵ tṵki nṵnṵyṵ na pṵ kalṵsṵ tṵkem. ¹¹ Pṵ lapa laasaya ilē kumeleməḡ inṵ í mṵlaa kelē, na í tṵḡ si: Tacaā Tacaā, tulṵ-tv. ¹² ḡpṛyḡ akpaxalu ná cṵ-we si: Tampana kē ma heeliyi-me yoo maā cēsṵyi, ma ta nyi-me.

¹³ Tṵnaya Yesu tasa-weye kpaalvyṵv si ye mpv í feḡiyi. Mpi tṵ, í ta nyi kuyayḡku na isṵna waatu pu la tṵ.

Timpi pṵ wee tṵ tṵnaya pṵ sṵsṵyṵ
(Luku 19:11-27)

¹⁴ Pu nṵḡsṵna kē isṵ yṵlv kulvyṵv si i tēe yela, na í yaa i tṵmle nyṵma na í tv pa niḡ taa kē i wenav tṵ. ¹⁵ I yaa kancaalaya nyṵḡ na í cēle ilēye wṵla nyṵḡṵtv nasṵle na nunṵwa (500). Na í yaa lēlv ilena í cēla ilēye wṵla nyṵḡṵtv ḡmṵṵvyṵv (200). Pṵ tala tooso nyṵḡ, ilena í cēla ilēye wṵla nyṵḡṵtv nunṵwa (100). I kēsṵna paa wei i pṵsvyṵv kē na í cēle-i. Ilena í kulṵ na í tēe. ¹⁶ Tṵnaya wei i ka cēla nyṵḡṵtv nasṵle na nunṵwa (500) tṵ i tēe kpaakraa na í sṵv taatvyṵv, na pṵ sēe-i nyṵḡṵtv nasṵle na nunṵwa (500) tṵtṵ. ¹⁷ Wei paa cēla nyṵḡṵtv ḡmṵṵvyṵv (200) tṵ, ilē i taata mpv tṵtṵ, na pṵ sēe-i nyṵḡṵtv ḡmṵṵvyṵv (200) tṵtṵ. ¹⁸ Ama wei paa cēla nyṵḡṵtv nunṵwa tṵ, ilē i polaa kē na í huli pṵyṵḡ kē atē na í ḡmēsṵ pa caa liyitee anṵ.

¹⁹ Pṵ leelaa, ilena pa caa inṵ í kṵṵ. I tala mpv, ilena í yaa-we si pṵ hṵlṵ-i isṵna pa lapa pa liyitee na pṵ lu mpi tṵ. ²⁰ ḡpṛyḡ wei cēcē ka cēla nyṵḡṵtv nasṵle na nunṵwa (500) tṵ ilē i kṵma na í hṵlṵ-i nyṵḡṵtv nasṵle na nunṵwa (500) wei pṵ sēe-i tṵ. Na í tṵ si: Tacaā, n

ka cɛla-m nyəgətu nasəle na nunɔwa (500), na pə sɛɛ-m nyəgətu nasəle na nunɔwa tətɔ. ²¹ Ḿpɔ́gú ɪ tɔma-ɪ sɪ: Pə wɛ teu, n kɛ tɔmlɛ tɔ kɔpampɔŋ. Isəna mpi n lapəna pəcɔ nyəm kɛ teu kɛ isəntɔ tɔ, maa cɛle-ŋ sɔsɔm. Kɔɔ na má na-ŋ tɛ yɔɔli. ²² Pəle pə waali kɛ tɔmlɛ tɔ wei pa cɛla nyəgətu ŋmɔnɔyɔ (200) tɔ, ílé ɪ kɔma na í tɔ sɪ: Tacaɔ, n ka cɛla-m nyəgətu ŋmɔnɔyɔ (200), na pə sɛɛ-m ŋmɔnɔyɔ (200) tətɔ. ²³ Ḿpɔ́gú pa caa ɪnɪ ɪ tɔma ílé tətɔ sɪ: Pə wɛ teu, n kɛ tɔmlɛ tɔ kɔpampɔŋ. Isəna mpi n lapəna pəcɔ nyəm kɛ teu kɛ isəntɔ tɔ, maa cɛle-ŋ sɔsɔm. Kɔɔ na ma na-ŋ tɛ yɔɔli. ²⁴ Pə tala wei paa cɛla nyəgətu nunɔwa (100) tɔ, ɪlena í tɔ sɪ: Tacaɔ, ma nyəmə́ nyá tɔɔ sɪ n kɛ yɔɔli kate tɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, timpɪ n ta tuu tɔgɔ n kɔŋ, na timpɪ n ta ŋmusɪ tɔgɔ n cɛki. ²⁵ Sɔgɔntɔ lapa-m, ɪlena má polo na má pi nyá liyitee kɛ atɛ kɛ teu təkulakula. Mɔ nyá cɛɛ. ²⁶ Tənaɔya ɪ caa tɔma-ɪ sɪ: Ama n kɛ tɔmlɛ tɔ isayav na felentu kɛ. N ka nyəmə́ mpɔ sɪ timpɪ ma ta tuu tɔgɔ ma kɔŋ, na timpɪ ma ta ŋmusɪ tɔgɔ ma cɛki ɪle, ²⁷ pepe tɔɔ kɛ n taa tɔ ma liyitee anəyi panci taa? Ma kɔma isəntɔ tɔ maa mayana pə sɛɛ a tɔɔ na má kɔpɛntɪ na má mɔ. ²⁸ Tɔɔ, í lɛɛki nyəgətu nunɔwa (100) ɪnəyi ɪ niŋ taa, na í sɔɔsɪ nyəgətu nasəle na nunɔwa (500) tɔ. ²⁹ Pə taya pulɔ, timpɪ pə wɛɛ tɔgɔ pə sɔɔsəyi teu sɪ pə tɔɔlɔna pɛle. Ama wei ɪ fɛina pulɔ tɔ, paa pəciuu mayamaya kɛ ɪ wɛna, paa lɛɛki kɛ. ³⁰ ɪ kɔpaya tɔmlɛ tɔ yem ɪnɪ na í pɛtɪ-ɪ awali kɛ səkɔpɛtɔyɔ taa. Tənaɔya ɪ ká casəyi kapusi na í nyasəyi ɪ təyi kɛla.

Tənaɔya hvɔle wule tɔm

³¹ Ḿpɔ́gú Yesu yəgɔtaa sɪ: Waatɔ wei Yɔɔli Pəyaya má, maa kɔɔ ɪsu wulav sɔsɔ na ɪsɔtaa tillaa tɔna tɔ, maa caya ma teeli kumte tɔɔ. ³² Na atɛ putimnaa

təna ká koti ma isentaa. Maa fayası yəlaa ısu tiikilu fayasuyu heen na pəh tə. ³³ Maa su heen ke ma ntəyən təə na pəh ke ma mpətəh təə. ³⁴ Wulav Səsə má, maa heeli mpa pa we ma ntəyən təə tə si: Me mpa ma Caa yelaa na í nu lelen tə, í kəs na í təyə Kawulaya hka paa su-meyə hatoo antulinya lapu waatu tə. ³⁵ Pə taya pulu, nyəyəsı ka kpa-m tə mə hana-m təyənaya. Ləkətu kpa-m tə mə hana-m lum na má nyəə. Maa ké moolu tə mə kpayana-m na í pona mə tē. ³⁶ Maa we kpete tə mə hana-m wontu. Pə wukaya-m tə mə fəpəna-m. Paa təka-m saləka taa tə mə kəhaya na í naa-m. ³⁷ Kupama ká cə-m si: Tacaa, leye tə na-η na nyəyəsı wu-η na tə ha-η təyənaya, na ləkətu wəna-η na tə ha-η lum? ³⁸ Leye tə na-η na í ké moolu na tə kpayə-η na tə pona ta tē? Yaa n we kpete na tə suu-η wontu? ³⁹ Leye tə na-η na pə wuki-η, yaa pa təka-η saləka taa na tə polo nyá wiiluyu? ⁴⁰ Wulav ma maa cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, timpi í lapa ma taapalaa pane pa səkpema taa nəyəluyu kupantu tə, maya í lapa.

⁴¹ Pəle pə waadı ké Wulav má, maa heeli mpa pa wəna ma mpətəh təə tə si: Mpusi nyéma me í tē na í fēe-m. I polo kəkə hka pa tayana lləyəu na ı isətaa tillaa pa təə na kaa tən tə ka taa. ⁴² Pə taya pulu təə, nyəyəsı ka kpa-m tə í ta ha-m na má təyə. Ləkətu kpa-m tə í tá ha-m lum si má nyəə. ⁴³ Maa ké moolu, í ta kpayə-m na í pona mə tē. Maa we kpete tə í ta ha-m wontu si ma suu. Pu wukaya-m tə í ta fē-m. Waatu wei ma we saləka taa tə í ta wiili-m. ⁴⁴ Na pəle paa cə-m si: Tacaa, leye tə na-η na nyəyəsı yaa ləkətu pə wəna-η, yaa n ké moolu, yaa n we kpete, yaa pə wuki-η, yaa n we saləka taa, na tə ta paasəna-η? ⁴⁵ Ile maa

cə-wε si: Təmpəna ke ma heeliyi-me yoo maə cεsəyi, timpi í tá la səkpema pəne pa taa nəyǝlvu kupaŋtu tǝ, maŋa í tá la. ⁴⁶ Pəne ɪni paa polo saləka tam nyəŋ taa, na kupaŋa náá polo weesuŋu ŋku ku tɛŋ tǝ ku taa.

26

Səsaa səsaa cəŋəv ke Yesu acəŋa

(Maləki 14:1-2; Luku 22:1-2; Yoħaanu 11:45-53)

¹ Yesu tɛma tǝm tənɛ tǝ tənəŋa yǝŋǝlvu, ɪlɛna í heeli ɪ ifalaa si: ² Ntəŋ í nyəmə təu si pə kaasa kuyɛɛŋ naalɛ na pá tǝŋ Tɛɛv acima na? Tɛɛv acima anɪ a tǝ kə paa tu Yulu Pəŋəŋa maŋa yələa niŋ taa na pá ka-m səm tesika tǝ.

³ Mpyú kətəlaa səsaa na Yuta nyuŋv nyəma nyuŋv nyəma pa kota kətəlaa wulav wei pa yaa si Kayifi tǝ ɪ təŋəŋa. ⁴ Na pá cəŋa na pá maŋasi na pá su isəna paa kpa Yesu təhɛ na nəyǝlv ta na tǝ, na pá ku-ɪ. ⁵ Pa yǝŋǝtəŋa pa taa si: Tə taa kpa-ɪ acima waatv, tǝfǝ pu la yoo ke yələa taa.

Alv tulaalv pəlvv ke Yesu tǝ

(Maləki 14:3-9; Yoħaanu 12:1-8)

⁶ Yesu ka wε Petanii ke tənəŋv tǝ asilima kutəŋ tu Siməŋ təŋəŋa taa. ⁷ Tənəŋa alv nəyǝlv ɪ kəma ɪ kin na í tǝka tulaalv kupaŋəŋ na pá lapa ɪ akpaləpiya ke liyitee pələ kuhulvmələ taa tǝ. Yesu cəŋaa na í təŋna tǝŋv, ɪlɛna alv ɪni í pəli tulaalv ɪnəŋi Yesu nyuŋv taa. ⁸ Yesu ifalaa ná mpv tǝ pə ta maŋa-wε, na pá tǝ si: Pa wakəlvv tulaalv ɪnɛŋɛ isəntǝ tǝ suwɛɛlɛ? ⁹ Ye paa pɛɛta-ɪ pə taa la liyitee ke səsəm na pá ha kɪnyəntvnaa?

¹⁰ Yesu cəkənaa si pa yǝŋǝtəŋi mpv, ɪlɛna í pəssi-wε si: Pepe tǝ kə í pəsəŋi alv ɪnɛ ɪ lanlɛ ke mpv? Mpi ɪ

lapa-m mpv tɔ pə tewaya halɪ. ¹¹ Mə na konyɔntvnaa í wenna tam. Ama má na-me tə kaa wee təma kin ke tam. ¹² Ma pim tɔɔ ké ɪ pəla tulaalv ke ma tɔnvɔv tɔɔ ké mpv. ¹³ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpiyi paa heeli Laapaali Kupaŋ ineyɛ antulinya təna taa, paa keesi alv inɛ ɪ lapa mpi tɔ pə tɔm na pá tɔsəyi ɪ tɔɔ.

Yutaasi kəlmətə təm
(*Maləki 14:10-11; Luku 22:3-6*)

¹⁴ Ḿpóyó Yesu ifalaa naanvwa na naale taa lelv wei pa yaa si Yutaasi Isəkaleeu tɔ, ɪ kvlaa na í polo na í mayana kətəlaa səsaa, ¹⁵ na í pɔɔsi-we si: Ye ma tv Yesu ké mə niŋ taa pepeye í ka ha-m?

Ḿpóyó pɛle pa kala liyitee nyəyətɔ ke hiu na naanvwa na pá cɛle-ɪ. ¹⁶ Pə kraɣa kupaŋku təyɔ Yutaasi svv kuyaku kupaŋku ke pɛekvɔv si í tv Yesu ké pa niŋ taa.

Tɛv acima kvətəyɔv tayavvɔv
(*Maləki 14:12-21; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30*)

¹⁷ Pə tala potopotonaa mpa pa taa kəkusum fei tɔ pə acima kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Uɛna Yesu ifalaa polo na pá pɔɔsi-ɪ si: Leyɛ n caa si tɔ polo na tɔ la-ŋ Tɛv acima kvətəyɔv?

¹⁸ Tənaɣa Yesu təma-we si: ɪ polo ɪcate taa ké akele tɛ na í heeli-ɪ si: Ma wule talaa, nyá tɛyɛ má na ma ifalaa tu təyɔ Tɛv acima.

¹⁹ Ḿpóyó Yesu ifalaa lapa nti ɪ keesa-we tɔ. Pa polaa na pá lá Tɛv acima kvətəyɔv.

²⁰ Pə kəma ɪsu taanaya ɪɛ, í na pa naanvwa na naale pa caya təyɔv nté. ²¹ Pa təŋna təyɔv ke mpv,

ilena Yesu yəḡəti si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo ma a cəsəyi, mə taa nəḡəlv ká la-m kələmətə.

²² Tənaḡa i ifalaa isentaa nyəḡa səsəm na təm tənə. Ulena pá sʉv-i pəəsuyv ke kulum kulum. Ine si: Matəḡ pə taya má, Tacaá? Ine si: Matəḡ pə taya má, Tacaá?

²³ Ḿpúyú Yesu cə-we si: Ma na wei ta niḡ krenta sʉsuyv ke nyənaya taa tə pʉntv ká lana-m kələmətə.

²⁴ Yʉlv Pəyaya má, ma səki teitei ké isʉ pa keesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei i ká la Yʉlv Pəyaya maya kələmətə ke mpv tə i təm ká la wayo ké səsəm. Pʉntv inɪ, ye pa taa lʉlɪ-i, pəle pu lapa sana.

²⁵ Pə kpeḡna Yutaasi wei i lakɪ-i kələmətə tə na í pəəsɪ Yesu si: Matəḡ pə taya má, Tacaá?

Ulena Yesu cə-i si: Ntəḡəle mpv.

Tacaá səm təəsuyv

(*Maləki 14:22-26; Luku 22:14-20; Kələntɪ I 11:23-25*)

²⁶ Ḿpúyú waatv wei pa təkaya tə Yesu kpaḡa pʉtopoto na í sɛɛ Isə ké í na təmle, na í faya-i na í cɛla i ifalaa, na í heeli-we si: ʉ mu na í təḡə, ma tənuyv nté.

²⁷ Pəle pə waalɪ ké Yesu kpaḡa kəpʉ na í sɛɛ Isə ké i na təmle. Ulena í cɛle-we na í tə si: ʉ nyə-wəḡɪ mə tənə. ²⁸ Ma caləm nté mpi pə hóləḡí Isə nəḡə pɛeluyv tampana tə. Mpi pə kpeḡna yəlaa payale təə si pə hʉsɪ isayatʉnaa. ²⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, saḡa waalɪ ma kaa tasa sʉlvəm pəneḡe nyəə. Haləna kʉyaḡku má na-me tu nyəə sʉlvəm kʉfam ke ma Caa Kawulaya taa tə.

³⁰ Pa tɛma mpv ilena pá yoo acima yontu, ilena pá tɛɛ Olifinaa puyv təə.

Piyee kpeesuyv tɔm kpaaluyv
(*Malaki 14:27-31; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38*)

³¹ Μρύγύ Yesu tɔma ι ifalaa si: Saŋa ahoo ane a mayamaɣa í ká yele-m mə tɔna na í se. Pa ηmaa ηρύγύ Iso Tɔm taa si: Maa kv tiikilu na heej ká ya yem yem. ³² Ama waatu wei maa fe ɔlena, má tee-meɣe nɔɣɔ ke Kalilee.

³³ Tɔnaɣa Piyee nɔɣɔ tɔkpaav si: Paa pa tɔna paa yele-η na pá se, má, ma kaa la mpv.

³⁴ Ama Yesu tɔma-ι si: Tapaana ke ma heeliyi-η yoo maa cesayi, n ka kpeesu tɔm tooso ké ahoo ane si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pɛcɔ kampaav koo.

³⁵ Tɔnaɣa Piyee tɔma-ι si: Paa ma na-η tu si tu si ké, ma kaa kpeesu si ma ta nyi-η.

Μρύγύ pa tɔna pa yɔɣɔta mpv.

Yesu sɔlɔmuyv ke Ketɔsemanee
(*Malaki 14:32-42; Luku 22:39-46*)

³⁶ Μρύγύ Yesu na ι ifalaa pa tala timpɪ pa yaa si Ketɔsemanee tɔ. ɔlena í tɔ-we si: I caɣa cɔne na má polo Iso sɔlɔmuyv ke hatoo cɔne.

³⁷ ɔlena í kpaɣa Piyee na Sepetee pɔyalaa naale. Tɔnaɣa isɔnyɔhɔle na laɲwakɔlle sɔsɔle suv-ι kpaav.

³⁸ ɔlena í tɔ-we si: Ma laɲle wakɔlaa ké tɔtɔɣɔtɔɣɔ pɔ fei keesuyv. I caɣa cɔne na má na-me tɔ fenji.

³⁹ I tuusa ι nɔɣɔ tɔɔ ké pɛcɔ, ɔlena í luɲ na í sɔlɔmɪ si: Ma Caa, ye pɔ we pɔsuyv keeli wahala sɔsɔ inɔɣe ma nyuyv tɔɔ. Paa na mpv mpi n nɔkaa tɔ pɔle pɔ la, pɔ taa la ma luyv nyɔntv.

⁴⁰ I tɔma mpv, ɔlena í məli ι ifalaa tooso unɪ ι kin na í mayana pa tɔηna tom. ɔlena í tɔ Piyee si: I kpisa caɣav ntɛ si má na-me tɔ fen paa pɛcɔ mayamaɣa. ⁴¹ I fen

na í sələmi, təfə í ká hoti waatu wei mayasuyə kəŋ-me tə. Páána wεε, ama tənuyə u pəsəyəna.

⁴² I tasa tuusuyə, ɪlena í tasa Isə ké sələmyə si: Ma Caa, ye pə fεi pəsuyə si wahala səsə inε í hatələna-m, nyá luyə nyəntu í la.

⁴³ I tasa ɪ ifalaa kiŋ ke məlyə, ɪlena í mayana pa təŋna tom tətə, pa kpisa pá caɣana pa isε. ⁴⁴ Ḿpúyú ɪ tasa-wεyε yeluyə na í tuusi na í tasa Isə sələmyə ke təm tooso nyəm ke təm kvləmtu nti. ⁴⁵ Tənaɣa ɪ məla ɪ ifalaa kiŋ na í pəsə-wε si: I təŋna tom na í hεəsəyi yaa? I naa, pə talaa kεε. Paa tu Yulə Pəyaya maya asayaa niŋ taa. ⁴⁶ I kvlə na tə tεε. I nyəni kələmətə tu tala cəne.

Yesu Kpav

(*Maləki 14:43-50; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12*)

⁴⁷ Yesu təŋna yəyətaya ke mpv ɪε, ɪ ifalaa naanəwa na naale taa ləlv Yutaasi talaa kεε. Na ɪ waali ké yələa samaa tuutuuma, na pá təkə layalεε na kpətəŋ. Kətələa səsaa na Yuta nyuyə nyəma nyuyə nyəma pa tilina yələa mpe. ⁴⁸ Yutaasi wei inɪ ɪ laki Yesu ké kələmətə ke mpv tə ɪ ka kεesa samaa inəyi isəna ɪ ka la tə. I heela-wεyε si: Ye ma polaa na má wayala wei ɪε, inəyələ, í kpa-ɪ. ⁴⁹ Tənaɣa Yutaasi kpətəna Yesu ke kpakpaa na í sεε-ɪ si: Fəw Taca.

ɪlena í wayali-ɪ. ⁵⁰ Ḿpúyú Yesu təma-ɪ si: Ma taapalv, la nti n kəma lapv tə.

Tənaɣa í na mpa tə, pεε pa tu niŋ ke Yesu təw na pá kpa-ɪ. ⁵¹ ɪlena Yesu na mpa paa wεε tə pa taa nəyəl v kpeε ɪ layate na í lo kətəlv səsə təmle tu ŋkraŋuyə na í kəwli təfen. ⁵² Ḿpúyú Yesu təma-ɪ si: Suu nyá layate ke tə suyute taa. Pə taya pulv təw, ye wei í kpaɣa layate,

puṅtu ká sēna layate. ⁵³ N ta nyi si, má sōlaa, maa yaa ma Caa na í ha-m isōtaa tillaa ke iyisi naatoso (6000) ke loosi naanwa na naaleye cāneye kpakpaa yee? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpv nti paa keesa Iso Tōm taa si tu la tō, isēnaya pu la na tēle tē lá ilē?

⁵⁵ Tēnaya Yesu pōosa samaa inī si: I kōṅi-m kpaṅ na í nōki na í kpakōgi layalee na kpatōṅ tō, maya ḡmulu isayaw ke? Koyeeṅ tēna Iso tēsēle taa ké ma cāyaa na má seyesōgi, í tá kra-m. ⁵⁶ Ama pē tēna isētō pē lapaṅa si pē la nti Iso koyōṅtōtō telēsōlaa ka yōṅtāa na tē we Iso Tōm taa tō.

Tēnaya i ifalaa tēna yela-i na pá se na pá tēe.

Yesu pōṅav ke Kotuyu sōsōṅ taa

(Malōki 14:53-65; Luku 22:54-55,63-71; Yōhaanī 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa pa kra Yesu tō pa pōṅa-i kōtōlaa wulav Kayifi tē na pá mayana Iso Tōm seyesōlaa na nyūṅ nyōma nyūṅ nyōma pa kotaa. ⁵⁸ Piyee tēnaya Yesu ké táálóm tō, halōna í tala kōtōlaa wulav taya tō. Ilena í sūṅ na í cāṅa tēmle nyōma kin si i naa si pu tēna-we.

⁵⁹ M'pōṅy kōtōlaa sōsōa na Kotuyu sōsōṅku nyōma pa pēkaa si paa tōm suuu pa suu Yesu na pá hiki mpaav na pá kv-i. ⁶⁰ Paa na yōlaa paṅale kulaa na pá suuki-i pōpōtō tōmnaa tō, pa ta hiki nti paa waana-i tō. Waali waali ké yōlaa napōli pa kula naale ⁶¹ na pá tō si: Apalu inē i ka tōma si inī i pēsōgi na í yōki Iso tēsēle sōsōle na i tayanī-tēṅe ḡmaṅ ke koyeeṅ tooso taa.

⁶² M'pōṅy kōtōlaa wulav kulaa na í tō Yesu si: N kaa yōṅtō? Suweye yōlaa paṅe pa yōṅtōṅōna-ḡ ye?

⁶³ Ama Yesu suma. Tənaɣa kətəlaa wulav təma-i si: Na Isə wei ɪ wɛna weesuɣu tə, ye n ké Isə Pəyalv Mesii heeli-tv təfoo.

⁶⁴ Mpróɣó Yesu cə-i si: Ntəɣi n yəɣətəa. Ma heeliyi-me təfoo si pə kpaɣav pənente tə í ká ná Yulv Pəɣaɣa má na má caya Isə Toŋ təna tv kəŋkəŋ taa. Na í ká na-m ɪsətəa ŋmuntvɣv təə na má tiiki.

⁶⁵ Tənaɣa kətəlaa wulav cəla ɪ wontu na í tə si: ɪ kpa Isə təə. Tə tasəɣi aseeta nyəma ke pɛɛkɣv si tə lepe? Mə maɣamaɣa í ná ɪsəna ɪ kpa Isə təə təɣəle.

⁶⁶ Təv, í na-we?

Mpróɣó pa təma si ɪ təm səpa, paa kv-i ké.

⁶⁷ Tənaɣa pa svv ntaɣama təv ke ɪ ɪsentaa, na pá mak-i ɪ ŋkuma, na lelāa náa map-i kataasi. ⁶⁸ Na pá təŋ si: Mesii kpeɣe, heeli-tvɣv wei ɪ mapa-ŋ tə.

Piyee kpeesvɣv

(Maləki 14:66-72; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyee ka caya awalí ké taya təə. Tənaɣa kətəlaa wulav təmle tv alv nyəŋ nəɣəlv krətəna-i na í təm-i si: Nyá tətə n ka wɛ Kalilee tv Yesu ɪni ɪ kiŋ.

⁷⁰ Mpróɣó Piyee kpeesa yəlaa təna ɪsentaa si: Ma ta nyi nti n yəɣətəɣi mpv tə. ⁷¹ Pəle pə waali ké Piyee kulaa na í polo nənəkeelasí. ɪlena təmle tv alv nyəŋ lel v náa na-i na í heeli mpa paa wɛ təna tə si: ɪne ɪni ɪ ka wɛ Nasaleti Yesu ɪni ɪ kiŋ ké.

⁷² Mpróɣó Piyee tayana kpeesvɣv si: Na Isə, ma ta nyi apalv ɪni.

⁷³ Pə lapa laasaya ɪlena mpa paa wɛ təna tə pá krətəna Piyee na pá təm-i si: Nyá n ta laŋ yəlaa mpe pa taa nəɣəlv. Nyá yəɣətaya huləɣəna timpí n lunaa tə.

⁷⁴ Μρύγύ Piyee κρεεσαα təlalala na í tuu na í tō si: Na Iso, ma ta nyi apalu inu.

Tənaɣa kampaav koo kpaakraa. ⁷⁵ Uena Piyee tōosi nti Yesu ka yəɣəta-i tō tō tō si: Mpi pu taku kampaav kouu tō n tēma tōm toosoɣo κρεεσυγυ si n ta nyi-m ké n ta nyi-m. Μρύγύ i tukaa na í lu, uena í wii isu i səki i səki.

27

Yesu ponav ke Pilati

(Maləki 15:1; Luku 23:1-2; Yohaani 18:28-32)

¹ Μρύγύ tanaɣ kupaɣku tēe kətəlaa səsaa tēna na Yuta nyuyɣ nyəma nyuyɣ nyəma caɣaa na pá maɣasi na pá su si pá kv Yesu. ² Tənaɣa pa həkə-i na pá kraɣa-i na pá polo na pá cəla Kufəneε Pilati.

Yutaasi kv i ti

(Tillaa Təmlə 1:18-19)

³ Yutaasi wei i lapa-i kələmətō tō, i nawa si pa suwa si paa kv Yesu ké tampana uena i lanje pəsi səsəm. Tənaɣa i kraɣa liyitee nyəɣətu hiiu na naanɣwa inu na í polo í cəla kətəlaa səsə na nyuyɣ nyəma. ⁴ Na í heeli-we si: Ma lapa isayatu, ma cəla-məɣe yulu si í kv-i tulum ke yem.

Μρύγύ nyuyɣ nyəma cə Yutaasi si: Tá paaye, pə ké nyá tōm ké.

⁵ Tənaɣa Yutaasi məɣna liyitee anu na í peti Iso təseεle səsəεle taa, na í tēe na í polo na í tu ηmənaɣa ke i luɣu tēe na í si.

⁶ Μρύγύ kətəlaa səsaa ná tōsa-yε na pá tō si: Ta mpaav taa pə fei pəsuyɣ si tō kraɣa liyitee ane na tō tasa tuyɣ ke Iso təseεle səsəεle atakaa taa. Pə taɣa pulu tō, yulukule liyitee ké.

7 Tənaɣa pa caɣaa na pá maɣasi, ɪlena pá kraɣa liyitee anɪ na pá yana tetu natəli nti pa yaa si cuɣu təhulle tə, si pa piŋ muɠlaa ke təna. 8 M̄p̄óɣó haləna saŋa pa məŋna tetu ntəɣi hətə si: Caləm tetu. 9 M̄p̄óɣó pə lapa nti ɪsə kuyəɣətutə teləsulə Selemii ka kraalaa tə si: Pa kraɣa liyitee nyəɣətə hiu na naanɠwa. Liyitee anəɣi ɪseɣeli yəlaa tisaa si pá feli ɪ tə. 10 Pa kraɣa-ye na pá yana tetu nti pa yaa si cuɣu təhulle tə, na pə maɣamaɣa ke Taca a ka heela-m.

Pilatɪ p̄əsəɣi Yesu ke təm

(Maləki 15:2-5; Luku 23:3-5; Yohaani 18:33-38)

11 M̄p̄óɣó pa pona Yesu ke Kufəneɛ ɪsentaa, na ɪlé ɪ p̄əsɪ-ɪ si: Nyayaɣe Yuta nyəma wulav səsə ɪnəɣi? ɪlena Yesu cə-ɪ si: Ntəɣələ n yəɣətə mp̄u.

12 Pələ pə waah waatu wei kətəlaa səsaa na nyuyɠu nyəma təŋaɣa si ɪ lapa pəne na pəne tə, ɪ ta cə si pulə.

13 Tənaɣa Pilatɪ təma-ɪ si: Nn nukɪ ɪsəna pa təŋuyɠu si n lapa pəne na pəne tə?

14 Ama tə tənaɣa mp̄u Yesu tá cə-ɪ tə tə si pulə. ɪlena pə lá Kufəneɛ ke piti ké səsəm pə tu feli.

Si pá kv Yesu ké pá kv-ɪ

(Maləki 15:6-15; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39–19:16)

15 Paa Təev acima wena Kufəneɛ tuləɣi saləka tu nəɣəlv wei samaa caa si pá tulɪ təɣə. 16 Pə pamna saləka tu kpitɪkpiti nəɣəlv wei pa yaa si Palapaasi*fa* tə ɪ wə saləka taa. ^a 17 Samaa kota m̄p̄óɣó təna, ɪlena Pilatɪ p̄əsɪ-we si: Aweɣe ɪ caa má tulɪ-mə, Yesu wei pa yaa si Kilisiti tə?

^a 27:16 Palapaasi: Piipilinaa ləlaa na səsəɣi si Yesu Palapaasi.

18 Pə taya pulv təə ké ı pəəsa-weyε mpv, ı nyəmə təkelekele sı ıseεεmlε təə ké pa pona-ı Yesu.

19 Waatu wei Pilatı caya təhıvle tə ı alv tilaa sı pá heeli-ı sı: Taa svı nyá nəγə ke tampana təηlv ıni ı təm taa. Pə hıla-m ı təm ke tom taa ké ahoo anε, na pá pekəli-m səsəm.

20 Mıpύγύ kətəlaa səsaa na nyvıv nyəma pa puγusa samaa sı pá sələmı-ı na í tıli-weyε Palapaası, na pá kaası na í kv Yesu. 21 Tənaγa Kvfəneε tayana-weyε pəəsvıv sı: Pa naale pa taa aweye í caa sı má tıli-me yee? Mıpύγύ pa cə-ı sı: Palapaası ke tə caa sı ń tıli. 22 İlena Pilatı pəəsvı-wε sı: Na ıənaγa má la Yesu wei pa yaa sı Kilisiti tə? Tənaγale pa təna sı: Kamı-ı səm tesika təə. 23 Mıpύγύ Pilatı pəəsa-wε sı: İle ısayatv ntiγı ı lapa?

Tənaγa pa tasa kapusi mapv na ton sı: Kamı-ı səm tesika təə.

24 Pilatı kəma na í ná sı ı kaa pəsi-tı, pəyele yoo caa tilıvı. İlena í caa lvm na í saη ı niη ke samaa ısentaa na í tə sı: Apalv ıne, pá taa wεε sı má kvıvna-ı yoo. Pə ké mə təm ké.

25 Mıpύγύ samaa təna cə-ı sı: Nnn, ı səm təm í məli tá na tá piya tá nyəη taa.

26 Tənaγa Pilatı tıla-weyε Palapaası. Pə kaasa Yesu ılena, í yele na pá casa-ı akpatεε, na í kpaγa-ı na í cεle-wε sı pá polo na pá kamı-ı səm tesika təə.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Maləki 15:16-20; Yohaanı 19:2-3)

27 Pilatı yoolaa pona Yesu ké Kvfəneε təyaya taa, ılena pa samaa təna kotına-ı. 28 Mıpύγύ pa wəγəsa ı wontu, ılena pá suu-ı capa kvεεεm təkpaı. 29 Na pá lvv səwa ke ntenuγı na pá te ı nyvıv, na pá tv ı niη

ntəχəŋ taa ké kprátúyú, na pá paakəna-i na pá lunjiyi
i tee ké akula, na pá see-i si: Yuta nyéma wulav səsə
fə.

³⁰ Na pá təkki i tək ké ntagama, na pá muɣi kprátúyú
na pá tayanəxi i nyuyv taa ké mapv. ³¹ Pa tema-
i paanav ke mpv, ilena pá wəχəsi cara inu na pá
məŋna-i i wontu na pá teena-i kam ke səm tesika tək.

Yesu kam

(*Maləki 15:21-32; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27*)

³² Pa lukaya icate ilena, pá tə sulina Siləni tv
nəχəlv, pa yaa-i si Siməŋ. Tənaɣa yoolaa kpiɣa ilé na
toŋ si í səχəli Yesu tesika ŋke. ³³ Mprúyú pa tala timpi
pa yaa si Kələkəta tək, nti tə yəχətəxi si nyumpəχəlaya
te tək. ³⁴ Tənaɣa pa cəla-i solum mpi pə taa pa sita tvχv
nakvli kv cələm*fa* tək. Ama i təŋaa ilena í kisi-wəxi
nyəəv. ^a

³⁵ Mprúyú pa kama-i səm tesika tək, na pá tək tete ké i
wontu tək na pá tala-ti. ³⁶ Pa tema mprúyú ilena pá
caya təna na pá taŋi-i. ³⁷ Pa ŋmaawa na pá pusi i
nyuyv tək si: Yuta nyéma wulav səsə Yesu kələ. Pa
ŋmaa mprúyú si pə húlí mpi pə tək pa kv-i tək. ³⁸ Pa
kreŋna í na ŋmulaa ke naale na pá ka-wəye səm
tesikasí tək, ləlv ke i ntəχəŋ tək, ləlv ke i mpətəŋ tək.

³⁹ Yəlaa mpa pa teekayana təna tək pəle pa kretexi
nyəəŋ na pá tvvki-i si: ⁴⁰ Matəŋ nyá təmna si n yəkəxi
Iə təsele səsəle na ŋ tayanu kvfate ŋmav ke kvyeŋ
tooso taa. Waasi nyá ti ilé. Ye n ké Iə Pəyayə lu tesika
tək na ŋ tii.

^a **27:34** tvχv nakvli kv cələm: Pə ké kəle nte tə laki na yolv too na pə
kv i wvasi tvχv. Ama Yesu na sələa si í wəena i iə ke mpv haləna i
səm.

41 Μρύγύ na kətəlaa səsaa na Iso Təm seγesəlaa na nyuyv nyəma tətə. Pəle pa tənna-i paanaυ na pá yəγətəγi si: 42 I yapa ləlaa nyəəη isənaya na í kaa pəsi na í ya i maγamaγa i nyəηku. Isu si inəγəle Iseγeli wulaυ səsə na? Pənente í lu tesika təə na í tii. Ilena tə na na tətisi. 43 I tυ Iso ké naani na í tə si inəγəle Iso Pəyaya. Təυ, tət ná si Iso ká səəli si í waasi-i yaa isəna.

44 Na pə kpeηna ηmulaa mpa paa kama mρύγύ i cəəb tə na pəle pá tυυ-i mpυ tətə.

Yesu hεευ

(Maləki 15:33-41; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

45 Pə kəma na pət tala ilim sikuyυ, ilena səkpetuyυ nyala icate təə haləna ilim kpili. 46 Ilim kpila mpυ, ilena Yesu kiisina nəγə səsəγa si: Eli Eli, lema sapatani? Na təle tə yəγətəγi si: Ma Iso ma Iso, pepe təə ké n lə-m?

47 Mpa paa səηa təna tə pa taa ləlaa nu mpυ, ilena pá tə si: I yaana nteγe Ilii.

48 Ilena pa taa nəγəəb kpaγa asewa na í polo na í lii kpaləkpaυ saη ke lum kunyəηəm napəli pə taa, na í tυυ kpatύγύ nəγə taa na í hυli Yesu si í nyəə. 49 Ama ləlaa ná təma si: I yele na tət ná Ilii ká kəə na í waasi-i yaa isəna.

50 Tənaγa Yesu tasa kiisuyυ ke səsəm, ilena í hεε.

51 Μρύγύ waatu inəγi kpaκpaα, puyυυ səsəəυ ηku ku kaγa Iso təsεele səsəəle taa tə, ku faγa yem ké hatoo isətta na pət kaləsəna ku ate. Na tətυ sele na kυkpaυməη ya pəγəle, 52 na pəlaaη tυli na Iso yəlaa mpa pa səpa tə pa taa paγale fe. 53 Μρύγύ pa lu pəlaaη taa, na waatu wei Yesu kəma na í fe tə pá svυ Iso icate naηη nyənte taa, na yəlaa paγale na-we.

⁵⁴ Μρύγύ Lom yoolaa səsə na yoolaa mpa ɪ na-wε paa taŋa Yesu tə, pa nawa tetu seluyu na pə təna mpi pə lapa tə, ɪlena pá nyá səsəm na pá tə si: Tampana, yulu ɪne ɪ ké Iso Pəyalu ké. ⁵⁵ Alaa paɣale ka wε təna na pá səŋa pooluŋ na pá nyənəɣi. Mpe ɪni pa təŋayana Yesu ké hatoo Kalilee na pá caləsəɣi-ɪ. ⁵⁶ Makətala Mali na Saaki na Yosεfu pa too Mali na Sepetee pəyalaa too, paa wε alaa mpe pa taa.

Yesu pim

(*Maləki 15:42-47; Luku 23:50-56; Yohaani 19:38-42*)

⁵⁷ Waatu wei taanaya taanaa tə, Alimatee apalu toŋ tu nəɣəlu wei pa yaa si Yosεfu tə ɪ kəma. ɪ mayamaya ɪ ka təŋaya Yesu ké. ⁵⁸ Μρύγύ ɪ pola Pilati kiŋ na í sələmi-ɪ si ɪ kpaɣəɣi sətə Yesu. Təŋaya Pilati təma si pá cεle-ɪ. ⁵⁹ ɪlena í kpaɣa sətə na í takɪ-ɪ kponkrontu toŋ nyəntə nti pa yaa si leŋ tə tə puŋkahuluŋa kufalaya. ⁶⁰ Na í polo na í pimi-ɪ ɪ mayamaya ɪ pəlaav ŋku pa hula kəkpaɣu taa tə ku taa. Na í pilimi puw səsəw nakuli na í sulɪ pəlaav nəɣə. ɪlena í tεe í kpe. ⁶¹ Na Makətala Mali na Mali ləlu pá caya təŋaya pəlaav ɪsentaa.

Pəlaav taŋuyv

⁶² Kuyaku kuhεεsuɣu təw səwlu lapu tɛma na tɛv fe, ɪlena kətəlaa səsaa na Falisanaa krenti na pá polo Pilati kiŋ, ⁶³ na pa heeli-ɪ si: Taca, tə təsaa si pəpətə ɪni ɪ ka yəɣətə si ye pə lapa wεε tooso ɪni ɪ ká fe. ⁶⁴ Təw, mpu tə, ye le na pá taŋ pəlaav haləna pé tala kuyεeŋ tooso wule. ɪ ifalaa í taa kəw na pá ŋmuli-ɪ na pá looli samaa si í fema sətə taa. Ye pə lapa mpu, təle tə pəpətə ká kəli kancaalaya nyəntə.

65 Μπόγύ Pilati tōma-wε si: Yoolaa mpa paa tan tōyōlō, í polo í tan-kyvu teu teu.

66 Tēnaya kōtōlaa polaa na pá tayaní pēlaav tō puv ηkyvu teu, na pá tu pa kyvovsum si nōyōlv í taa tokina. Uena pá su yoolaa si pá tan.

28

Yesu fem

(*Malaki 16:1-10; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10*)

¹ Kyvakv kvhεεsvyv tεεwa na pē fe cimaasi, ulena Makōtala Mali na Mali lelv pá kvli tananη tōpam si pa puki pēlaav tō. ² Μπόγύ tetv sela sōsōm ke kpakpaa. Mpi tō, Tacaα isōtaa tillu lunna isō na í tii, na í polo í kvli puv ηkyvu pēlaav nōyō na í su kpeenη, na í kra tō tō na í caya. ³ I teu nōyōsēna isu tev nyōyōsvyv tō, na i wontu hōlvmaa isu kponkromōlv. ⁴ Μπόγύ pē lapa tanlaa ke sōyōntv ke sōsōm na pá seliyi, na pá sēpa pa tanη tō kē yem tōkrētū. ⁵ Tēnaya isōtaa tillu tōma alaa si: Mu taa nyá, ma nyōmá si Yesu wei pa kama sēm tesika tō tōyō í kōma pεεkyvu. ⁶ I fεi cāne, i fema isu i ka yōyōtaa tō. I kō na í ná timpi paa husa-i tō. ⁷ I polo lōη na í heeli i ifalaa si, i fema na í tεε-meyε nōyō ke Kalilee. Tēnaya í ká na-i. Nti ma wēna si ma heeliyi-me tōyōle.

⁸ Tēnaya alaa mpε pa kvla pēlaav tō kē kpakpaa na pá tεε, na sōyōntv na lanhōlvmlε pē kvyi-wε. Uena pá polo na pá kaasi Yesu ifalaa ke laapaali inu. ⁹ Pa tōηna tεεv ke mpv, ulena Yesu sulī-weyε kpakpaa na í tō-wε si: Ma sεε-me.

Μπόγύ pa krētōna-i na pá tōki i nōōhεε, na pá hēnti-i atε na pá sεε-i. ¹⁰ Uena Yesu heeli-wε si: I taa nyá.

Ἰ polo í heeli ma taapalaa si pá polo Kalilee, tənaya paa na-m.

Nti tanjaa keesaa tə

¹¹ Alaa mpe pa we mpaav taa na pá kpenj mpv, de sese yoolaa mpa paa tanja pəlaav tə, pa taa lelaa ná tema məlvv ke icate taa kele na pá keesi kətəlaa səsaa ke pə təna mpi pə lapa tə. ¹² Mpyúyú kətəlaa səsaa na nyvvy nyəma pa kotaa na pá lá nəyə kulvmaɣa na pá ha yoolaa ke liyitee tuutuuma, ¹³ na pá heeli-we si: Ἰ tə si tom kpaɣa-meɣe ahoo na ifalaa kəə na pá ηmul-i. ¹⁴ Na ye Kufənee í nu mpv, taa heesi i lanje, i kaa la-meɣe pulv.

¹⁵ Tənaya tanjaa mv liyitee an-i na pá lá isu pa heela-we tə. Na təm təne tə ye ki Yuta nyəma hekv, haləna sanja.

Yesu ifalaa təə luv

(Maləki 16:14-18; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlə 1:6-8)

¹⁶ Mpyúyú Yesu ifalaa naanvwa na kulvm in-i pá kulaa na pá polo Kalilee pulaya ηka Yesu ka keesa-we tə ka təə. ¹⁷ Pa na Yesu ilena, pá hənti-i ate na pá see-i. Ama pa taa lelaa ka wena sika. ¹⁸ Tənaya Yesu kpətəna-we na í heeli-we si: Ma ninj taa ké pa tv isətəa na ate. ¹⁹ Mpv tə, í polo na í la na katenasi təna taa yəlaa pəsi ma ifalaa. Ἰ sək-i-weɣe Isə lvm na í yaakəna Caa na Pəyaya na Feesuyv Nanjtv pa hətə. ²⁰ Ἰ seɣesi-we si pá tək-i pə təna mpi ma seɣesa-me tə. Ἰ nyi teu si má, maa weə mə waali ké paa kvyanjkyv, haləna antulinya polo na í kul-i.

PHIPI LI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377